

**ZWIĄZEK OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

**CEREMONIAŁ STRAŻACKI
ZWIĄZKU OSP RP**

**Obowiązuje na podstawie uchwały Nr 66/XX/2022
Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych
Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 18 maja 2022 roku**

Warszawa

WSTĘP

Ceremoniał to określony zbiór zasad do wykorzystania przy organizowaniu i przebiegu okolicznościowych uroczystości i spotkań.

Strażacki dorobek – tradycje, mundur, dyscyplina, wola niesienia bezinteresownej pomocy i poświęcenie w obliczu zagrożenia – stanowią wartości będące źródłem uznania oraz szacunku społeczeństwa. To społeczne uznanie zobowiązuje do godnego prezentowania OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ podczas uroczystości takich jak np.: jubileusz, nadanie sztandaru, oddanie do użytku strażnicy, sprzętu ratowniczego, ślubowanie i przyjęcie do Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej oraz uroczystości osobiste strażaków.

Warunkiem godnego przeprowadzenia uroczystości jest przestrzeganie ceremoniału.

Na potrzeby organizowanych uroczystości zawsze należy kierować się zasadami kultury, poszanowania godności człowieka, jego przekonań i sprawowanej funkcji. Dbać o honor munduru i sztandaru oraz okazywać szacunek seniorom strażackiej służby. Przestrzeganie między innymi tych zasad umocni znaczenie i prestiż ochotniczego strażactwa.

Każdy region kraju, każda OSP ma własne, specyficzne dla swojego środowiska tradycje wyrosłe z wieloletniej działalności ruchu strażackiego. Właśnie te tradycje wzbogacają i uświetniają różne uroczystości, tworząc tym samym atmosferę podniosłości należną ludziom działającym dla dobra społeczności lokalnych i Ojczyzny. Przy organizowaniu uroczystości i imprez dopuszcza się stosowanie elementów ceremonialnych charakteryzujących dany region i wzbogacających treści niniejszego ceremoniału.

Zamiar zorganizowania uroczystości powinien być zawarty w treści uchwały władz OSP lub oddziału Związku, organizujących daną uroczystość uwzględniając charakter uroczystości (np. jubileusz, oddanie do użytku strażnicy, wręczenie sztandaru itp.). **Wszędzie tam gdzie organizatorem jest OSP, Związek OSP RP i jednostki samorządu terytorialnego meldunek należy złożyć najwyższemu rangą przedstawicielowi OSP lub Związku OSP RP, w przypadku uroczystości organizowanych przez władze i instytucje państwowe meldunek należy złożyć najwyższemu rangą przedstawicielowi władz państwowych lub państwowej straży pożarnej.**

Zgodnie z postanowieniami Zarządu Głównego Związku OSP RP niniejszy ceremoniał kierowany jest do każdej OSP i wszystkich oddziałów Związku z zaleceniem stosowania, Jego treść opisuje przykłady uroczystości oraz wskazuje ogólnie sprawdzone i akceptowane sposoby zachowań.

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	2
HYMN ZWIĄZKU OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.....	5
NUTY HYMNU ZWIĄZKU OSP RP.....	6
SYGNAŁ STRAŻY POŻARNYCH.....	6
ZNAK ZWIĄZKU OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.....	7
FLAGA ZWIĄZKU OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.....	7
STOSOWANIE UBIORÓW ORGANIZACYJNYCH.....	8
PODSTAWOWE ZADANIA DLA ORGANIZATORA UROCZYSTOŚCI.....	9
SŁOWNIK.....	11
UROCZYSTY APEL.....	14
UROCZYSTA ZBIÓRKA.....	31
WRĘCZENIE SZTANDARU.....	33
POŻEGNANIE SZTANDARU OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ (ODDZIAŁU ZWIĄZKU).....	37
OBCHODY ŚWIĄT NARODOWYCH, PAŃSTWOWYCH, DNIA STRAŻAKA, JUBILEUSZY.....	39
DEKORACJA OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ ODZNACZENIEM.....	40
WRĘCZANIE ODZNACZEŃ I WYRÓŻNIEŃ.....	42
WPISANIE DO KRONIKI/HONOROWEJ KSIĘGI OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ.....	44
WYRÓŻNIENIE TOPORKIEM STRAŻACKIM.....	45
PRZEKAZANIE SPRZĘTU.....	46
WMUROWANIE AKTU EREKCYJNEGO I KAMIENIA WĘGIELNEGO STRAŻNICY (REMIZY).....	48
PRZEKAZANIE DO UŻYTKU STRAŻNICY (REMIZY).....	49
DZIEŃ OTWARTEJ STRAŻNICY.....	51
POŻEGNANIE STRAŻAKÓW.....	52
ŚLUB STRAŻAKA.....	53
OFICJALNE CZĘŚCI ZAWODÓW SPORTOWO-POŻARNICZYCH.....	54
POGRZEB ZE STRAŻACKĄ ASYSTĄ HONOROWĄ.....	57
UROCZYSTE WRĘCZANIE PROPORCA MŁODZIEŻOWEJ DRUŻYNIE POŻARNICZEJ.....	63
UROCZYSTE PRZYJĘCIE KANDYDATÓW DO MŁODZIEŻOWEJ DRUŻYNY POŻARNICZEJ.....	64
ŚLUBOWANIE MŁODZIEŻOWEJ DRUŻYNY POŻARNICZEJ.....	66
WIZYTY W OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ.....	70
PRZEKAZYWANIE TRADYCJI OSP: NADANIE IMIENIA PATRONA, NAZWY WYRÓZNIAJĄCEJ.....	73
SKŁADANIE WIEŃCÓW PRZY POMNIKACH, TABLICACH PAMIĄTKOWYCH I W MIEJSCACH PAMIĘCI.....	73
ODSŁONIĘCIE TABLIC PAMIĄTKOWYCH I INNYCH MIEJSC PAMIĘCI.....	75
APEL PAMIĘCI LUB APEL POLEGŁYCH.....	77
Załącznik Nr 1.....	79
OGÓLNE ZASADY UDZIAŁU W UROCZYSTOŚCIACH PATRIOTYCZNO-RELIGIJNYCH.....	79
OGÓLNE ZASADY UDZIAŁU W UROCZYSTOŚCIACH RELIGIJNYCH.....	80
POSTERUEK HONOROWY PRZY GROBIE PAŃSKIM.....	81
POŚWIĘCENIE SZTANDARU W KOŚCIELE LUB PODCZAS MSZY POŁOWEJ/NABOŻEŃSTWA.....	82
SZCZEGÓŁOWE ZASADY UDZIAŁU ASYSTY HONOROWEJ W UROCZYSTOŚCIACH RELIGIJNYCH.....	83
ZACHOWANIE SIĘ ASYSTY HONOROWEJ PODCZAS MSZY ŚWIĘTYCH I NABOŻEŃSTW RÓŻNYCH WYZNAŃ.....	85
Msza święta organizowana w obrządku rzymskokatolickim.....	85
Nabożeństwo organizowane w obrządku prawosławnym.....	90
Nabożeństwo organizowane w obrządku ewangelicko-augsburskim.....	95
UDZIAŁ POŻARNICZEJ ASYSTY HONOROWEJ W UROCZYSTOŚCIACH EKUMENICZNYCH.....	101

KOLEJNOŚĆ SYGNAŁÓW WYKONANYCH NA TRĄBCE W CZASIE MSZY ŚWIĘTEJ ORGANIZOWANEJ W OBRZĄDKU RZYMSKOKATOLICKIM.....	102
KOLEJNOŚĆ SYGNAŁÓW WYKONANYCH NA TRĄBCE W CZASIE NABOŻEŃSTWA ORGANIZOWANEGO W OBRZĄDKU EWANGELICKIM.....	103
Załącznik Nr 2 PRZYKŁADOWE ZADANIA DLA ORGANIZATORA UROCZYSTOŚCI	104
Załącznik Nr 3 Przykładowy scenariusz uroczystości	105
Załącznik Nr 4 POCZET SZTANDAROWY – POSTAWA ZASADNICZA I SWOBODNA, CHWYTY SZTANDAREM, SALUTOWANIE SZTANDAREM	106
Załącznik Nr 5 UROCZYSTY APEL OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH Z GMINY Z OKAZJI ROCZNICY ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI	109
Załącznik Nr 6 UROCZYSTA ZBIÓRKA OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH Z GMINY Z OKAZJI ROCZNICY ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI	114
Literatura.....	118

HYMN ZWIĄZKU OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Muzyka: Bolesław Szulia

Słowa: Jerzy Skokowski

Rycerze Floriana

Gdy trzeba – czuwamy po nocach:
Czy łuna na niebie nie wschodzi.
W ulewach i rwących potokach –
Walczymy z żywiołem powodzi.

Bo wszędzie gdzie życie i mienie człowieka
Gotowy potargać na strzępy los zły –
Śpieszymy z pomocą – bo nie ma co zwlekać –
Rycerze Floriana – to my!

Strażacy – druhowie
I z miasta i wsi
Czuwają by człowiek
Bezpiecznie mógł żyć.

Opatrzność nam sprzyja, więc raźniej –
Nieść pomoc, na którą ktoś czeka.
Strażacy potrafią odważnie
Przygarnąć do serca człowieka.

Umiemy żyć jasno, z honorem i dumnie,
Ożywiać marzenia i spełniać swe sny.
Więc trzeba świat kochać i strzec go rozumnie –
Rycerze Floriana – to my!

Strażacy – druhowie
I z miasta i wsi
Czuwają by człowiek
Bezpiecznie mógł żyć.

NUTY HYMNU ZWIĄZKU OSP RP

RYCERZE FLORIANA

Słowa: Jerzy Skokowski
Muzyka: Bolesław Szulia

MARSZ UROCZYSTY

GDY TRZE - BA CZU - WA - MY PO NO - CACH CZY LU - NA NA NIE - BIE NIE
PATRZ - NOŚĆ NAM SPRZY - JA WIĘC RA - ŻNIEJ NIEŚĆ PO - MOC NA KTO - RA KTOŚ

WSCHO - DZI . W U - LE - WACH I RWA - CYCH PO - TO - KACH WAL -
CZE - KA . STRA - ŻA - CY PO - TRA - FIĄ OD - WAŻ - NIE PRZY -

CZY - MY Z ŻY - WIO - LEM PO - WO - DZI BO WSZĘ - DZIE GDZIE ŻY - CIE I
GAR - NAĆ DO SER - CA CZŁO - WIE - KA U - MIE - MY ŻYC JAS - NO Z HO -

MIE - NIE CZŁO - WIE - KA GO - TO - WY PO - TAR - GAĆ NA STRZĘ - PY LOS ZŁY. ŚPIE -
NO - REM I DUM - NIE O - ŻY - WIAĆ MA - RZE - NIA I SPEŁ - NIAĆ SWE SNY. WIĘC

SZY - MY Z PO - MO - CĄ BO NIE - MA CO ZWLE - KAĆ RY - CE - RZE FLO - RIA - NA TO
TRZE - BA ŚWIAT KO - CHAĆ I STRZEC GO RO - ZUM - NIE RY - CE - RZE FLO - RIA - NA TO

MY. STRA - ŻA - CY DRU - HO - WIE I

Z MIA - STA I WSI CZU - WA - MY BY

CZŁO - WIEK BEZ - PIECZ - NIE MÓGL ŻYC O -

(FINE)

SYGNAŁ STRAŻY POŻARNYCH

TRĄBKI IN B

**ZNAK ZWIĄZKU OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

**FLAGA ZWIĄZKU OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

STOSOWANIE UBIORÓW ORGANIZACYJNYCH

(zgodnie z regulaminem umundurowania ZOSP RP)

W ubiorach organizacyjnych występuje się stosownie do pory roku. Rozróżnia się okres letni od 1 maja do 30 września i okres zimowy od 1 listopada do 31 marca.

Miesiące kwiecień i październik stanowią okres przejściowy. W okresie przejściowym występuje się w zestawie zimowym lub letnim ubioru wyjściowego, w zależności od warunków atmosferycznych. Decyzję o rodzaju umundurowania podejmuje organizator uroczystości.

Ubiór wyjściowy obowiązuje podczas:

- a) uczestniczenia w posiedzeniach władz statutowych OSP i oddziałów ZOSP RP,
- b) występowania w charakterze przedstawiciela OSP lub oddziałów ZOSP RP na oficjalnych spotkaniach i imprezach.

Ubiór galowy obowiązuje podczas:

- a) świąt państwowych i w Dniu Strażaka, w tym również podczas świeckich spotkań oraz uroczystości religijnych organizowanych z tych okazji,
- b) uroczystości wręczenia sztandaru, orderów, odznaczeń, medali i odznak, otwarcia strażnic oraz innych uroczystości o ważnym i podniosłym znaczeniu dla OSP bądź właściwego oddziału ZOSP RP,
- c) uroczystości składania wieńców na Grobie Nieznanego Żołnierza, grobach poległych i zmarłych oraz pod pomnikami i tablicami pamiątkowymi.

Ubiór galowy (bez odznaczeń) z baretkami obowiązuje podczas:

- a) pogrzebów ze strażacką asystą honorową,
- b) przedstawień w teatrach i salach koncertowych,
- c) ważnych uroczystości zgodnie z decyzją prezesa (naczelnika) OSP lub prezesa zarządu właściwego oddziału ZOSP RP.

Ubiór letni obowiązuje podczas:

- a) uczestniczenia w posiedzeniach władz statutowych OSP i oddziałów ZOSP RP,
- b) występowania w charakterze przedstawiciela OSP lub oddziałów ZOSP RP na oficjalnych spotkaniach i imprezach,
- c) uczestniczenia w koncertach (w okresie letnim – członkowie orkiestr).

Poczet sztandarowy OSP i oddziału ZOSP RP

Poczet sztandarowy, występuje w umundurowaniu galowym (bez odznaczeń) zgodnie z regulaminem umundurowania.

Należy przestrzegać jednolitego umundurowania całego pocztu.

Poczet flagowy występuje w ubiorze jak dla pocztu sztandarowego.

Kompania honorowa (pododdział honorowy) występuje w ubiorze zgodnym z ubiorem, w którym występuje poczet sztandarowy podczas danej uroczystości.

Orkiestra OSP występuje w ubiorze organizacyjnym zgodnie z regulaminem umundowania. Dopuszcza się również stosowanie ubiorów paradnych indywidualnie zaprojektowanych dla całej orkiestry.

PODSTAWOWE ZADANIA DLA ORGANIZATORA UROCZYSTOŚCI

W planowaniu organizacji i przebiegu uroczystości należy uwzględnić wybór miejsca gwarantujący sprawny przebieg z zachowaniem warunków bezpieczeństwa uczestników.

Przeprowadzenie uroczystości wymaga wcześniejszych przygotowań związanych zarówno z opracowaniem samego programu jak i dokonaniem szeregu uzgodnień organizacyjnych oraz przygotowań technicznych wynikających z rodzaju i charakteru uroczystości.

Przygotowanie uroczystości wymaga w szczególności:

1. Określenia charakteru uroczystości.
Ustalenia w tym zakresie wskażą na potrzebę przyjęcia odpowiedniego terminu rozpoczęcia przygotowań.
2. Podjęcia uchwał o przeprowadzeniu uroczystości oraz wprowadzających w życie decyzji stosownych władz OSP i oddziałów Związku OSP RP w sprawach dotyczących uroczystości.
3. Opracowania programu uroczystości.
4. Przygotowania listy uczestników i zaproszonych gości.
5. Przygotowania i przekazania zaproszeń.
6. Dokonania uzgodnień w zakresie:
 - 1) miejsca uroczystości (wybór miejsca uroczystości z uwzględnieniem jej charakteru, liczby uczestników, imprez towarzyszących, uzyskania ewentualnych zezwoleń),
 - 2) zabezpieczenia miejsca uroczystości w zakresie porządkowym, bezpieczeństwa uczestników, sanitarnym i medycznym,
 - 3) utrzymania gotowości do podjęcia działań ratowniczych lub zastosowania innej formy zabezpieczenia chronionego terenu.
7. Opracowania szczegółowego scenariusza uroczystości.
8. Wyznaczenia funkcyjnych odpowiedzialnych za poszczególne części programu lub etapy przebiegu uroczystości.

Przykładowy harmonogram przygotowania uroczystości

Lp.	Zadania do realizacji	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji	Uwagi
1	2	3	4	5
1.	Wyznaczenie Prowadzącego uroczystość.	(dowódca uroczystości)		

2.	Opracowanie scenariusza uroczystości			
3.	Przygotowanie: 1) wykazu zaproszonych gości, 2) wzoru zaproszenia, Rozesłanie zaproszeń,			
4.	Przygotowanie dokumentacji związanej z uroczystością (postanowień, uchwał, aktów, wyróżnień).			
5.	Dokonanie uzgodnień związanych z udziałem w uroczystości ¹ : 1) kompanii honorowej, 2) orkiestry, 3) pododdziałów towarzyszących, 4) pocztów sztandarowych.			
6.	Prowadzenie pocztów towarzyszących.	(dowódca pocztów towarzyszących)		
7.	Przygotowanie miejsca uroczystości m.in. masztu flagowego, trybuny honorowej (zaplanowanie innego miejsca niż planowane w przypadku złych warunków atmosferycznych).			
8.	Przygotowanie części religijnej uroczystości w porozumieniu władzami kościelnymi.			
9.	Zakup (w zależności od uroczystości) okolicznościowych wiązańek kwiatów, zniczy, itp.			
10.	Prowadzenie konferansjerki uroczystości.			
11.	Prowadzenie obsługi medialnej uroczystości.			
12.	Przygotowanie: 1) wystawy sprzętu pożarniczego, 2) prezentacji pojazdów pożarniczych, 3) pojazdów pożarniczych przewidzianych do defilady ² .			
13.	Sprawdzenie poprawności umundurowania strażaków biorących udział w uroczystości.			
14.	Montaż sprzętu nagłaśniającego na miejscu uroczystości.			
15.	Podjęmowanie zaproszonych gości przybyłych na uroczystość.			

¹ Nie dotyczy uroczystej zbiórki.

² Dotyczy uroczystego apelu.

SŁOWNIK

Akt erekcyjny – dokument rozpoczynający w uroczysty sposób budowę, inicjatywę przedsięwzięcia. Wymienia się na nim inicjatorów, fundatorów, budowniczych danego przedsięwzięcia. Jest często uroczystie podpisywany i wmurowywany w fundament rozpoczętej budowy.

Celebrans – duchowny sprawujący liturgię podczas mszy świętej, nabożeństwa.

Ceremoniarz – osoba sprawująca funkcję liturgiczną, której zadaniem jest koordynacja przebiegu liturgii. Funkcję tę może sprawować ministrant lub duchowny.

Dowódca uroczystości – strażak odpowiedzialny za przygotowanie i przeprowadzenie uroczystości zgodnie z ceremoniałem związkowym, za regulaminowe przeprowadzenie zbiorów, wyprowadzenie pocztów flagowego i sztandarowego, złożenie raportu, podniesienie flagi państwowej i związkowej, wydawanie stosownych komend w dowodzeniu pododdziałami od rozpoczęcia do zakończenia uroczystości. Jest przełożonym pozostałych funkcyjnych i pododdziałów biorących udział w uroczystości. Odpowiada za regulaminowy jej przebieg.

Dowódca służby porządkowej – osoba odpowiedzialna za ogólny porządek i bezpieczeństwo w czasie uroczystości: pomoc medyczno-sanitarną, zabezpieczanie parkingu, trasy przemarszu pododdziałów, oznakowanie tras dojazdowych do miejsca imprezy, bezkolizyjny odjazd jednostek z miejsca uroczystości.

Dzień Strażaka – dzień upamiętniający ważne wydarzenia dla straży pożarnej, ochrony przeciwpożarowej oraz jednostek (instytucji) ochrony przeciwpożarowej, OSP i PSP.

Goście honorowi – osoby zaproszone przez organizatora uroczystości, reprezentujące władze państwowe, władze Związku OSP RP i jego oddziałów, administracyjne i samorządowe, organizacje pozarządowe, młodzieżowe itp.

Ikonostas – osobna przegroda pokryta ikonami, oddzielająca nawę od części ołtarzowej w świątyniach prawosławnych.

Kapelmistrz – kierownik muzyczny orkiestry, odpowiedzialny za oprawę muzyczną uroczystości.

Kir /szarfa żałobna/ – czarna wstążka, wstęga albo czarna szarfa (pas tkaniny zszytej z dwóch części). Kir mocowany jest (niezawieszany) poprzez zawiązanie kokardy wyłącznie u góry na drzewcu flagi wywieszanej (podobnie, jak na drzewcu sztandaru). Kiru nie wiąże się na fladze podnoszonej na maszt. Długość wstęgi, z której wykonuje się kir (przed zawiązaniem w kokardę) powinna być równa długości flagi, a szerokość równa 0,05 długości flagi.

Na znak żałoby na flagach wywieszanych na strażnicach (remizach) można wiązać kiry. Po zakończeniu żałoby narodowej lub ceremonii pogrzebowej strażaka kiry zawiązane na flagach powinny zostać rozwiązane.

W przypadku udziału pocztu sztandarowego w uroczystościach żałobnych (żałoby narodowej, pogrzebów, apeli poległych) na drzewcu sztandaru wiąże się kir bezpośrednio pod szarfą o barwach Rzeczypospolitej Polskiej, z tej samej strony, co szarfa, kir ma szerokość 80 mm, całkowita długość jego warkoczy wynosi 1000 mm. Warkocze zakończone są frędzlą koloru srebrnego długości 50 mm. Sposób umieszczania kiru określa regulamin sztandarów oddziałów ZOSP RP i OSP.

Kompania honorowa – pododdział honorowy wyznaczany przez prezesa Zarządu Głównego Związku OSP RP, prezesa zarządu oddziału ZOSP RP, prezesa (naczelnika) OSP

Konferansjer, spiker – osoba zapowiadająca poszczególne punkty programu zgodnie z opracowanym scenariuszem. Zadaniem konferansjera jest odpowiednie komentowanie wydarzeń na placu, prezentacja zaproszonych gości, informowanie o zmianach w przebiegu uroczystości, podawanie komunikatów o zdarzeniach losowych itp.

Krok pogrzebowy – krok stosowany przez asystę honorową podczas uroczystości pogrzebowych oraz podczas składania wieńców i wiązanek. Tempo marszu 52-56 kroków na minutę. Pozostałe parametry marszu, jak w kroku zwykłym, bez wymachu ręki. Strażacy występujący indywidualnie idący w kondukcje pogrzebowym nie zdejmują nakrycia głowy.

Kwaternistrz – osoba odpowiedzialna za zabezpieczenie np. przed deszczem uczestników uroczystości. Zapewnienia wydanie napojów i posiłku w oznaczonym miejscu i czasie. Sprawuje opiekę nad zaproszonymi gośćmi.

Mistrz ceremonii – osoba prowadząca uroczystość pogrzebową bezwyznaniową.

Opuszczenie flagi państwowej RP/flagi związkowej na znak żałoby – polega na opuszczeniu flagi do połowy masztu:

1) w przypadku, gdy ogłoszenie żałoby nastąpiło, gdy flaga znajduje się na maszcie, wówczas opuszcza się ją wolno do połowy wysokości masztu;

2) w przypadku, gdy flaga nie była podniesiona, wtedy należy najpierw podnieść flagę wolno do pełnej wysokości masztu, a następnie równie wolno opuścić ją do połowy wysokości masztu.

Po zakończeniu okresu żałoby flagi powinny zostać podniesione do szczytów masztów.

Pluton honorowy – pododdział honorowy wyznaczany przez prezesa Zarządu Głównego Związku OSP RP, prezesa zarządu oddziału ZOSP RP, prezesa (naczelnika) OSP.

Poczet flagowy – składa się z dowódcy pocztu, flagowego, asystującego.

Poczet proporca – składa się z dowódcy pocztu, proporcowego, asystującego.

Poczet sztandarowy – składa się z dowódcy pocztu, sztandarowego, asystującego.

Podnoszenie flagi – polega na zaczepieniu flagi do ruchomej linki umocowanej przy maszcie (także maszcie pochyłym, np. nad wejściem do budynku) i podciągnięciu jej do szczytu masztu.

Pododdział – określenie uformowanych z członków OSP lub OSP: zastępów, plutonów, kompanii.

Poduszka żałobna – poduszka o wymiarach 35 x 35 cm obszyta ciemnoczerwoną tkaniną, na której w czasie uroczystości żałobnych eksponowane są odznaki orderów i odznaczeń.

Precedencja – porządek, pierwszeństwo (witania, przemawiania, zajmowania miejsc), kolejność ustalona zasadami protokołu dyplomatycznego.

Sekretarz – członek zarządu OSP/zarządu oddziału Związku, osoba odpowiedzialna za ustalenie obecności odznaczonych, wyróżnionych, przygotowuje do wręczenia odznaczenia, legitymacje, wyróżnienia, akty nadania itp.

Utwór okolicznościowy – utwór muzyczny wykonywany w trakcie uroczystości, związany ściśle z obchodzonym świętem, rocznicą wydarzenia historycznego itp.

Wywieszanie flagi – polega na umieszczeniu drzewca z zamocowaną na nim flagą w odpowiednim uchwycie.

Zaproszeni goście – osoby cywilne i strażacy zaproszeni na uroczystość (niezaliczani do gości honorowych).

Zastęp – pododdział liczący od trzech do sześciu ratowników, w tym dowódca.

	- Strażak
	- Dowódca zastępu
	- Dowódca sekcji/plutonu
	- Zastępca Naczelnika OSP
	- Naczelnik OSP
	- Sztandarowy pocztu
	- Flagowy pocztu
	- Kapelan, duchowny
	- Strażak niosący krzyż
	- Dowódca uroczystości
	- prezes OSP, prezes Zarządu Głównego - ZOSP RP lub prezes zarządu oddziału Związku
KDP	- Kobięca Drużyna Pożarnicza
MDP	- Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza

Rys. Nr 1 Objasnienie znaków graficznych i użytych skrótów.

UROCZYSTY APEL

Uroczysty apel jest zasadniczą formą przeprowadzania uroczystości w Ochotniczych Strażach Pożarnych.

Apel organizuje się między innymi z okazji:

1. obchodów świąt państwowych, narodowych i Dnia Strażaka,
2. ślubowania strażaków,
3. otwarcia strażnicy, wmurowanie aktu erekcyjnego i kamienia węgielnego,
4. przekazywania sprzętu pożarniczego,
5. nadania sztandaru,
6. pożegnania sztandaru,
7. nadania OSP odznaczenia,
8. jubileuszu OSP,
9. ślubowania Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej na sztandar,
10. odsłaniania pomników, tablic pamiątkowych,
11. odsłonięcia figury św. Floriana,
12. wręczenia odznaczeń oraz wyróżnień.

Przygotowanie i organizacja

Apel organizuje się na placu przed strażnicą z udziałem całego stanu osobowego OSP.

Powinien być tak zorganizowany i przeprowadzony by nie trwał dłużej niż 2 godziny.

W porozumieniu z władzami administracyjnymi lub samorządowymi regionu, z okazji świąt państwowych i strażackich, uroczysty apel można zorganizować w innym miejscu reprezentacyjnym, np. na rynku miejskim, boisku itp.

Miejsce uroczystego apelu, w zależności od okazji, należy udekorować symbolami państwowymi, pożarniczymi i regionalnymi. Można eksponować także sprzęt pożarniczy.

Do udziału w uroczystym apelu można zaprosić władze Związku OSP RP, pododdziały z innych OSP czy instytucji ochrony przeciwpożarowej, przedstawicieli władz administracyjnych i samorządowych regionu, organizacji pozarządowych i środowisk kombatanckich oraz młodzież. Ponadto w uroczystości mogą uczestniczyć sztandary innych OSP, organizacji pozarządowych, środowisk kombatanckich, szkół i innych partnerów społecznych.

W apelu uczestniczą również: poczet sztandarowy, poczet flagowy, asysta honorowa, konferansjer (spiker). Poczet flagowy może stanowić samodzielną pożarniczą asystę honorową w uroczystościach organizowanych w ochotniczych straży pożarnych, którym nie nadano jeszcze sztandaru.

Scenariusz uroczystego apelu można wzbogacać o elementy charakterystyczne dla okoliczności jego zorganizowania (np. wręczenie odznaczeń i wyróżnień, dokonanie wpisu w księdze pamiątkowej lub kronice, wykonanie pamiątkowego zdjęcia). Ponadto przed lub po zakończeniu uroczystego apelu można zorganizować przedsięwzięcia dodatkowe, np. występy artystyczne, pokaz musztry paradnej.

W miejscu uroczystego apelu należy zbudować podwyższenie (trybunę honorową, podium) lub w inny sposób wydzielić miejsce dla zaproszonych gości, które w przypadku opadów atmosferycznych lub intensywnego nasłonecznienia powinno być zadane.

Po lewej stronie trybuny honorowej (podium), patrząc od strony pododdziałów, na wysokości jej frontowej części, w odległości około pięciu kroków, powinien być usytuowany maszt flagowy /maszty flagowe/. W przypadku braku spełnienia tych warunków maszt flagowy /maszty flagowe/ powinien znajdować się w miejscu wyeksponowanym i łatwo dostępnym.

Maszt flagowy oraz flaga powinny być wyposażone w zaczepy, pozwalające na szybkie, sprawne i trwałe przymocowanie flagi do linki masztu. Linka powinna znajdować się na zewnątrz masztu (tzn. poczet flagowy przed mocowaniem flagi zachodzi za maszt i ustawia się frontem do miejsca uroczystości).

Asystę honorową podczas uroczystego apelu stanowi kompania honorowa/pododdział honorowy i orkiestra.

Uwzględniając uwarunkowania miejscowe, dopuszcza się odtwarzanie melodii z nośników (płyta CD, USB itp.).

Gotowość do uroczystego apelu

Gotowość OSP do uroczystego apelu powinna być zarządzona, co najmniej na godzinę przed planowanym czasem rozpoczęcia, na placu koncentracji, niezbyt odległym od miejsca oficjalnej uroczystości.

Na miejscu koncentracji następuje uformowanie z OSP pododdziałów (zastępów, plutonów, kompanii), wyznaczenie dowódców, ustalenie stanu liczbowego pododdziałów. Można przeprowadzić zastępami, jednostkami (plutonami, kompaniami) próbę raportu, powitania np. „Czołem druhu prezesie”, jest to czas na udzielenie innego niezbędnego instruktażu.

Stamtąd uformowane pododdziały oraz poczty sztandarowe w ustalonej kolejności udają się na plac oficjalnej uroczystości z takim obliczeniem, aby co najmniej 10 minut przed rozpoczęciem uroczystości były na miejscu, gdzie ma się odbyć uroczysty apel i zajmują wyznaczone miejsca na placu.

Pocztami sztandarowymi organizacji pozarządowych, środowisk kombatanckich, uczelni, szkół i innych partnerów społecznych uczestniczącymi w Apelu powinien dowodzić strażak wyznaczony przez organizatora apelu. Poczty sztandarowe można ustawić z prawej strony trybuny (patrząc z trybuny).

W międzyczasie przybywają zaproszeni goście (goście zajmują miejsca na trybunie), konferansjer /spiker/ przedstawia uczestnikom powód zorganizowania uroczystego apelu, przebieg uroczystości oraz wprowadza w jej tematykę.

Zadania dla asysty honorowej

W skład asysty honorowej wchodzi:

- dowódca kompanii honorowej (plutonu honorowego),
- poczet flagowy,
- poczet sztandarowy,

- pododdział honorowy podczas uroczystego apelu stanowi pododdział wyznaczony przez dowódcę uroczystości zwany dalej kompanią honorową (plutonem honorowym).

W skład pocztu flagowego wchodzi:

- dowódca pocztu flagowego,
- flagowy,
- asystujący.

W skład pocztu sztandarowego wchodzi:

- dowódca pocztu sztandarowego,
- sztandarowy/chorąży,
- asystujący.

Wprowadzenie flagi państwowej, związkowej, sztandaru

Po uformowaniu i sprawdzeniu szyku pododdziałów dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Kompania (pluton) po flagę (państwową lub związkową) i sztandar – MASZEROWAĆ”

„Pododdziały – SPOCZNIJ”

Dowódca kompanii (plutonu) podaje komendy:

„Kompania (pluton) na moją komendę – BACZNOŚĆ”

„W czwórki, w prawo – ZWROT”

„Za mną - MARSZ”

Po przybyciu przed pomieszczenie, w którym przechowuje się flagę państwową/związkową i sztandar, dowódca kompanii podaje komendy:

„Kompania (pluton) – STÓJ”

„W dwuszereg, w lewo – FRONT”

„Poczty po flagę (flagi) i sztandar - MARSZ”

Po odejściu pocztów:

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Flagę i sztandar można wyprowadzić również z samochodu Ochotniczej Straży Pożarnej.

W chwili, gdy poczty ukażą się w wejściu (z pomieszczenia najpierw wychodzi poczet flagowy, a następnie poczet sztandarowy), dowódca kompanii (plutonu) podaje komendy:

„Kompania (pluton) - BACZNOŚĆ”

„Na prawo – PATRZ”

Poczty zatrzymują się, trębacz gra „**Sygnal straży pożarnych**”. Następnie poczty wstępują do szyku kompanii honorowej (plutonu honorowego). Dowódca kompanii (plutonu) podaje komendy:

„Kompania (pluton) – BACZNOŚĆ”

„W czwórki, w prawo – ZWROT”

Dla wykonania tej komendy dowódcy pocztów robią lewą nogą krok w tył w lewo skos z jednoczesnym zwrotem w prawo. Flagowy i sztandarowy w miejscu wykonują w prawo zwrot. Asystujący wykonują lewą nogą krok w przód, w prawo w skos, z jednoczesnym zwrotem w prawo. Dowódca kompanii (plutonu) podaje komendę:

„Kierunek - za mną – MARSZ”

Orkiestra gra marsza.

Poczet flagowy maszeruje trzy kroki za dowódcą kompanii honorowej (i ewentualnie drugi poczet z flagą związkową) oraz trzy kroki przed pocztem sztandarowym. Dowódca pocztu maszeruje z prawej strony flagowego, a asystujący z lewej strony.

Poczet flagowy obowiązany jest do właściwego przygotowania flagi, w tym zapewnienia jej estetycznego wyglądu, a także by szybko i trwale zamocować ją do linki nośnej masztu flagowego lub do elementu samochodu pożarniczego.

Flagę państwową niesie flagowy pocztu przed sobą złożoną w prostokąt 40x30 cm. Ułożona na przedramionach obu rąk (ramiona ściśle przylegające do tułowia) w położeniu poziomym, powinna tworzyć dwa jednakowe pola (Rys. Nr 7). Białe pole flagi, zawsze nosi się od strony flagowego. Natomiast flagę związkową przenosi się tak samo jak flagę państwową, tylko, że złożona ona jest w kwadrat o wymiarach 40x40 cm (Rys. Nr 10). Flagowy przenosi flagę w taki sposób, aby głowa orła znajdowała się przy tułowiu flagowego pocztu, a mocowania flagi do linki masztu znajdowały się po jego lewej stronie.

Zdj. Nr 1 Ułożenie flagi związkowej dla pocztu flagowego

Poczet sztandarowy maszeruje trzy kroki za pocztem flagowym i trzy kroki przed pierwszą czwórką kompanii honorowej. Dowódca pocztu maszeruje z prawej strony sztandarowego, a asystujący z lewej strony.

Sztandar w pozycji marszowej przenosi się tak, aby drzewce spoczywało na prawym ramieniu 30 cm poniżej płata sztandaru. Dolny koniec drzewca przytrzymywany jest prawą

dłonią na wyciągniętą długość ręki. Kąt pochylenia sztandaru 45°. Sztandarowy jest, jako jedyny w poczcie przepasany szarfą (bandolierem zgodnie z regulaminem sztandarów ZOSP RP).

Asysta honorowa udaje się na miejsce uroczystości.

W chwili, gdy kompania (pododdział) zbliża się do lewego skrzydła ustawionych w szyku pododdziałów, dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały, na moją komendę – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo – PATRZ”

Kompania honorowa (pluton honorowy) maszeruje krokiem zwykłym wzdłuż frontu pododdziałów, dochodzi do przygotowanego miejsca na prawym skrzydle. Orkiestra przerywa grę.

Dowódca kompanii (plutonu) wydaje komendy:

„Kompania (pododdział) - STÓJ”

„W dwuszereg, w lewo - FRONT”

„Równaj w prawo - BACZNOŚĆ”

„Na prawo - PATRZ”

Kompania honorowa (pododdział honorowy) i orkiestra zajmują wyznaczone miejsca na placu). Kompania honorowa (pododdział honorowy) ustawia się w szyku w następującej kolejności: dowódca kompanii, w lewo od niego w odstępach kroku: poczet flagowy z flagą państwową (dowódca, flagowy, asystujący). Ewentualnie drugi poczet flagowy z flagą związkową (dowódca, flagowy, asystujący).

Poczet sztandarowy (dowódca, sztandarowy, asystujący) oraz strażacy kompanii (plutonu) w dwuszeregu. Orkiestra ustawia się w odległości 5 kroków w prawo od dowódcy kompanii (plutonu), jako pierwsza w szyku, na wysokości pierwszego jej szeregu, frontem jak kompania (pluton).

Po wykonaniu komend przez kompanię (pododdział honorowy), dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Wprowadzenie pocztów flagowego i sztandarowego bez asysty honorowej

Gdy poczty: flagowy i sztandarowy zbliżą się do lewego skrzydła pododdziałów na odległość 20 – 30 kroków, dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo - PATRZ”

Orkiestra gra marsza. Poczty maszerują krokiem zwykłym wzdłuż frontu pododdziałów, dochodzą do przygotowanego miejsca na prawym skrzydle. Po zajęciu miejsca w szyku przez poczty, kapelmistrz przerywa grę, dowódca uroczystości podaje komendy:

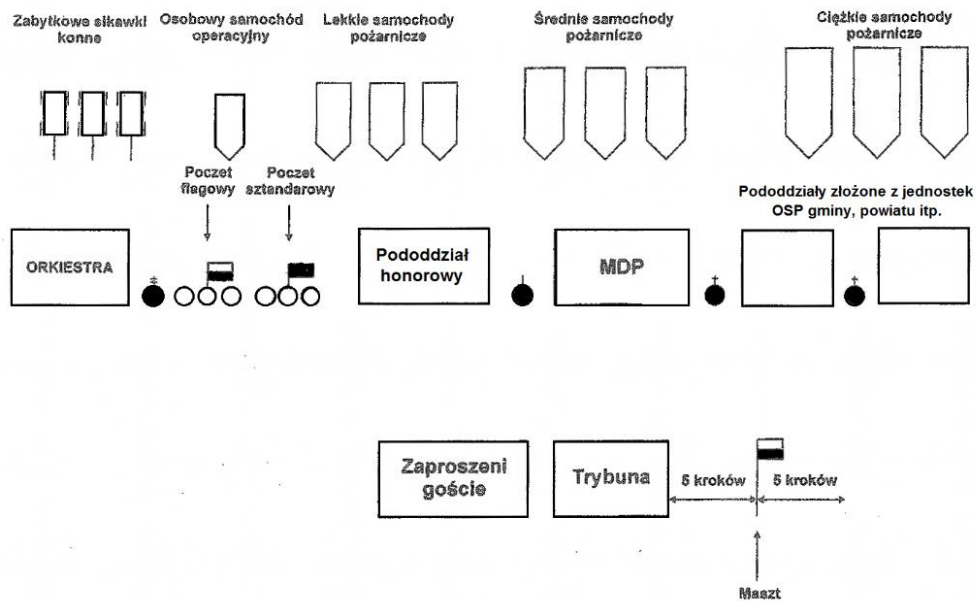
„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

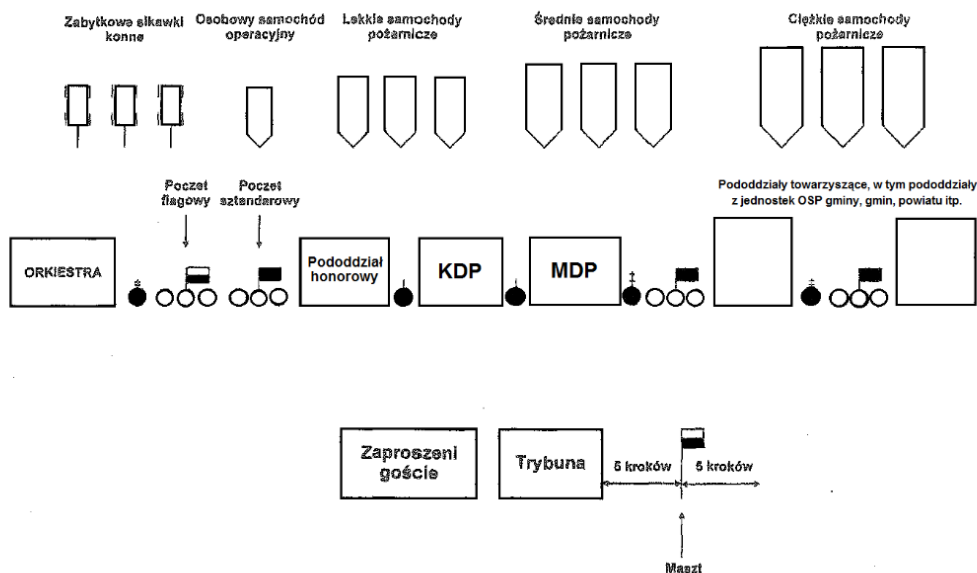
Dowódca uroczystości i pododdziały oczekują na przybycie honorowych gości i rozpoczęcie uroczystości.

Raport – meldunek

Raport jest zasadniczym elementem rozpoczynającym, niemal każdą strażacką uroczystość. Raport może być poprzedzony krótkim sygnałem alarmowym (dźwięk syreny) oraz informacją spikera, kto komu złoży meldunek.

Rys. Nr 2 Przykładowe ugrupowanie pododdziałów i pojazdów do raportu

Rys. Nr 3 Ustawienie pododdziałów towarzyszących (np. OSP) z pocztami sztandarowymi uczestniczących w uroczystym apelu

Przebieg raportu

Do przyjęcia raportu podchodzi się zwykle od prawego skrzydła lub od strony trybuny. Dowódca uroczystości powinien wiedzieć, skąd ma spodziewać się nadejścia osoby przyjmującej meldunek.

Z chwilą przybycia osoby przyjmującej meldunek trębacze grają sygnał „**Baczność**”.

Dowódca uroczystości wychodzi przed pododdziały na środek i podaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo - PATRZ”

Wykonuje zwrot i maszeruje w kierunku osoby odbierającej raport np. Prezesa Zarządu Głównego ZOSP RP, prezesa zarządu oddziału wojewódzkiego, powiatowego, gminnego ZOSP RP lub przedstawiciela władz Związku OSP RP i jego oddziałów, stosownie do wcześniejszych ustaleń.

Orkiestra gra marsza powitalnego (np. „Marsz Generalski”).

Po dojściu na odległość 3 kroków od osoby odbierającej raport dowódca uroczystości zatrzymuje się, orkiestra przerywa grę, dowódca uroczystości saltuje i składa meldunek o treści:

„Druhu Prezesie , dowódca uroczystości (pełniona funkcja, nazwisko) melduje ochotnicze straże pożarne (np.: gminy) do uroczystego apelu z okazji (np.: Dnia Strażaka)”.

Przeгляд pododdziałów

Osoba przyjmująca raport dokonuje przeglądu pododdziałów, podchodzi do sztandarów i oddaje honory, wita się ze strażakami, następnie wita się z gośćmi honorowymi i zajmuje miejsce do rozpoczęcia uroczystości.

Przebieg przeglądu

Po przyjęciu meldunku osoba przyjmująca meldunek (np. prezes) wita się z dowódcą uroczystości podając mu rękę. Dowódca uroczystości występując w rękawiczkach (czarne), w czasie witania się z przełożonym nie zdejmuje ich, niezależnie od tego, czy przyjmujący meldunek również występuje w rękawiczkach, czy też bez nich. Dowódca uroczystości saltuje i wykonuje lewą nogą krok w bok z równoczesnym zwrotem w prawo.

Orkiestra wznawia grę. Dowódca uroczystości asystuje prezesowi w przeglądzie pododdziałów, maszerując pół kroku w tyle idąc po lewej jego stronie. Po dojściu do pododdziałów prezes zatrzymuje się przed flagą państwową/związkową oraz sztandarem OSP, saltuje, sztandarowi salutują sztandarami w miejscu przez pochylenie ich pod kątem 45°, a następnie w miejscu wykonuje zwrot w prawo i dokonuje dalszego przeglądu pododdziałów.

Od momentu, gdy prezes dojdzie do prawego skrzydła pododdziałów, dowódca uroczystości zatrzymuje się z jego lewej strony, rozpoczynając równoczesne salutowanie oraz wykonując w miejscu zwrot w prawo. Następnie maszeruje pół kroku w tyle po prawej stronie prezesa. W przypadku występowania innych pododdziałów ze sztandarami prezes i dowódca uroczystości zachowują się tak samo jak przy oddaniu honoru pierwszemu

sztandarowi. Nie przerywają jednak salutowania. Przy salutowaniu lewa ręka jest usztywniona.

Sztandarowi salutują sztandarami od chwili zbliżenia się prezesa na odległość 5 kroków i do przejścia jednego kroku za sztandar. Po zakończeniu przeglądu prezes zatrzymuje się razem z dowódcą uroczystości, wykonują w lewo zwrot i przestają salutować. Następnie najkrótszą drogą udają się przed środek pocztów sztandarowych, które zostały zaproszone na uroczystość, aby oddać im honory i salutują, natomiast sztandarowi salutują sztandarami. Po tej czynności udają się w kierunku mikrofonu, na środek placu. Dowódca uroczystości idzie wtedy z lewej strony prezesa. Zatrzymują się przed mikrofonem, orkiestra przerywa granie marsza, salutują.

Prezes pozdrawia pododdziały: **„CZOŁEM DRUHNY I DRUHOWIE”** lub **„CZOŁEM STRAŻACY”**

Pododdziały równo, głośno i wyraźnie odpowiadają **„CZOŁEM DRUHU PREZESIE”**, **„CZOŁEM DRUHU itp.”**

W warunkach, gdy składy osobowe pododdziałów nie posiadały umiejętności zgranej i głośnej odpowiedzi na pozdrowienie „CZOŁEM STRAŻACY”, dopuszcza się zamiast odpowiedzi „CZOŁEM DRUHU”, odpowiedź „CZOŁEM”.

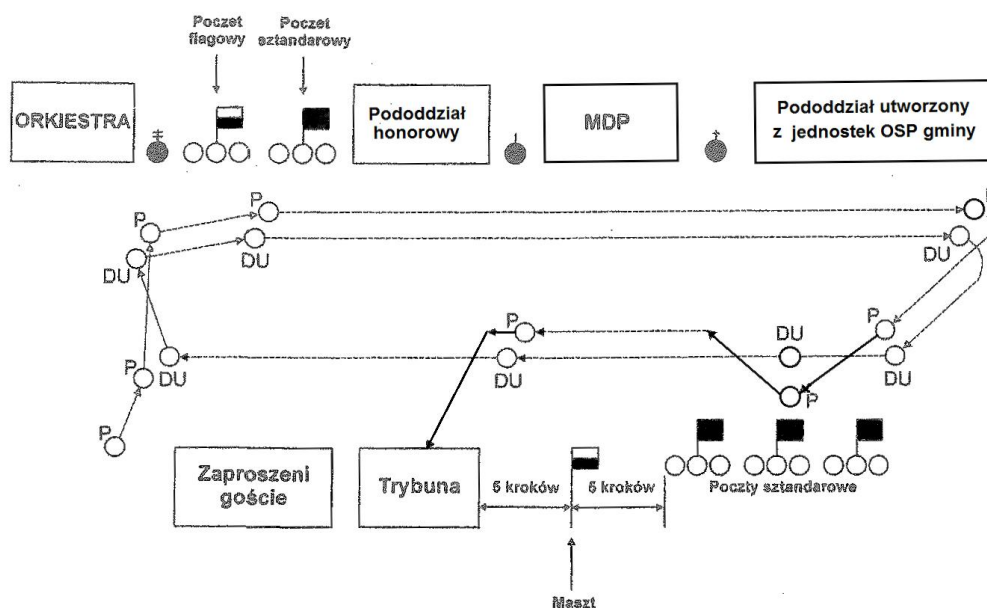
Prezes odbierający raport zwraca się do dowódcy uroczystości: **„Dziękuję, proszę prowadzić dalej zgodnie z programem”**, po czym zaprasza zgromadzonych gości do zajęcia miejsca na trybunie (podeście itp.).

Dowódca uroczystości odpowiada: **„ROZKAZ”**, salutuje, wykonuje w tył zwrot, podchodzi do mikrofonu i podaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Wykonuje w tył zwrot, staje przodem do trybuny i czeka na zapowiedź spikera o dalszej części uroczystości lub bez zapowiedzi realizuje ustalony porządek programu.

Rys. Nr 4 Raport, przegląd pododdziałów

Podniesienie flagi

Podniesienie flagi następuje dopiero wówczas, gdy prezes i zaproszeni goście zajmą miejsca na trybunie honorowej.

Podniesienie flagi państwowej, Związku OSP RP poprzedza informacja spikera na temat szacunku i ochrony symboli, przypomina między innymi o powstaniu z miejsc i zdjęciu cywilnych nakryć głowy – dotyczy to mężczyzn. Osoby w mundurach (poza szykiem zwartym) salutują podczas podniesienia flagi.

Przykładowy przebieg uroczystości opisuje podniesienie flagi państwowej i Związku OSP RP:

Dowódca uroczystości wykonuje w tył zwrot i wydaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo - PATRZ”

„Poczet flagowy, do podniesienia flagi państwowej/Związku OSP RP - MARSZ”

Po zapowiedzi „**Poczet flagowy**” dowódca pocztu flagowego i asystujący przestają salutować, a po komendzie „**MARSZ**” poczet flagowy wykonuje krokiem defiladowym marsz w kierunku masztu flagowego. Flagę państwową/Związku OSP RP flagowy niesie na obu rękach przed sobą, w położeniu poziomym z ramionami ściśle przylegającymi do tułowia. Flaga państwowa powinna być złożona w prostokąt o bokach 40x30 cm. Białe pole flagi państwowej znajduje się od strony flagowego. Flaga związkowa powinna być złożona w kwadrat o bokach 40x40 cm i ułożona tak, aby głowa orła znajdowała się przy tułowiu flagowego pocztu.

Następnie poczet flagowy zatrzymuje się krok za masztem flagowym, frontem do pododdziałów. Aby zatrzymanie było równoczesne, dowódca pocztu flagowego może podać komendę:

„STÓJ”

Jeżeli względy organizacyjne tego wymagają, poczet flagowy może stać przy maszcie. W takiej sytuacji zajmuje on swoje miejsce w czasie wprowadzania pododdziałów.

Flagowy wykonuje krok w przód. Asystujący pocztu flagowego staje prostopadle do flagowego i przejmuje flagę. Flagowy mocuje flagę do linki nośnej masztu (na zaczep lub przez zawiązanie sznurówek).

Podczas mocowania flagi do linki werbliści wykonują „**tremolo**”.

Po zakończeniu mocowania flagi fanfarzyści grają sygnał „**Słuchajcie wszyscy**” a następnie dowódca uroczystości podaje komendę:

„Z okazji (nazwa uroczystości) flagę państwową – PODNIEŚĆ”

Sztandarowi pochylają sztandary i salutują sztandarami. Dowódcy i asystujący pocztów sztandarowych salutują.

Na pierwsze dźwięki hymnu Rzeczypospolitej Polskiej/Związku OSP RP flagowy podnosi flagę na maszt. Czas podnoszenia flagi powinien być zsynchronizowany z czasem grania hymnu. W trakcie podnoszenia flagi dowódca pocztu i asystujący salutują. Po podniesieniu flagi, flagowy wykonuje krok do tyłu i również salutuje.

W uzgodnieniu z organizatorem uroczystości dopuszcza się podniesienie jednej flagi, państwowej lub Związku OSP RP.

Po podniesieniu flagi sztandarowi przenoszą sztandary w położenie „Prezentuj”, dowódca uroczystości wykonuje w tył zwrot i podaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

W przypadku, gdy jako maszt flagowy wykorzystywana jest drabina mechaniczna/podnośnik, poczet zatrzymuje się w odległości jednego kroku przed opuszczoną drabiną podnośnikiem. Zawieszenia flagi dokonuje się z poziomu terenu, na początku pierwszego przęsła (zestaw przęseł jest wysunięty i pochylony pod kątem ujemnym pola pracy). Flagę mocuje się do drzewca tymczasowo przymocowanego do bocznicy pierwszego przęsła drabiny/kosza podnośnika. Tak umocowaną flagę podnosi się wysuwając przęsła drabiny/ramiona podnośnika na wysokość 10–15 m pod kątem 45°. Podczas podnoszenia w ten sposób flagi obowiązują zasady, takie jak podczas podnoszenia flagi na maszt, z tym, że podczas wysuwania/podnoszenia przęseł cały poczet flagowy salutuje.

Po wykonaniu czynności przez poczet flagowy, dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Poczet flagowy wykonuje zwrot frontem w kierunku pododdziałów przed samochodem stanowiącym maszt i pozostaje w miejscu do zakończenia uroczystości.

Z chwilą opuszczenia miejsca uroczystości przez pododdziały, poczet flagowy opuszcza teren zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.

Podniesienia flagi państwowej dokonuje się na maszcie według wzoru przedstawionego na rys. nr 5, natomiast flagę związkową podnosi się na maszcie, którego wzór przedstawia rys. nr 8.

Dalszy przebieg uroczystego apelu

Spiker informuje o przebiegu dalszej części uroczystości.

Gospodarz uroczystości zabiera głos, wita uczestników uroczystości i przedstawia powód uroczystego apelu, po czym następuje (zgodnie z opracowanym scenariuszem) część okolicznościowa apelu (odczytanie uchwał np. o nadaniu sztandaru, o jubileuszu OSP, o otwarciu strażnicy, o nadaniu odznaczeń i wyróżnień, o przekazaniu samochodu lub innego sprzętu pożarniczego, o odsłonięciu tablicy pamiątkowej itp.), a po tej części wygłaszane są przemówienia okolicznościowe.

Zakończenie uroczystego apelu - defilada

Przed rozpoczęciem defilady można wystawić 4 strażaków kierunkowych, po dwóch z każdej strony trybuny honorowej, na wyznaczonej linii w odstępach 10 i 15 kroków, frontem do trasy przemarszu pododdziałów. Aby defilada została przeprowadzona dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały, na moją komendę – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, do defilady, w ugrupowanie marszowe, kierunek w prawo – MASZEROWAĆ”

„Pododdziały – SPOCZNIJ”

Na tę komendę dowódcy pododdziałów ustawionych w dwuszeregu robią krok w przód z jednoczesnym zwrotem w lewo i podają komendy:

„Pododdział – BACZNOŚĆ”

„W czwórki, w prawo – ZWROT”

W przypadku nielicznych składów pododdziałów honorowych biorących udział w uroczystości dopuszcza się przejście z dwuszeregu w kolumnę dwójkową i defiladę pododdziałów w kolumnie dwójkowej, wtedy dowódcy pododdziałów wydają komendę „W prawo - ZWROT”.

Po podaniu komendy dotyczącej sformowania ugrupowania marszowego dowódcy pododdziałów robią w tył zwrot i wychodzą trzy kroki w prawo w skos na czoło swojego pododdziału, rozpoczynają marsz jednocześnie z pododdziałem.

„Za mną – MARSZ”

Dowódcy pododdziałów ustawionych w linię kolumn występują trzy kroki w lewo w skos i (nie zmieniając frontu) stają przed swymi pododdziałami, podając przez lewą ramię do tyłu komendy do rozpoczęcia marszu:

„Pododdział – BACZNOŚĆ”

„Za mną – MARSZ”

Po hasła „MARSZ” pierwszy pododdział rozpoczyna marsz a następnie maszerują kolejne pododdziały.

Orkiestra w trakcie przeformowania i ustawienia pododdziałów do defilady pozostaje na miejscu uroczystości i gra utwory okolicznościowe (marszowe).

Defiladę rozpoczynają pododdziały piesze, po których przemarszu może nastąpić defilada np.: sikawek konnych, zabytkowych samochodów pożarniczych, samochodów bojowych i innych oraz sprzętu.

Dowódca uroczystości podaje komendę do rozpoczęcia uroczystości:

„Za mną – MARSZ”

Orkiestra zaczyna grać melodie marszowe i maszeruje za dowódcą uroczystości aż do dojścia przed trybunę honorową. Następnie, nie przerywając gry zatrzymuje się w wyznaczonym miejscu, frontem do trybuny.

Jako pierwsza marsz rozpoczyna kompania honorowa.

Z chwilą oddalenia się kompanii honorowej na odległość 5 kroków, marsz rozpoczyna następny w kolejności pododdział, potem analogicznie kolejne pododdziały. Dowódca każdego pododdziału maszeruje na trzy kroki przed swoim pododdziałem. Od momentu rozpoczęcia defilady do chwili zakończenia przemarszu pododdziałów pieszych orkiestra gra „Warszawiankę”, natomiast w czasie defilady pojazdów pożarniczych inne utwory marszowe.

Dowódca uroczystości, Zbliżając się do trybuny honorowej, wykonuje w marszu zwrot w jej kierunku, zatrzymuje się przed nią w odległości około pięciu kroków i składa przełożonemu meldunek o rozpoczęciu defilady, np.: **„Druhu Prezesie, melduję pododdziały do defilady”**.

Następnie zajmuje miejsce z prawej strony trybuny honorowej (patrzac od strony pododdziałów) i pozostaje tam do zakończenia defilady.

Podczas defilady pododdziałów dowódca uroczystości i strażacy przebywający na trybunie honorowej oddają defilującym pododdziałom honory przez salutowanie.

Po dojściu na wysokość pierwszego strażaka kierunkowego przed trybuną, każdy dowódca pododdziału podaje komendę:

„Kompania/pododdział- BACZNOŚĆ”

a na wysokości drugiego:

„Na prawo – PATRZ”

Maszerujący za dowódcą pododdziału poczet sztandarowy przenosi sztandar do pozycji „salutowanie”. Dowódcy i asystujący pocztów sztandarowych w marszu nie oddają hono-
rów przez salutowanie. Wszyscy za wyjątkiem prawoskrzydłowego pierwszego szeregu kolumny wykonują zwrot głową w kierunku podanym w komendzie dowódców pododdziałów.

Gdy defilujący pododdział minie pierwszego strażaka kierunkowego za trybuną dowódca pododdziału podaje komendę:

„Kompania/pododdział - BACZNOŚĆ”

Sztandarowy przenosi sztandar do pozycji „na ramię”.

Po minięciu drugiego kierunkowego za trybuną dowódca podaje komendę:

„Kompania/pododdział - SPOCZNIJ”

Po zakończeniu defilady następuje odprowadzenie sztandarów towarzyszących, wyznaczony strażak podaje komendę do odprowadzenia sztandarów:

„W prawo - ZWROT”

„Za mną – MARSZ”

Dopuszcza się przemarsz pocztów sztandarowych przed trybuną za ostatnim pododdziałem pieszym.

Orkiestra defiluje za ostatnią kolumną pieszą, grając marsza.

Kompania honorowa z orkiestrą opuszcza miejsce uroczystego apelu. Orkiestra gra w tym czasie utwór okolicznościowy (marszowy).

Zgrupowane pojazdy tj. zabytkowe sikawki konne i samochody pożarnicze oraz nowoczesny sprzęt pożarniczy uczestniczą w defiladzie po przejściu pododdziałów pieszych i orkiestry. Ruszają one z miejsca zgrupowania po komendach:

„Silniki – W RUCH”

a następnie:

„MARSZ”

Pojazdy ruszają w kolejności ustalonej przez dowódcę kolumny samochodowej i są zobowiązane do zachowania bezpiecznej odległości między pojazdami. Przed trybuną salutują tylko dowódcy pojazdów. Po przejechaniu ostatniego pojazdu dowódca uroczystości melduje prezesowi o zakończeniu defilady:

„Druhu Prezesie melduję zakończenie defilady”.

Jeśli uroczysty apel nie kończy się defiladą to rozformowanie uczestniczących pododdziałów następuje na miejscu.

Dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo – PATRZ”

„Kompania/pluton – ODMASZEROWAĆ”

Dowódca kompanii honorowej podaje komendy:

„Kompania/pododdział – BACZNOŚĆ”

„W czwórki, w prawo – ZWROT”

„Za mną – MARSZ”

Kompania honorowa z orkiestrą opuszcza miejsce uroczystego apelu. Orkiestra gra w tym czasie utwór okolicznościowy (marszowy).

Po oddaleniu się kompanii honorowej z miejsca uroczystości na odległość 20 – 30 kroków dowódca uroczystości składa przełożonemu meldunek o zakończeniu uroczystości, np.:

„Druhu Prezesie melduję zakończenie uroczystości”.

Po złożeniu meldunku i opuszczeniu miejsca apelu przez zaproszonych gości dowódca uroczystości podaje komendy dla pozostałych w miejscu uroczystości pododdziałów:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Dowódcy pododdziałów – PODODDZIAŁY ODPROWADZIĆ”

„Pododdziały – SPOCZNIJ”

Dowódcy pododdziałów podają stosowne komendy swoim pododdziałom i odmaszerowują na ich czele z miejsca uroczystego apelu.

Odprowadzenie sztandaru

Kompania honorowa/pododdział honorowy (w szyku marszowym) z orkiestrą grającą utwory marszowe opuszczają miejsce uroczystego apelu odprowadzając sztandar do miejsca jego przechowywania.

Sposób i miejsce przechowywania sztandaru określa regulamin sztandarów oddziałów ZOSP RP i OSP.

Po przybyciu kompanii honorowej/pododdziału honorowego przed budynek, w którym przechowywany jest sztandar dowódca kompanii honorowej podaje komendy:

„Kompania/pododdział – STÓJ”

„W dwuszereg, w lewo – FRONT”

„Równaj w PRAWO – BACZNOŚĆ”

„Na prawo – PATRZ”

Po ostatniej z komend trębacze grą „**Sygnal straży pożarnych**”, a po jego zakończeniu dowódca kompanii podaje komendy:

„Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ”

„Sztandar odprowadzić”

Poczet sztandarowy udaje się wówczas do pomieszczenia, w którym przechowywany jest sztandar. Po wejściu pocztu sztandarowego do budynku, w którym przechowywany jest sztandar, dowódca kompanii/pododdziału honorowego podaje komendy:

„Kompania/pododdział – BACZNOŚĆ”

„Kompania/pododdział – SPOCZNIJ”

Po wniesieniu sztandaru do pomieszczenia, powrocie pocztu sztandarowego i zajęciu przez niego miejsca w szyku, dowódca kompanii honorowej/pododdziału honorowego odprowadza kompanię/pododdział do ustalonego miejsca.

Goście i pododdziały opuszczają miejsce uroczystości.

Opuszczenie flagi

Opuszczenie i zdjęcie flagi powinno mieć zawsze uroczysty charakter.

Flagę państwową (związkową) opuszcza się i zdejmuje w tym samym dniu, w którym była ona podnoszona.

Po zakończeniu uroczystości mniejszej rangi np.: apel OSP, flaga powinna być opuszczona i przeniesiona na miejsce stałego przechowywania bezpośrednio po uroczystości.

Przy uroczystościach, które są ważnym wydarzeniem w życiu OSP, czynność tę można wykonać dopiero po opuszczeniu terenu przez zaproszonych gości i towarzyszące pododdziały, nie później jednak niż na koniec dnia. W każdym natomiast przypadku, kiedy do podniesienia flagi użyto drabiny mechanicznej (podnośnika), opuszczenie jej powinno nastąpić bezpośrednio po zakończeniu uroczystości.

W opuszczeniu flagi uczestniczą:

- przedstawiciel organizatora uroczystości (może to być dowódca uroczystości),
- trębacze,
- poczet flagowy.

Flagę opuszcza się i zdejmuje się w następujący sposób:

Przed masztem, frontem do niego, ustawiają się w odległości 5 kroków prezes (naczelnik) OSP i krok w lewo trębacz/sygnalista. Poczet flagowy ustawia się krok za masztem, frontem do niego, na komendę prezesa (naczelnika) OSP:

„BACZNOŚĆ”

„Poczet flagowy, flagę państwową (związkową) – OPUŚĆ”

Trębacz zaczyna grać „**Sygnal straży pożarnych**”, flagowy zaś opuszcza flagę. W czasie opuszczania flagi państwowej/związkowej prezes (naczelnik) OSP, dowódca pocztu i asystujący salutują. Strażacy znajdujący się poza szykiem zwracają się frontem do niej, przyjmują postawę zasadniczą i również salutują.

Czas opuszczenia flagi powinien być zsynchronizowany z czasem grania sygnału. W czasie opuszczenia flagi wszyscy strażacy znajdujący się poza szykiem zwracają się frontem do flagi, przyjmują postawę zasadniczą i salutują.

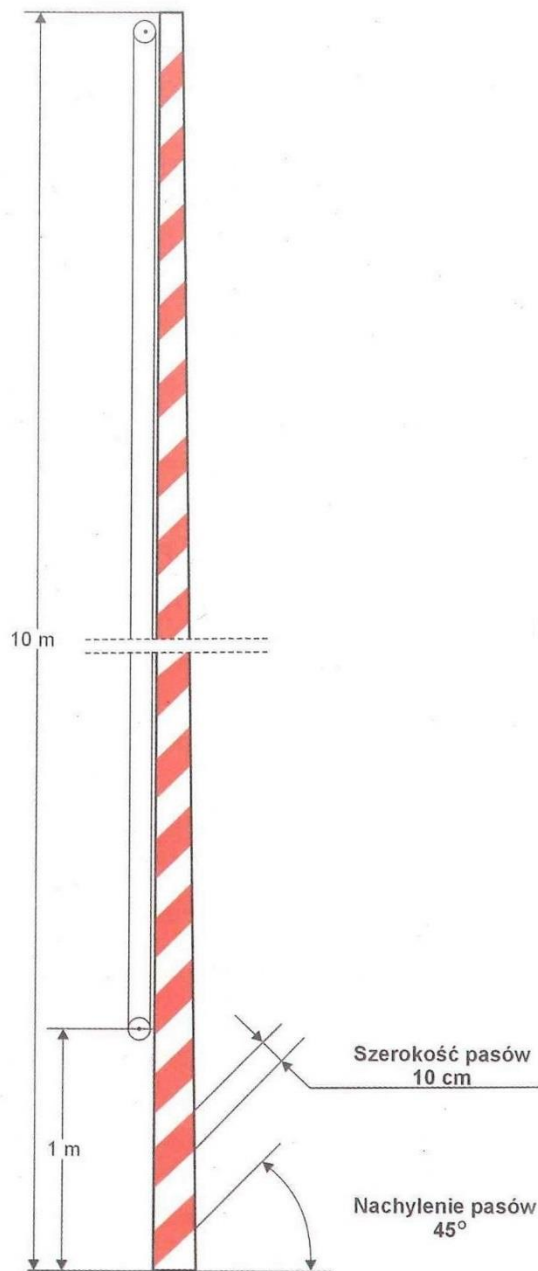
Po odpięciu flagi, flagowy składa flagę przy pomocy asystującego:

- państwową w prostokąt o bokach 40x30 cm,
- związkową w kwadrat o bokach 40x40 cm.

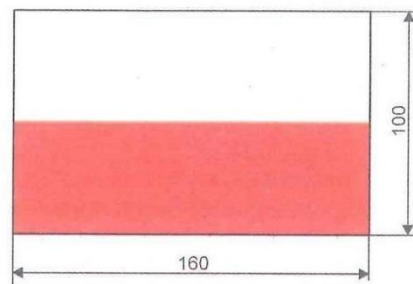
Po złożeniu flagi poczet na komendę prezesa (naczelnika) OSP:

„Poczet flagowy, za mną – MARSZ”

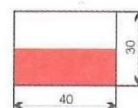
maszeruje w odległości trzech kroków za prezesem (naczelnikiem) do miejsca stałego przechowywania flagi. Flaga przeniesiona jest według tego samego porządku, co przeniesienie jej do podniesienia.

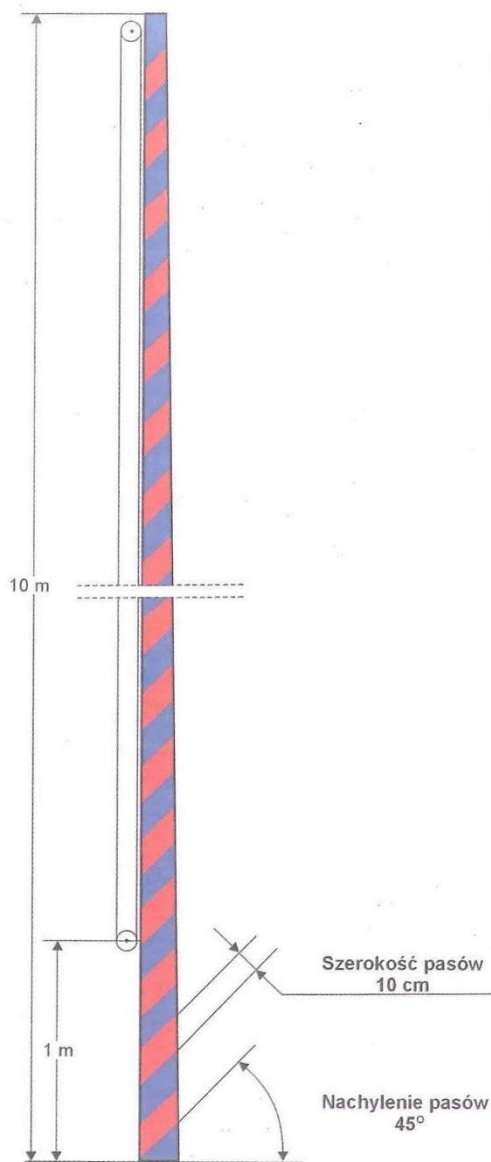
Rys. Nr 5 Maszt flagowy o barwach państwowych

Rys. Nr 6 Flaga państwowa

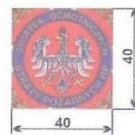
Rys. Nr 7 Flaga państwowa złożona dla pocztu flagowego

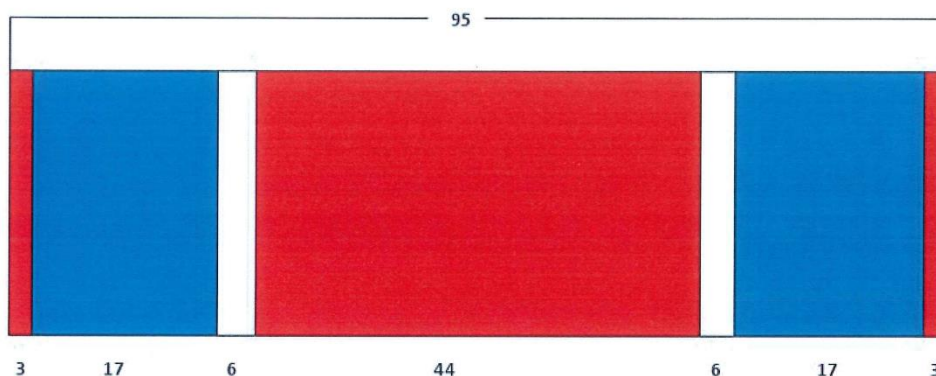
Rys. Nr 8 Maszt flagowy o barwach związkowych

Rys. Nr 9 Flaga związkowa

Rys. Nr 10 Flaga związkowa
złożona dla pocztu flagowego

Rys. Nr 11 Wzór szarfy sztandarowego

UROCZYSTA ZBIÓRKA

Uroczysta zbiórka jest odmianą uroczystego apelu dla uczczenia tych samych świąt i jubileuszy. Uroczystą zbiórkę organizuje się przy małym stanie osobowym OSP lub wtedy, gdy złe warunki atmosferyczne uniemożliwiają przeprowadzenie uroczystego apelu na zewnątrz. W czasie uroczystej zbiórki OSP występuje tylko z poczem sztandarowym, gdyż podczas tej uroczystości nie podnosi się flagi państwowej (związkowej) na maszt. W uroczystej zbiórce nie bierze udziału kompania honorowa/pododdział honorowy i orkiestra.

Uroczystą zbiórkę przeprowadza się na placu lub w pomieszczeniach (np. w sali tradycji, kinowej, hali sportowej, świetlicy), w miarę możliwości z udziałem całego stanu osobowego OSP. Do udziału w uroczystej zbiórce można zaprosić władze oddziału Związku, władze innych OSP, przedstawicieli PSP czy kierowników instytucji i jednostek ochrony przeciwpożarowej, przedstawicieli władz administracyjnych, samorządowych regionu, organizacji pozarządowych i środowisk kombatanckich oraz duszpasterzy i młodzież.

Scenariusz uroczystej zbiórki można wzbogacać o elementy charakterystyczne dla okoliczności jej zorganizowania (np. wręczenie odznaczeń i wyróżnień). Asystę honorową podczas uroczystej zbiórki stanowi poczet sztandarowy OSP organizującej uroczystość oraz opcjonalnie trębacz.

Przykładowy przebieg uroczystości:

Przybycie na miejsce zbiórki członków OSP, zaproszonych gości (goście zajmują wyznaczone miejsca). Konferansjer przedstawia uczestnikom przebieg uroczystości oraz wprowadza w jej tematykę.

Przybycie prezesa w asyście gospodarza uroczystości. Jeśli pozwalają na to warunki trębacz gra sygnał „**Baczność**”, dowódca uroczystości podaje komendę do oddania honorów:

„Pododdział – BACZNOŚĆ”

i składa meldunek o następującej treści np.: „**Druhu prezesie, naczelnik (podaje swoje imię i nazwisko) OSP melduje gotowość do rozpoczęcia uroczystości np. ślubowania członków MDP**”.

Następnie prezes zajmuje miejsce w śród gości honorowych.

Następuje wprowadzenie sztandaru:

Dowódca uroczystości podaje komendę do wprowadzenia sztandaru:

„Sztandar Ochotniczej Straży Pożarnej – WPROWADZIĆ”

Poczet sztandarowy wprowadza sztandar. Ustawia się w wyznaczonym wcześniej miejscu i oddaje honory salutując sztandarem, trębacz gra „**Sygnal straży pożarnych**”. Następnie dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdział – SPOCZNIJ”

<i>Jeżeli OSP nie posiada sztandaru, uroczysta zbiórka może być realizowana bez jego udziału.</i>

Po tej komendzie rozpoczyna się realizacja programu uroczystej zbiórki. Prezes OSP wita uczestników uroczystości i wygłasza przemówienie okolicznościowe.

Następuje część okolicznościowa zbiórki:

- przedsięwzięcia okolicznościowe (przyjęcie ślubowania, odczytanie decyzji i uchwał, wręczenie odznaczeń i wyróżnień itp.);
- przemówienia okolicznościowe;
- dokonanie wpisów w księdze pamiątkowej lub kronice OSP i wykonanie pamiątkowego zdjęcia.

Na zakończenie uroczystości należy odprowadzić sztandar, dowódca uroczystości podaje komendę do odprowadzenia sztandaru:

„Pododdział – BACZNOŚĆ”

„Sztandar Ochotniczej Straży Pożarnej – ODPROWADZIĆ”

Trębacz gra „**Sygnal straży pożarnych**”, po czym poczet sztandarowy opuszcza miejsce uroczystości. Dowódca uroczystości melduje prezesowi jej zakończenie.

Następnie podaje komendę:

„Pododdział – SPOCZNIJ”

Następuje rozpoczęcie części nieoficjalnej uroczystości (np. składanie podziękowań i gratulacji, wręczenie kwiatów).

WRĘCZENIE SZTANDARU

Sztandar Ochotniczej Straży Pożarnej/oddziałowi Związku zgodnie z postanowieniami statutu Związku OSP RP nadaje prezydium zarządu oddziału wojewódzkiego Związku OSP RP. Oddziałowi wojewódzkiemu sztandar nadaje Prezydium ZG ZOSP RP.

Wręczenia sztandaru Ochotniczej Straży Pożarnej/oddziałowi: gminnemu, miejsko-gminnemu, miejskiemu oraz powiatowemu Związku wraz z aktem nadania dokonuje prezes zarządu oddziału wojewódzkiego ZOSP RP, którego prezydium nadało ten sztandar lub wskazany przez niego członek prezydium zarządu oddziału wojewódzkiego ZOSP RP lub przedstawiciel władz Związku. Wręczenia sztandaru oddziałowi wojewódzkiemu ZOSP RP wraz z aktem nadania dokonuje prezes ZG ZOSP RP lub wskazany przez niego członek ZG ZOSP RP.

Wręczenie sztandaru

Uroczystość wręczenia sztandaru organizuje się w porozumieniu z władzami administracyjnymi lub samorządowymi regionu, w reprezentacyjnym miejscu, np.: przed strażnicą, na boisku sportowym lub jednym z głównych placów wsi, osiedla, na rynku miejskim itp. Miejsce uroczystości powinno posiadać odpowiednie rozmiary umożliwiające swobodne rozwinięcie pododdziałów, ustawienie masztu flagowego, trybuny lub podium. Uroczystość może być poprzedzona uroczystą mszą świętą lub nabożeństwem z okazji wręczenia sztandaru OSP (oddziałowi Związku). Do udziału w uroczystości zaprasza się fundatorów sztandaru, rodziców chrzestnych, a także przedstawiciele władz administracyjnych i samorządowych regionu, kapelanów strażackich, organizacje pozarządowe oraz młodzież. Ponadto w uroczystości mogą uczestniczyć sztandary innych OSP, sztandary komend PSP, organizacji pozarządowych, środowisk kombatanckich, uczelni, szkół i innych partnerów społecznych. W uroczystości powinien uczestniczyć cały stan osobowy wyróżnianej OSP oraz w miarę możliwości pododdziały z innych OSP.

W miejscu uroczystości przed trybuną honorową, w odległości 5 m, ustawia się dwa stoliki przykryte sukniem lub innym materiałem. Na jednym stoliku położony jest rozwinięty sztandar, główną stroną płata do góry, w taki sposób, aby jego drzewce było ułożone wzdłuż prawej krawędzi stołu (patrząc od strony pododdziałów). Na drugim stoliku układa się kronikę OSP/oddziału Związku, pióro, długopis, pojemnik z gwoździami, młotek do wbijania gwoździ honorowych i pamiątkowych, skarbonkę, odznaczenia, wyróżnienia itp. oraz paramenty liturgiczne do poświęcenia sztandaru, jeżeli czynność ta została przewidziana podczas uroczystości.

Asystę honorową podczas uroczystości stanowi kompania honorowa (pododdział honorowy) i orkiestra.

Przykładowy przebieg uroczystości:

Uroczystość do momentu podniesienia flagi państwowej/związkowej i odegrania hymnu RP/Związku przebiega zgodnie ze scenariuszem uroczystego apelu. Po odegraniu hymnu odbywa się przemówienie prezesa OSP/zarządu oddziału, który wita uczestników uroczystości. Następnie fundatorzy lub rodzice chrzestni, podchodzą do stołu ze sztandarem, dowódca uroczystości wykonuje w tył zwrot i podaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

Fundatorzy (rodzice chrzestni) zajmują miejsce przy stoliku ze sztandarem.

Trębacz gra sygnał „**Słuchajcie wszyscy**”. Przedstawiciel fundatora odczytuje akt ufundowania sztandaru.

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały – SPOCZNIJ”

a następnie spiker zaprasza fundatorów i zaproszonych gości wg hierarchii do wbicia gwoździ honorowych i pamiątkowych w drzewce sztandaru (ewentualnie drewnianą tablicę) lub składania ich do specjalnie na ten cel przygotowanej kasetki.

Po wbiciu gwoździ, osoby wbijające je składają podpisy na akcie ufundowania sztandaru pod wydrukowanym swoim nazwiskiem, wpisują się do księgi pamiątkowej/kroniki, a następnie powracają na poprzednie miejsca.

Poświęcenie sztandaru

Po ceremonii wbijania gwoździ fundatorzy lub rodzice chrzestni zwracają się do kapelana (kapelanów) o poświęcenia sztandaru.

Kapelan dokonuje poświęcenia w mundurze galowym z rogatywką oraz ze stułą koloru czerwonego na ramionach.

Kapelan podchodzi do stolika, na którym ułożony jest sztandar, stając tyłem do trybuny. Wyznaczony do posługi liturgicznej strażak bierze ze stolika, kropidło i naczynie z wodą święconą i zajmuje miejsce po lewej stronie kapelana, w odległości jednego kroku z tyłu. Kapelan w swojej wypowiedzi nawiązuje do zaszczytu i godności posiadania sztandaru.

Dowódca uroczystości wydaje komendę:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

Po komendzie kapelan odmawia okolicznościową modlitwę i dokonuje poświęcenia sztandaru, po czym przekazuje kropidło strażakowi i oddaje cześć sztandarowi przez przyklęknięcie i ucałowanie płata sztandaru. Następnie saltuje i zajmuje swoje poprzednie miejsce w gronie gości honorowych.

Dowódca uroczystości wydaje komendę:

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

W tym czasie spełniający posługę liturgiczną strażak odnosi kropidło i naczynie z wodą święconą na stolik, a sam przechodzi na swoje wcześniej zajmowane miejsce.

W przypadku uczestniczenia w uroczystości kapelanów kilku duszpasterstw, modlitwy i poświęcenia dokonywane są kolejno, w zależności od przewagi liczebnej strażaków danego wyznania, pierwszeństwo poświęcenia przysługuje duszpasterzowi większości. Po nim poświęca sztandar duszpasterz mniejszości, bez odmawiania dodatkowej modlitwy. Po dokonaniu poświęcenia sztandaru kapelani wracają na poprzednie miejsca;

Po poświęceniu sztandaru orkiestra może zagrać „Rotę”.

Wręczenie sztandaru

Spiker prosi o odczytanie aktu nadania sztandaru.

Dowódca uroczystości wydaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

Trębacz gra sygnał **„Słuchajcie wszyscy”**.

Akt nadania odczytuje prezes, członek zarządu oddziału wojewódzkiego ZOSP RP lub inny funkcyjny wskazany przez prezesa ZOW ZOSP RP.

Po odczytaniu aktu nadania dowódca wydaje komendę:

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Następnie wręcza akt prezesowi OSP/zarządu oddziału i wygłasza przemówienie, (jeżeli było przewidziane w aprobowanym przez niego programie uroczystości).

Uwaga! Zapis powyższy nie dotyczy wymiany sztandaru na nowy, o którym mowa w regulaminie sztandarów pkt 43, w takim przypadku uroczystość w części dotyczącej wręczenia sztandaru odbywa się z pominięciem odczytania i wręczenia aktu nadania sztandaru i rozpoczyna od momentu wygłaszania okolicznościowego przemówienia przez wręczającego sztandar.

Po wygłoszeniu przemówienia wręczający sztandar wraz z fundatorami (rodzicami chrzestnymi) podchodzi do stolika ze sztandarem.

Dowódca uroczystości wydaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo - PATRZ”

„Poczet sztandarowy do wręczenia sztandaru - WYSTĄP”

Prezes (naczelnik) zajmuje wyznaczone miejsce. Poczet maszeruje i zatrzymuje się 3 kroki za prezesem (naczelnikiem).

Rodzice chrzestni, fundatorzy (np. rada sołecka, rada gminy lub miasta itp.) podnoszą sztandar ze stolika i przekazują osobie, która będzie wręczać sztandar w imieniu prezydium zarządu oddziału wojewódzkiego ZOSP RP/Zarządu Głównego, wygłaszając odpowiednią formułę, np.: **„W imieniu społecznego komitetu fundacji sztandaru dla w (nazwa miejscowości) przekazujemy ufundowany sztandar w celu dokonania aktu wręczenia”**. Wręczający podnosi sztandar do pozycji pionowej, w tym momencie trębacze grają sygnał **„Słuchajcie wszyscy”**. Prezes (naczelnik) i poczet salutują.

Wręczający sztandar podchodzi do prezesa (naczelnika) i zwracając się do niego wygłasza formułę:

„W imieniu Prezydium Zarządu Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP woj. wręczam Ochotniczej Straży Pożarnej w/oddziałowi gminnemu/miejsko-gminnemu/miejskiemu/powiatowemu Związku OSP RP w, sztandar ufundowany przez (np. mieszkańców danej wsi) jako symbol najwyższego uznania za dotychczasową działalność i poświęcenie”

Następnie pochyla sztandar tak, by jego dolny brzeg znajdował się około 1 metra nad ziemią. Prezes (naczelnik) klęka na prawe kolano, prawą ręką ujmując płat sztandaru, podnosi go do ust i całuje. Następnie opuszcza płat sztandaru, wstaje i przejmuje sztandar od wręczającego mówiąc: **„ku chwale Ojczyzny”**. Wykonuje w tył zwrot i dokonuje prezentacji sztandaru, pochylając go w prawo, po czym w lewo.

Strażacy pocztu sztandarowego klękają na prawe kolano, lewą rękę kładąc na lewym kolanie. Prezes (naczelnik) pochyla sztandar tak, aby część płata znajdowała się na wysokości około 1 metra nad ziemią. Sztandarowy prawą ręką ujmuje płat sztandaru, podnosi do ust i całuje, po czym opuszcza go.

Na sygnał podany przez dowódcę pocztu, poczet wstaje. Prezes (naczelnik) wręcza sztandar mówiąc: „**strzeżcie honoru tego sztandaru jak źrenicy oka**”. Sztandarowy odpowiada: „**przysięgamy, że honoru tego sztandaru nie splamimy**”. Sztandarowy przejmuje sztandar i trzyma go w położeniu „prezentuj”.

W tym momencie trębacze grają „**Sygnał straży pożarnych**”. Wręczający sztandar, poczet, strażacy uczestniczący w uroczystości poza szykiem salutują.

Po odegraniu sygnału przekazujący sztandar, prezes (naczelnik) oraz rodzice chrzestni i fundatorzy biorący udział w przekazaniu sztandaru wracają na trybunę. Chorążowie pocztów sztandarowych towarzyszących uroczystości, przenoszą sztandary w położenie „do nogi”.

Przed prezentacją sztandaru może odbyć się uroczysta jego dekoracja wg scenariusza opisanego w punkcie „DEKORACJA OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ ODZNACZENIEM”.

Dowódca uroczystości podaje komendę do prezentacji sztandaru przez poczet:

„Poczet sztandarowy - BACZNOŚĆ, do prezentacji sztandaru - MARSZ”

Sztandarowy pocztu przenosi sztandar w położenie „na ramię”, poczet sztandarowy wykonuje zwrot w lewo przez zachodzenie i rozpoczyna marsz w kierunku lewego skrzydła pododdziałów. Przechodzi przed frontem w odległości 5 kroków, salutując przez pochycenie sztandaru pod kątem 45°. Po dojściu do prawego skrzydła, sztandarowy pocztu przenosi sztandar w położenie „na ramię”, poczet zajmuje miejsce w szyku, a sztandarowy wykonuje sztandarem chwyt „prezentuj”. W międzyczasie dowódca uroczystości obserwuje prezentację sztandaru.

Po zajęciu miejsca w szyku przez poczet sztandarowy dowódca uroczystości wydaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Wykonuje w tył zwrot.

Następuje dalsza część uroczystości:

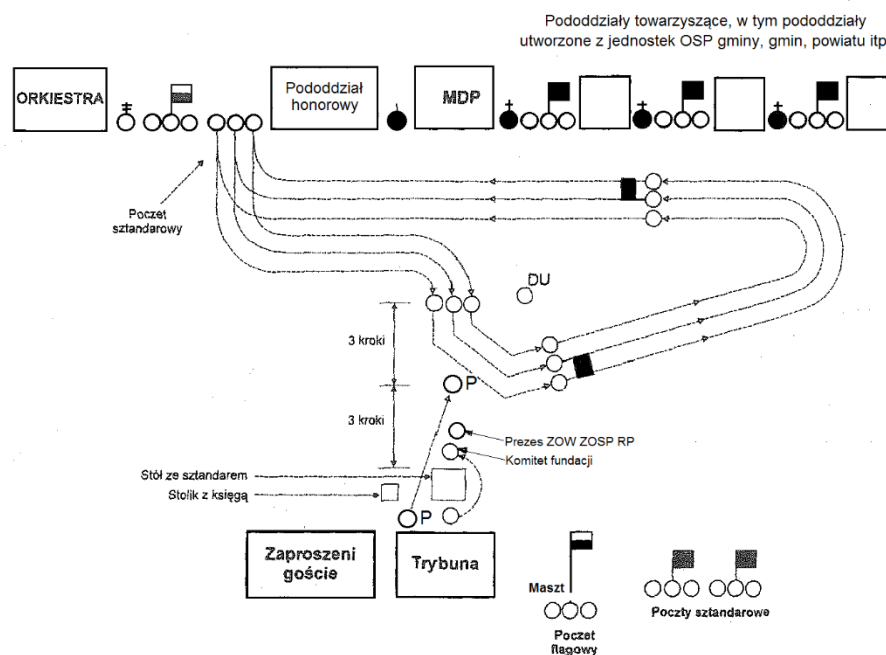
- okolicznościowe przemówienia. Obowiązuje zasada, że pierwsze przemówienie wygłasza wręczający sztandar prezes ZOW ZOSP RP, (jeżeli nie przemawiał po odczytaniu aktu nadania sztandaru), a na samym końcu głos powinien zabrać prezes (naczelnik) wyróżnionej sztandarem OSP/oddziału.

Jeżeli OSP otrzymuje nowy sztandar (w miejsce posiadanego) to uroczystość tę należy poprzedzić pożegnaniem starego (przed wręczeniem nowego sztandaru nie przeprowadza się defilady przewidzianej przy odprowadzaniu sztandaru). Poczet sztandarowy ze starym sztandarem po prezentacji przed frontem pododdziałów, zajmuje wtedy wyznaczone miejsce przy trybunie honorowej i pozostaje tam do zakończenia defilady, kończącej uroczystość wręczenia nowego sztandaru. Po defiladzie stary sztandar jest odprowadzony w sposób opisany przy pożegnaniu sztandaru do sali tradycji, świetlicy, muzeum

pożarniczego lub innego ustalonego miejsca dalszego przechowywania sztandaru wraz z aktem jego ufundowania.

Po zakończeniu przemówień następuje:

- odegranie utworu okolicznościowego,
- przegrupowanie do defilady,
- defilada,
- zakończenie uroczystości.

Rys. Nr 12 Ustawienie podczas uroczystości wręczenia sztandaru

POŻEGNANIE SZTANDARU OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ (ODDZIAŁU ZWIĄZKU)

Uroczystość pożegnania sztandaru odbywa się podczas uroczystego apelu i zgodnie z jego porządkiem. Uroczystość pożegnania sztandaru organizuje się na placu OSP lub w porozumieniu z władzami administracyjnymi lub samorządowymi regionu w innym miejscu.

Pożegnanie sztandaru w OSP (oddziale Związku) ma miejsce w przypadku wprowadzenia nowego wzoru sztandaru, uszkodzenia sztandaru w wyniku długoletniego użytkowania lub związane jest z rozwiązaniem OSP/oddziału.

Pożegnanie sztandaru powinno mieć uroczystą formę. Na uroczystość należy zaprosić przedstawicieli władz oddziałów ZOSP RP (wojewódzkich, powiatowych, gminnych) wszystkie OSP z terenu gminy oraz organizacje i instytucje współpracujące z OSP.

W uroczystości mogą uczestniczyć sztandary innych OSP, komendy PSP, organizacji pozarządowych, szkół i innych partnerów społecznych. W uroczystości powinien uczestniczyć cały stan osobowy OSP/zarząd oddziału.

Asystę honorową podczas uroczystości stanowi kompania honorowa (pododdział honorowy) i w miarę możliwości orkiestra. Uformowanie pododdziałów powinno być takie same jak podczas uroczystego apelu z tym, że w szyku OSP na wprost trybuny powinna być ustawiona delegacja OSP/zarządu oddziału składająca się z dwóch, najstarszych zasłużonych druhów oraz naczelnika OSP/wiceprezesa oddziału.

Przykładowy scenariusz

Uroczystość do momentu podniesienia flagi państwowej/związkowej i odegrania hymnu RP/Związku przebiega zgodnie ze scenariuszem **uroczystego apelu**.

Następnie dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

Następuje odczytanie uchwały prezydium zarządu oddziału wojewódzkiego w sprawie zmiany dotychczasowego sztandaru na nowy lub rozwiązaniu OSP/oddziału Związku. Wyznaczony strażak podchodzi na środek placu i oddaje honory przez salutowanie. Orkiestra/trębacz gra sygnał „**Słuchajcie wszyscy**”, po którym następuje odczytanie treści uchwały. Po zakończeniu czytania, strażak salutuje i powraca na swoje miejsce. Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały – SPOCZNIJ”

Kolejno przemawiają prezes ZOW ZOSP RP, prezes OSP/oddziału, wójt gminy, fundatorzy itd. Po zakończeniu przemówień dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo – PATRZ”

„Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ, do pożegnania sztandaru – MARSZ”

Poczet sztandarowy występuje z szyku, maszeruje przed trybunę i staje w wyznaczonym miejscu frontem do pododdziału. Sztandarowy wykonuje chwyt „prezentuj”. Dowódca uroczystości podaje komendy:

„Delegacja OSP/oddziału ZOSP RP do pożegnania sztandaru – MARSZ”

Po tej komendzie trzyosobowa delegacja OSP/oddziału maszeruje do sztandaru i zatrzymuje się trzy kroki przed nim. Sztandarowy salutuje sztandarem (pochyla sztandar tak, aby jego dolny brzeg znajdował się na wysokości około metra nad ziemią). Stojący w środku delegacji strażak, klęka na prawe kolano i podnosi prawą ręką płat sztandaru do ust, całuje go a po jego opuszczeniu wstaje. Sztandarowy wykonuje chwyt „prezentuj” a następnie „do nogi”.

Dowódca uroczystości podaje komendy:

„Delegacja OSP/oddziału ZOSP RP, w tył – ZWROT”

„Do szyku – MARSZ”

Po tej komendzie trzyosobowa delegacja wstępuje do szyku. Prezes OSP/oddziału ZOSP RP schodzi z trybuny, podchodzi do pocztu sztandarowego, staje przed sztandarem i salutuje. Sztandarowy salutuje sztandarem (pochyla sztandar tak, aby jego dolny płat

znajdował się na wysokości około metra nad ziemią). Sztandarowi innych pocztów pochylają sztandary. Prezes OSP/oddziału przerywa salutowanie klęka na prawe kolano, prawą ręką ujmuje płat sztandaru podnosi go do ust i całuje. Następnie opuszcza go i wstaje. Sztandarowy wykonuje sztandarem chwyt „prezentuj” i przekazuje sztandar prezesowi OSP/oddziału. Prezes przejmuje sztandar i wykonuje chwyt „prezentuj”.

W tym momencie trębacze grają „**Sygnal straży pożarnych**”.

Prezes wykonuje w tył zwrot i dokonuje prezentacji sztandaru OSP, pochylając go w prawo, potem w lewo, a następnie przekazuje sztandar sztandarowemu. Sztandarowy wykonuje sztandarem chwyt „prezentuj”. Prezes wraca na swoje miejsce.

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ, do pożegnania sztandaru – MARSZ”

Sztandarowy pocztu przenosi sztandar w położenie „na ramię”. Poczet sztandarowy wykonuje zwrot w lewo przez zachodzenie i rozpoczyna marsz w kierunku lewego skrzydła pododdziałów. Przechodzi przed frontem w odległości 5 kroków, salutując przez pochylenie sztandaru pod kątem 45° i po minięciu pododdziałów sztandarowy przenosi sztandar w położenie „na ramię” i maszeruje w stronę trybuny, gdzie zajmuje wyznaczone miejsce.

Następuje defilada i zakończenie uroczystości. Dowódca uroczystości wydaje komendy do defilady. Pododdziały defilują przed sztandarem. Podczas defilady sztandarowy żegnany sztandar salutuje sztandarem. Poczet sztandarowy żegnany sztandar defiluje za ostatnią kolumną pieszą.

W przypadku wymiany sztandaru na nowy w tym miejscu nie następuje defilada.

Po zakończeniu uroczystości sztandar OSP/oddziału jest odprowadzony do sali tradycji, świetlicy, muzeum pożarniczego lub innego ustalonego miejsca dalszego przechowywania sztandaru wraz z aktami jego nadania i ufundowania.

Ceremonia kończy się jak uroczysty apel.

OBCHODY ŚWIĄT NARODOWYCH, PAŃSTWOWYCH, DNIA STRAŻAKA, JUBILEUSZY

Obchody świąt narodowych, państwowych, Dnia Strażaka i jubileuszy organizuje się w formie uroczystego apelu lub uroczystej zbiórki.

Obiekty dekoruje się flagami oraz emblematami pożarniczymi.

W miejscach pamięci (tablicach, płytach, mogiłach) w przeddzień uroczystości powinno się wystawić posterunki honorowe, złożyć wieńce lub wiązanki kwiatów, zorganizować capstrzyk lub apel poległych.

Jubileusz Ochotniczej Straży Pożarnej

Główna część uroczystości jubileuszowych odbywa się w formie **uroczystego apelu**. Po raporcie i podniesieniu flagi na maszt realizowana jest właściwa część uroczystości. Prezes przedstawia w krótkim zarysie historię OSP.

Kolejnym etapem jest realizacja przyjętego scenariusza, który może zawierać:

- dekorację sztandaru odznaczeniem,
- dekorację członków OSP odznaczeniami i wyróżnieniami,
- dokonanie wpisów do kroniki,
- odczytywanie nadesłanych życzeń,
- wygłaszanie przemówień przez gości honorowych,
- pokazy sprawności OSP, MDP, KDP,
- uczestnictwo w mszy św.,
- zwiedzanie budynku OSP: świetlicy, izby tradycji, pomieszczeń podziału bojowego i jego wyposażenia,
- spotkanie z najstarszymi, najbardziej zasłużonymi członkami OSP i sympatykami,
- wykonywanie wspólnego zdjęcia.

DEKORACJA OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ ODZNACZENIEM

Akt dekoracji Ochotniczej Straży Pożarnej orderem, odznaczeniem państwowym, korporacyjnym, pożarniczym, resortowym lub regionalnym odbywa się podczas zorganizowanego w tym celu **uroczystego apelu**. Aktu dekoracji dokonuje osoba upoważniona przez właściwe władze. Członkowie odznaczanej OSP występują w mundurach galowych z odznaczeniami.

Przykładowy scenariusz

Po raporcie, podniesieniu flagi na maszt i wystąpieniu powitalnym, spiker (prowadzący uroczystość) prosi o wystąpienie uprawnionej osoby i odczytanie aktu nadania odznaczenia.

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

Po tej komendzie rozlega się sygnał **„Słuchajcie wszyscy”**. Następnie odczytuje się akt nadania odznaczenia (wyciąg z uchwały o nadaniu odznaczenia), po którym dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały, na prawo - PATRZ”

„Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ - do dekoracji (wymienić rodzaj odznaczenia) - MARSZ”

Poczet sztandarowy maszeruje i zatrzymuje się w odległości 10 kroków przed trybuną, sztandarowy po zatrzymaniu w ustalonym miejscu przenosi sztandar do pozycji „prezentuj”. Osoba dekorująca schodzi z trybuny, prezes lub naczelnik OSP towarzyszą jej, idąc pół kroku z tyłu po lewej stronie. Z prawej strony niesiona jest przez jednego ze strażaków taca (poduszka) z odznaczeniem. Dekorujący podchodzi i zatrzymuje się trzy kroki przed poczetem sztandarowym i oddaje honory przez salutowanie (osoba cywilna przez skłon odkrytej głowy). Sztandarowy pochyla sztandar (salutuje sztandarem).

Osoba dekorująca bierze z tacy (poduszki) odznaczenie ze wstęgą (wstążką), podchodzi, do sztandaru i wpina je w specjalny uchwyt na drzewcu sztandaru. Kokardę z odznaką orderu lub odznaczenia mocuje się do drzewca na wysokości górnej krawędzi płata sztandaru od strony głównej (awersu) pod szarfą o barwach państwowych.

Na sztandarze umieszcza się odznaczenie najwyższe rangą. Inne nadane ordery i odznaczenia należy przechowywać godnie w miejscu przechowywania sztandaru zgodnie z regulaminem sztandarów pkt 46.

Następnie dekorujący odchodzi, zatrzymuje się trzy kroki przed poczetem sztandarowym i razem z asystującym oddają honory sztandarowi. W tym czasie odegrany zostaje „**Sygnal straży pożarnych**”. Sztandarowy salutuje sztandarem od chwili oddania honorów przez osobę dekorującą.

Po zakończeniu aktu dekoracji osoba dekorująca z asystą wraca na podium (trybunę), sztandarowy przenosi sztandar w położenie „prezentuj”.

W przypadku, gdy akt dekoracji jest częścią scenariusza wręczenia sztandaru, dalsza część uroczystości przebiega zgodnie z ze scenariuszem opisanym w punkcie WRĘCZENIE SZTANDARU.

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Poczet sztandarowy do prezentacji odznaczenia - MARSZ”

Sztandarowy przenosi sztandar w położenie „na ramię”. Poczet maszeruje najkrótszą drogą do lewego skrzydła ugrupowania pododdziałów, wykonuje zachodzenie w lewo. Sztandarowy przenosi sztandar w położenie „salutowania” i maszeruje krokiem zwykłym wzdłuż szyku w odległości 5 kroków od pododdziałów w kierunku jego prawego skrzydła, prezentując odznaczenie. Orkiestra gra marsza. Po dojściu do początku prawego skrzydła pododdziałów sztandarowy przenosi sztandar w położenie „na ramię”.

Po wstąpieniu pocztu sztandarowego do szyku (na uprzednio zajmowane miejsce) dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Spiker prosi o zabranie głosu dekorującego a następnie kolejnych zaproszonych gości, po czym prowadzi dalej uroczystość zgodnie ze scenariuszem.

Dekoracja odznaczeniem Ochotniczej Straży Pożarnej nieposiadającej sztandaru

Akt dekoracji Ochotniczej Straży Pożarnej nieposiadającej sztandaru orderem, odznaczeniem państwowym, korporacyjnym, pożarniczym, resortowym lub regionalnym odbywa się podobnie jak dekoracja Ochotniczej Straży Pożarnej posiadającej sztandar na zorganizowanym w tym celu **uroczystym apelu**. Aktu dekoracji dokonuje osoba upoważniona przez właściwe władze. Członkowie odznaczanej OSP występują w mundurach galowych z odznaczeniami.

Przykładowy scenariusz

Po raporcie, podniesieniu flagi na maszt i wystąpieniu powitalnym, spiker (prowadzący uroczystość) prosi uprawnioną osobę o odczytanie aktu nadania odznaczenia.

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

Po tej komendzie rozlega się sygnał **„Słuchajcie wszyscy”**. Następnie odczytuje się akt nadania odznaczenia, po którym dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały, na prawo - PATRZ”

**„Delegacja Ochotniczej Straży Pożarnej do odbioru (wymie-
nić rodzaj odznaczenia) przed front szyku – MARSZ”**

Z szyku występuje trzyosobowa delegacja OSP w skład, której wchodzi: prezes (naczelnik) OSP, dwóch spośród najstarszych, zasłużonych druhów lub jeden z najstarszych zasłużonych druhów oraz członek MDP lub KDP, i zatrzymują się w odległości 10 kroków przed trybuną. Osoba dekorująca schodzi z trybuny. Z prawej strony niesiona jest przez jednego ze strażaków taca (poduszka) z odznaczeniem (odznaczenie przeznaczone do wręczenia umieszcza się w specjalnym etui). Dekorujący podchodzi i zatrzymuje się trzy kroki przed delegacją, oddaje honory przez salutowanie (osoba cywilna przez skłon odkrytej głowy), członkowie delegacji OSP salutują.

Osoba dekorująca bierze z tacy (poduszki) etui z odznaczeniem, wręczając prezesowi (naczelnikowi) OSP odznaczenie dekorujący mówi w czyim imieniu, jakim odznaczeniem dekoruje, odbierający odznaczenie odbiera je lewą ręką i odpowiada **„ku chwale Ojczyzny”**. Następnie dekorujący wręcza akt nadania, składa gratulacje i wymienia uścisk dłoni z członkami delegacji OSP.

Po dokonaniu aktu dekoracji osoba dekorująca wraca na swoje poprzednie miejsce, trzy kroki przed delegacją i oddaje honory. W tym czasie trębacz gra **„Sygnał straży pożarnych”**. Członkowie delegacji OSP salutują.

Po zakończeniu aktu dekoracji osoba dekorująca z asystą wraca na podium (trybunę). Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Delegacja OSP do szyku - WSTĄP”

Po wstąpieniu delegacji do szyku (na uprzednio zajmowane miejsce) dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Spiker prosi o zabranie głosu dekorującego a następnie kolejnych zaproszonych gości, po czym prowadzi dalej uroczystość zgodnie ze scenariuszem.

WRĘCZANIE ODZNACZEŃ I WYRÓŻNIEŃ

Dekoracja odznaczeniami, wręczanie wyróżnień odbywa się w ochotniczych strażach pożarnych/oddziałach Związku podczas **uroczystego apelu/uroczystej zbiórki** z okazji Dnia Strażaka, świąt państwowych i obchodów jubileuszowych. Uczestników uroczystego apelu/zbiórki obowiązuje mundur galowy z odznaczeniami.

Po raporcie, podniesieniu flagi państwowej i przemówieniu powitalnym, odczytuje się wyciągi z odpowiednich uchwał i innych dokumentów o nadaniu odznaczeń, wyróżnień.

Ordery, krzyże zasługi i Złoty Znak Związku wręczane są wyłącznie w danej grupie odznaczeń wg ich ważności lub pojedynczo. Pozostałe odznaczenia wg ich ważności, tzn. złote, srebrne, brązowe. Po dekoracji odznaczeniami wręczane są listy pochwalne, dyplomy i nagrody.

Przykładowy scenariusz

Uroczystość do momentu wprowadzenia sztandaru, podniesienia flagi państwowej/związkowej i odegrania hymnu RP/Związku (odegrania „**Sygnалу straży pożarnej**”), przebiega zgodnie ze scenariuszem uroczystego apelu (uroczystej zbiórki).

Jako pierwszy głos zabiera prezes OSP/zarządu oddziału Związku, który wita uczestników uroczystości i wygłasza przemówienie okolicznościowe.

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

Trębacze/fanfarzyści grają sygnał „**Słuchajcie wszyscy**”.

Następnie spiker lub osoba prowadząca uroczystość odczytuje stosowne postanowienia, uchwały, akty nadania odznaczenia, wyróżnienia.

Dowódca uroczystości wydaje komendy do wystąpienia osób odznaczonych lub wyróżnionych:

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

„Odznaczeni/wyróżnieni (podać rodzaj odznaczenia/wyróżnienia) – WYSTĄP”

Na tę komendę odznaczeni/wyróżnieni występują z szyku pododdziałów i innych zajmowanych miejsc, ustawiają się w szeregu na 5 kroków przed dowódcą uroczystości na wyznaczonych miejscach, frontem do trybuny, w kolejności, według rangi odznaczenia lub w kolejności wyczytanych odznaczeń/wyróżnień.

Z szyku nie występują tylko funkcyjni pocztów: flagowego i sztandarowego, którzy odznaczenia lub wyróżnienia otrzymują na swoim miejscu w szyku. Sztandarowy po otrzymaniu odznaczenia nie salutuje. Na swoim miejscu pozostaje również dowódca uroczystości.

Osoba dekorująca lub wręczająca wyróżnienia w towarzystwie prezesa lub naczelnika i niosącego tacę z odznaczeniami/wyróżnieniami podchodzi do prawego skrzydła osób odznaczanych i wyróżnianych. Asystujący podaje kolejno odznaczenia/wyróżnienia.

Przypinając odznaczenia (wręczając wyróżnienia), dekorujący mówi w czyim imieniu, jakim odznaczeniem dekoruje, następnie wręcza legitymację, składa gratulacje i wymienia uścisk dłoni. Odznaczony/ wyróżniony odpowiada „**ku chwale Ojczyzny**”, osoby cywilne odpowiadają: „**dziękuję**”. Gratulacje składają również osoby towarzyszące.

Po wręczeniu wszystkich odznak orderów i odznaczeń, i innych wyróżnień dekorujący wraca na swoje miejsce.

Dowódca uroczystości podaje komendę do wstąpienia wyróżnionych na swoje miejsca:

„Odznaczeni/wyróżnieni do szyku – WSTĄP”

Po dekoracji i wręczeniu wszystkich wyróżnień spiker prosi osobę dekorującą o zabranie głosu a następnie przemówienie okolicznościowe wygłasza przedstawiciel osób odznaczonych/wyróżnionych dziękując w imieniu wyróżnionych.

Jeżeli uroczystość odbywa się w świetlicy, po przemówieniu i odczytaniu odpowiednich aktów ceremonia wręczania wyróżnień przebiega identycznie jak podczas apelu. A po przemówieniach następuje odprowadzenie sztandaru.

Dowódca uroczystości podaje komendę do odprowadzenia sztandaru:

„Pododdział – BACZNOŚĆ”

„Pododdział na prawo – PATRZ”

„Sztandar – ODPROWADZIĆ”

Poczet sztandarowy oddaje honory salutując sztandarem, trębacz gra „**Sygnal straży pożarnej**”, po czym poczet sztandarowy opuszcza salę, następuje zakończenie uroczystości.

W przypadku uroczystości odbywających się na placu następuje: odegranie utworu okolicznościowego, przegrupowanie do defilady, defilada pododdziałów, zakończenie uroczystości.

WPISANIE DO KRONIKI/HONOROWEJ KSIĘGI OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ

Wyróżnienie strażaka wpisem do honorowej księgi Ochotniczej Straży Pożarnej/kroniki OSP jest wyrażeniem uznania za ofiarność i odwagę wykazaną w ochronie życia, zdrowia i mienia. Do honorowej księgi OSP/kroniki OSP wpisuje się działaczy i czynnych członków Ochotniczej Straży Pożarnej – wszystkich, którzy wyróżnili się bohaterską postawą lub szczególnie zasłużyli się wybitnymi osiągnięciami w realizacji zadań ochrony przeciwpożarowej. Uroczystość stanowi jeden z elementów **uroczystej zbiórki** z okazji np. Dnia Strażaka.

Decyzję o dokonaniu wpisów w honorowej księdze/kronice OSP podejmuje zarząd OSP.

Ceremonia wpisu obejmuje w szczególności wręczanie wyróżnionym osobom dyplomów oraz fotokopii wpisu (w przypadku wyróżnienia pośmiertnego dokumenty przekazuje się rodzinie zmarłego).

Uroczystą zbiórkę przeprowadza się w pomieszczeniach (np. w sali tradycji OSP, świetlicy, hali sportowej itp.) z udziałem całego stanu osobowego.

Wyróżnieni strażacy występują w mundurach galowych, ustawieni są według funkcji, frontem do czołowej ściany sali/prezydium. Wyróżnione osoby spoza OSP zajmują miejsca na lewym skrzydle szeregu.

W odległości jednego kroku od lewego skrzydła ustawia się stolik z wyłożoną honorową księgą/kroniką OSP zawierającą wpisy nazwisk i zasług wyróżnionych.

Przykładowy scenariusz

Uroczystość rozpoczyna się złożeniem meldunku. Z chwilą przybycia prezesa lub naczelnika OSP dowódca uroczystości podaje komendę:

„DRUHNY I DRUHOWIE”

Zebrani przyjmują postawę „**na baczność**”. Dowódca uroczystości składa meldunek. Prezes/naczelnik po przyjęciu meldunku wita się z dowódcą uroczystości.

Uroczystość do momentu wprowadzenia sztandaru i odegrania „**Sygnалу straży pożar-nych**” przebiega zgodnie ze scenariuszem uroczystej zbiórki.

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„DRUHNY i DRUHOWIE”

Zebrani przyjmują postawę „**na spocznij**”. Wyznaczona osoba odczytuje decyzję zarządu OSP w sprawie wyróżnienia wpisem do **honorowej księgi Ochotniczej Straży Pożarnej/kroniki OSP**.

Po odczytaniu decyzji wyróżnieni strażacy, w przypadku nieżyjących strażaków - przedstawiciele rodziny strażaka, występują i stają w wyznaczonym miejscu.

Prezes OSP (lub przewodniczący komisji opiniodawczej) wygłasza krótki referat na temat zasług osób, które zostaną wpisane do honorowej księgi/kroniki OSP. Następnie prezes OSP podchodzi do wyróżnionych i kolejno wręcza dyplomy wyróżnionym oraz składa gratulacje.

Wyróżniony odpowiada: „**ku chwale Ojczyzny**”, podchodzi do księgi, składa podpis przy swoim nazwisku i powraca do szyku.

Po wręczeniu dyplomów zaproszeni goście wygłaszają krótkie przemówienia. Następnie jeden z wyróżnionych występuje z szyku i w imieniu pozostałych składa podziękowania.

Dowódca uroczystości podaje komendę do odprowadzenia sztandaru:

„DRUHNY i DRUHOWIE”

Zebrani przyjmują postawę „na bacność”.

„Poczet sztandarowy, sztandar – ODPROWADZIĆ”

Po wyprowadzeniu sztandaru dowódca uroczystości podaje komendę:

„DRUHNY i DRUHOWIE”

Zebrani przyjmują postawę „na spocznij”.

Uroczystość można zakończyć wykonaniem wspólnego zdjęcia.

W każdym przypadku, w uroczystości powinni brać udział członkowie rodzin i zaproszeni goście.

WYRÓŻNIENIE TOPORKIEM STRAŻACKIM

Wyróżnienie toporkiem strażackim z dedykacją przyznawane jest strażakom za szczególne zasługi i osiągnięcia w społecznej służbie. Toporek wręcza przyznający wyróżnienia, np. prezes zarządu oddziału wojewódzkiego Związku OSP RP lub prezes zarządu oddziału powiatowego ZOSP RP.

Uroczystość do momentu wprowadzenia sztandaru, podniesienia flagi państwowej/związkowej i odegrania hymnu RP/Związku (odegrania „**sygnалу straży pożarnej**”), przebiega zgodnie ze scenariuszem **uroczystego apelu (uroczystej zbiórki)**.

Kolejnym punktem uroczystości jest przemówienie prezesa oraz odczytanie uchwały o wyróżnieniu toporkiem strażackim.

Po odczytaniu uchwały wyróżnieni ustawiają się trzy kroki przed stołem, przykrytym sukniem, na którym leżą toporki. Wręczający w towarzystwie prezesa zarządu oddziału gminnego ZOSP RP, naczelnika OSP podchodzi do wyróżnionych, bierze do lewej ręki od asystującego strażaka otwarty futerał z ułożonym w nim paradnym toporkiem, wręcza go wyróżnionemu i składa gratulacje. Wyróżniony zamyka futerał, (jeżeli trzyma oburącz, przekłada do lewej ręki i opuszcza do uda lewej nogi), wymienia uścisk dłoni i odpowiada: „**ku chwale Ojczyzny**”. Po zakończeniu ceremonii wręczania jeden z wyróżnionych składa podziękowanie.

Na części metalowej toporka graweruje się funkcję, imię i nazwisko wyróżnionego (w trzecim przypadku odmiany rzeczownika – komu?) oraz napis „Za szczególne osiągnięcia w działalności strażackiej”, miejscowość i datę przyznania wyróżnienia. Toporek przeznaczony do wręczenia umieszcza się w specjalnym futerale lub na ozdobnej podstawie.

PRZEKAZANIE SPRZĘTU

Przekazanie samochodu pożarniczego

Przekazanie samochodu pożarniczego OSP odbywa się w formie **uroczystego apelu**, może stanowić część innej uroczystości, np. jubileuszu OSP. Pojazd do przekazania musi być należycie przygotowany od strony technicznej i estetycznie udekorowany.

Uroczystość do momentu podniesienia flagi państwowej/związkowej i odegrania hymnu RP/Związku przebiega zgodnie ze scenariuszem **uroczystego apelu**.

Przykładowy przebieg uroczystości

Samochód ustawia się naprzeciw zgrupowania pododdziałów tak, aby nie utrudniał obserwacji i żeby ceremonia przekazania była widoczna dla wszystkich uczestników uroczystości. Przed nim stolik z dokumentami i kluczami pojazdu, nożyczki, butelka „szampana” oraz woda święcona i kropidło, o ile samochód będzie poświęcany. Po odegraniu hymnu następuje przemówienie prezesa OSP, który wita uczestników uroczystości.

Dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ, Druh (nazwisko strażaka) odczytać akt przekazania pojazdu pożarniczego”

„Pododdziały – SPOCZNIJ”

Wyznaczony strażak OSP odczytuje stosowny dokument fundatora, fundatorów lub rozkaz komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej o przydzieleniu samochodu świadczący o ufundowaniu i jego przekazaniu.

Prezes (naczelnik) OSP prosi księdza kapelana o dokonanie poświęcenia. Ksiądz kapelan w asyście prezesa i strażaka niosącego kropidło oraz naczynie z wodą święconą, podchodzi do samochodu. Kapelan odmawia modlitwę oraz dokonuje poświęcenia. Po czym powracają na podium (trybunę).

Następnie spiker prosi o wystąpienie matki chrzestnej i opiekuna (osoby znane z działalności społecznej w środowisku) oraz asysty złożonej z dwóch par mieszkańców. Wyczytani przez spikera asystujący ustawiają się parami po obu stronach pojazdu, twarzami do trybuny. Każda para trzyma wspólnie swoją wstążkę zwisającą z boku pojazdu.

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Naczelnik OSP i kierowca do odbioru samochodu – WYSTĄP”

Wywołani ustawiają się przed pojazdem, na wysokości prawego przedniego koła pojazdu, frontem do trybuny. Następnie spiker informuje, że formalnego przekazania samochodu dokona np. prezes ZOW ZOSP RP lub/i komendant wojewódzki PSP z towarzyszącymi osobami. Gdy wręczający zbliży się do naczelnika OSP i kierowcy obaj jednocześnie powinni zaszalutować. Wręczający przy przekazaniu kluczyków i dowodu rejestracyjnego wygłasza kilka zdań okolicznościowych. Naczelnik OSP odbierając kluczyki i dowód rejestracyjny wypowiada formułę np. **„W imieniu całej OSP składam gorące podziękowanie za przydzielony (ufundowany) samochód, podnoszący zdolność operacyjną naszej OSP. Równocześnie zapewniam Druha Prezesa (Pana Komendanta, Pana Wójta....), że będziemy starać się, aby ten samochód był zawsze sprawny i należycie konserwowany”**. Po tej wypowiedzi naczelnik OSP saltuje a następnie wykonuje w lewo zwrot w stronę kierowcy, który powinien wykonać (jednocześnie z naczelnikiem) w prawo zwrot. Naczelnik OSP przekazuje kluczyk i dowód rejestracyjny pojazdu ze słowami: **„Waszej opiece Druhu powierzam ten pojazd w nadziei, że będzie zawsze sprawny o każdej porze dnia i nocy”**. Kierowca po odebraniu kluczyków i dowodu rejestracyjnego odpowiada: **„Uczynię wszystko, co będzie w mojej mocy, żeby ten samochód nigdy nie zawiódł”**. Po wzajemnym salutowaniu naczelnik OSP wykonuje w tył zwrot i razem z kierowcą wykonują trzy kroki w przód, a następnie w lewo zwrot, żeby nie zasłaniać przebiegu dalszej ceremonii. Osoby przekazujące wracają na trybunę.

Jeżeli organizatorzy uroczystości zaplanowali nadanie imienia nowemu pojazdowi, spiker informuje o tym zebranych. Opiekun rozwija przednie wstęgi (zrolowane, przymocowane do zderzaka) i wręcza jedną z nich matce chrzestnej. Następnie podaje jej „szampana”. Matka chrzestna trzymając butelkę „szampana” w prawej dłoni cytuje: **„Z woli ludu strażackiego, tutejszej OSP nadaję ci imię „.....”, działaj sprawnie, gaś skutecznie i rozślawiaj imię (nazwa miejscowości) na całą okolicę”**. I zamachem uderza butelką „szampana” o część metalową, np. koła samochodu (można również „szampana” otworzyć i po wystrzeleniu korka skierować jego zawartość na samochód – jest to bardziej praktyczne i bezpieczne).

Matka chrzestna i opiekun nożyczkami (podanymi przez jednego ze strażaków) odcinają swoje wstęgi, następnie wstęgi par mieszkańców. Matka chrzestna z opiekunem, za nimi dwie pary mieszkańców, podążają do księgi pamiątkowej, w której dokonują okolicznościowego wpisu.

Dowódca uroczystości wydaje komendę skierowaną do naczelnika OSP i kierowcy:

„Obsługa – NA WÓZ”

Następuje próba techniczna pojazdu, polegająca na uruchomieniu świateł alarmowych, sygnałów dźwiękowych i silnika pojazdu, może nastąpić też ostrożny przejazd pojazdu na czoło kolumny samochodowej. O ile scenariusz nie przewiduje dalszego programu, dowódca uroczystości melduje o zakończeniu uroczystości przekazania samochodu.

Przekazanie sprzętu pożarniczego

Przekazanie sprzętu pożarniczego OSP odbywa się w formie **uroczystego apelu**, może stanowić również część innej uroczystości, np. jubileuszu OSP, Dnia Strażaka. Sprzęt do przekazania musi być należycie przygotowany od strony technicznej i estetycznie udekorowany.

Uroczystość do momentu podniesienia flagi państwowej/związkowej i odegrania hymnu RP/Związku przebiega zgodnie ze scenariuszem uroczystego apelu. Po odegraniu hymnu następuje przemówienie prezesa OSP, który wita uczestników uroczystości.

Sprzęt ustawia się naprzeciw zgrupowania pododdziałów tak, aby nie utrudniał obserwacji i żeby ceremonia przekazania była widoczna dla wszystkich uczestników uroczystości. Przed nim stolik z dokumentami.

Wyznaczony strażak OSP odczytuje decyzję o przydzieleniu sprzętu lub dokument świadczący o jego ufundowaniu i przekazaniu.

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Naczelnik OSP do odbioru sprzętu– WYSTĄP”

Wymieniony staje frontem do trybuny. Następnie spiker informuje, że formalnego przekazania sprzętu dokona prezes ZOW ZOSP RP lub/i komendant wojewódzki PSP z towarzyszącymi osobami. Gdy wręczający zbliży się do naczelnika OSP ten powinien zaświadczyć. Wręczający przy przekazaniu dokumentów wygłasza kilka zdań okolicznościowych. Naczelnik OSP odbiera dokumenty i wypowiada formułę np. **„W imieniu OSP składam gorące podziękowanie za otrzymany sprzęt podnoszący zdolność operacyjną naszej OSP. Równocześnie zapewniam Druha Prezesa (Pana Komendanta, Pana Wójta....), że będziemy starać się, aby był on zawsze sprawny i należycie konserwowany”**. Po tej wypowiedzi, po wzajemnym salutowaniu naczelnik OSP wykonuje w tył zwrot i wykonuje trzy kroki w przód, a następnie w lewo zwrot, żeby nie zasłaniać przebiegu dalszej ceremonii. Osoby przekazujące wracają na trybunę.

O ile scenariusz nie przewiduje dalszego programu, dowódca uroczystości melduje o zakończeniu uroczystości przekazania sprzętu.

WMUROWANIE AKTU EREKCYJNEGO I KAMIENIA WĘGIELNEGO STRAŻNICY (REMIZY)

Uroczystość wmurowania aktu erekcyjnego często bywa połączona z wmurowaniem kamienia węgielnego, czyli symbolicznego pierwszego elementu w budowanym obiekcie strażnicy (remizy). Do udziału w uroczystości można zaprosić władze oddziałów Związku OSP RP, przedstawicieli władz administracyjnych i samorządowych regionu oraz młodzież i innych partnerów społecznych. Wmurowanie aktu erekcyjnego i kamienia węgielnego odbywa się przy udziale asysty honorowej, kompanii honorowej (pododdziału honorowego). Wszyscy strażacy biorący udział w uroczystości występują w umundurowaniu galowym ze sznurem, najwyższym odznaczeniem i baretkami, jeśli posiadają.

Wraz z aktem erekcyjnym tradycja nakazuje umieścić w schowku kilka przedmiotów. Są to najczęściej: wydanie miejscowej gazety z dnia uroczystości, kilka obiegowych monet lub banknotów o niskich nominałach, zdjęcia uczestników przedsięwzięcia, zdjęcie terenu z okresu poprzedzającego rozpoczęcie inwestycji. Dobór przedmiotów zależy od inwencji osób przygotowujących uroczystość.

Uroczystość do momentu wprowadzenia sztandaru, podniesienia flagi państwowej/związkowej i odegrania hymnu RP/Związku przebiega zgodnie ze scenariuszem **uroczystego apelu**.

Przykładowy przebieg uroczystości

Wprowadzenie asysty honorowej następuje 15 minut przed rozpoczęciem uroczystości. Goście zajmują wyznaczone miejsca.

Spiker /konferansjer/ przedstawia uczestnikom przebieg uroczystości oraz wprowadza w jej tematykę. Następnie prezes OSP wita uczestników uroczystości, może wygłosić przemówienie związane z uroczystością. Po wystąpieniu prezesa OSP głos mogą zabrać zaproszeni goście.

Jeżeli organizatorzy uroczystości przewidzieli odmówienie modlitwy, to po zakończeniu oficjalnych przemówień kapelan odmawia modlitwę (w przypadku uczestniczenia w uroczystości duchownych różnych wyznań modlitwy odmawiane są kolejno – zgodnie ze scenariuszem uroczystości).

Spiker /konferansjer/ prosi o odczytanie aktu erekcyjnego. Trębacz gra sygnał „**Baczność**”, asysta honorowa przyjmuje postawę zasadniczą, wyznaczona osoba odczytuje akt erekcyjny.

Następnie osoby wytypowane przez organizatora uroczystości składają podpisy na akcie erekcyjnym, który zostaje umieszczony w specjalnym pojemniku.

Wmurowanie aktu erekcyjnego i kamienia węgielnego

Osoby wyznaczone przez organizatora uroczystości dokonują wmurowania aktu erekcyjnego i kamienia węgielnego, asysta honorowa oddaje honory, trębacz gra „**Sygnal straży pożarnych**”. Po czym następuje odegranie utworu okolicznościowego.

Dowódca uroczystości podaje komendy do odprowadzenia sztandaru oraz asysty honorowej. Następuje zakończenie uroczystości.

PRZEKAZANIE DO UŻYTKU STRAŻNICY (REMIZY)

Otwarcie nowej lub wyremontowanej remizy OSP to historyczna chwila, nie tylko dla strażaków OSP, ale również dla całej społeczności mieszkańców. Do udziału w tych uroczystościach można zaprosić władze oddziałów Związku, przedstawicieli władz administracyjnych i samorządowych regionu, organizacji pozarządowych, a także kapelanów, młodzież i innych partnerów społecznych.

Uroczystość do momentu wprowadzenia sztandaru, podniesienia flagi państwowej/związkowej i odegrania hymnu RP/Związku OSP RP, przebiega zgodnie ze scenariuszem **uroczystego apelu**. W uroczystości może wziąć udział asysta honorowa zgodnie z zasadami jej uczestnictwa w uroczystościach o charakterze patriotyczno-religijnym. W uroczystym apelu uczestniczą wszyscy członkowie i członkinie danej OSP łącznie z pocztą flagowym i sztandarowym (o ile posiada sztandar). Wskazane jest, aby w uroczystości uczestniczyły poczty sztandarowe innych OSP, organizacji pozarządowych, szkół i partnerów społecznych.

Przed trybuną (podium) z lewej strony ustawia się stoliki przykryte suknem. Na tym z prawej strony, patrząc od strony trybuny można ustawić: pojemnik z wodą święconą, kropidło, krzyż, obraz lub figurę św. Floriana. Na drugim stawia się tacę z odznaczeniami, dyplomami itp., tackę z nożyczkami, kronikę OSP z wypisanymi danymi personalnymi osób oficjalnych, których uhonorowano wpisem do kroniki.

Za stolikami stoją: za pierwszym 2 członków MDP/OSP obowiązkowo w mundurach, za drugim np. 3 członkinie KDP w strojach ludowych lub mundurach organizacyjnych. Jednego strażaka wyznacza się do uruchomienia syreny na okres 15 sekund w czasie przecinania wstęgi.

Przed wejściem do budynku rozwiesza się na wspornikach szarfę o barwach państwowych lub Związku OSP RP, która zostanie przecięta w czasie uroczystego otwarcia remizy.

Dobrze jest, gdy teren pozwala na występowanie pododdziałów w szyku rozwiniętym.

Przykładowy przebieg uroczystości

Wprowadzenie asysty następuje 15 minut przed rozpoczęciem uroczystości.

Spiker /konferansjer/ przedstawia uczestnikom przebieg uroczystości oraz wprowadza w jej tematykę, informuje, kto przyjmuje raport i kto będzie go składać.

Po raporcie, podniesieniu flagi na maszt i wystąpieniu powitalnym spiker prosi wyznaczoną osobę o wygłoszenie referatu okolicznościowego na temat historii budowy strażnicy. Następnie przewodniczący społecznego komitetu przekazuje prezesowi/naczelnikowi symboliczny klucz do nowej strażnicy.

Spiker lub osoba wskazana odczytuje akty nadania odznaczeń i wyróżnień osobom zasłużonym przy budowie remizy.

Miłym akcentem jest, gdy członkowie MDP, KDP, wręczą wyróżnionym w budowie i zaproszonym gościom np. wiązanki kwiatów.

Spiker prosi o zabranie głosu osoby oficjalne i zaproszonych gości. Następnie prezes lub naczelnik OSP składa podziękowanie za pomoc w budowie strażnicy oraz za wręczone odznaczenia i wyróżnienia.

Jeżeli w scenariuszu uroczystości zaplanowano poświęcenie remizy, prezes/naczelnik prosi księdza kapelana o poświęcenie strażnicy i precjozów umieszczonych na stole (w przypadku uczestniczenia w uroczystości duchownych różnych wyznań modlitwy odmawiane są kolejno).

Kapelan dokonuje poświęcenia strażnicy z zewnątrz, a następnie podchodzi do stołu i dokonuje poświęcenia krzyża i figury lub obrazu św. Floriana. Kapelanowi asystuje strażak niosący kropidło i naczynie z wodą święconą. Po poświęceniu krzyża kapelan przekazuje kropidło asystującemu strażakowi, bierze ze stołu krzyż i przekazuje go prezesowi/naczelnikowi OSP. Przyjmujący przyjmuje od kapelana krzyż i całuje go. Prezes/naczelnik zaprasza osoby oficjalne do przecięcia wstęgi i uroczystego otwarcia strażnicy.

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały na prawo – PATRZ”

Kolejność w orszaku: strażak z krzyżem, strażak z figurą św. Floriana, za nim dziewczęta z tacą, na której znajdują się nożyce, za nimi gość honorowy, prezes (naczelnik), przewodniczący społecznego komitetu budowy i jeden lub dwóch strażaków wyróżniających się przy budowie. Osoby te wspólnie dokonują przecięcia wstęgi. Przy tej czynności włącza się syrenę.

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały – SPOCZNIJ”

Po przecięciu wstęgi kapelan wraz z wymienionymi wyżej osobami, wchodzi do budynku strażnicy i dokonuje poświęcenia pomieszczeń, w tym garaży oraz znajdującego się w nich sprzętu pożarniczego.

Dowódca uroczystości podaje komendę do wprowadzenia sztandaru do budynku strażnicy, a następnie do odprowadzenia asysty honorowej i odprowadzenia sztandarów organizacji pozarządowych, szkół i innych partnerów społecznych.

W dalszej kolejności następuje wpis do księgi pamiątkowej oraz zwiedzanie strażnicy. Na tym kończy się część oficjalna uroczystości.

DZIEŃ OTWARTEJ STRAŻNICY

Dzień otwartych strażnic organizuje się przeważnie 4 maja, w święto patrona strażaków św. Floriana oraz podczas uroczystości jubileuszu Ochotniczej Straży Pożarnej.

Przygotowania rozpoczyna się od ułożenia programu dnia otwartej strażnicy, który może obejmować powitanie, krótką pogawędkę o historii i obecnych zadaniach straży, zwiedzanie izby tradycji oraz innych pomieszczeń, pokazy działania sprzętu, ćwiczenia pokazowe, quizy i konkursy wiedzy pożarniczej, dyskoteki itp.

Przed organizowaniem uroczystości należy zadbać o estetykę strażnicy.

W odpowiednim czasie przed planowanym dniem otwartej strażnicy wysyła się zaproszenia do organizacji, szkół, władz samorządowych itp.

W dniu uroczystości wyznaczeni przedstawiciele OSP witają przybyłe osoby zapoznając je z przewidzianym programem i towarzyszą im w zwiedzaniu siedziby. Zwiedzanie odbywa się grupowo. Rozpoczyna się od izby tradycji lub świetlicy gdzie zwiedzający zapoznają się z historią i obecnymi zadaniami ochotniczej straży pożarnej. Następnie goście zwiedzają pomieszczenia garażowe i inne. Na placu ćwiczeń można zademonstrować działanie sprzętu i jego możliwości gaśnicze i ratownicze. Wskazane jest zorganizowanie konkursu wiedzy pożarniczej z symbolicznymi nagrodami dla dzieci i młodzieży, wyświetlanie filmów o tematyce pożarniczej, koncerty zespołów artystycznych, orkiestr strażackich, chórów itp.

POŻEGNANIE STRAŻAKÓW

Zmiany dotychczasowej działalności to bardzo ważny moment w życiu, wywołujący wiele wspomnień i wzruszeń. Dlatego pożegnanie powinno być uroczyste i życzliwe. Pożegnanie strażaków organizuje się przy: przechodzeniu do innych OSP, przenoszeniu strażaków z podziału bojowego do innej działalności z uwagi na stan zdrowia, wiek lub na własne życzenie itp.

Uczestników spotkania obowiązuje umundurowanie wyjściowe, żegnanych mundur galowy z odznaczeniami.

Pożegnanie odbywa się zazwyczaj w izbie tradycji, świetlicy lub innym odpowiednim pomieszczeniu z udziałem całego stanu osobowego OSP, kolegów, przyjaciół. Na życzenie odchodzących zaprasza się również członków najbliższej rodziny.

Po uformowaniu szyku dowódca uroczystości składa raport najstarszemu funkcją:

„Druhu Prezesie, dowódca uroczystości Druh melduje OSP do pożegnania Druha”

Prezes OSP w obecności zarządu OSP, zaproszonych gości charakteryzuje pracę i działalność oraz zasługi żegnanego. Odczytuje akty o nadaniu odznaczenia, nagrody. Następnie przemawia naczelnik/dowódca sekcji oraz jeden z kolegów żegnanego. Po tych wystąpieniach głos zabiera żegnany. Po wystąpieniach prezes OSP w imieniu wszystkich członków składa życzenia. Pożegnanie kończy wykonanie wspólnego zdjęcia, które umieszcza się w kronice OSP.

Pożegnanie szczególnie zasłużonych działaczy Związku i członków Ochotniczych Straży Pożarnych, którzy służyli i działali w pożarnictwie, można przeprowadzić na uroczystej zbiórce (apelu).

Po raporcie, przeglądzie pododdziału, powitaniu, podniesieniu flagi na maszt, prezes OSP zaprasza żegnanego strażaka oraz gości na trybunę. Następnie wita zaproszonych gości i przedstawia zasługi oraz działalność żegnanego. Prezes/naczelnik żegnanego odczytuje akt nadania odznaczenia lub wyróżnienia. Wręczenie odbywa się przed frontem pododdziałów, na 5 kroków przed trybuną. Po wręczeniu odznaczenia dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo - PATRZ”

„Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ”

„Do pożegnania Druha - MARSZ”

Poczet sztandarowy występuje z szyku i zatrzymuje się przed trybuną, w odległości około 10 kroków od niej, sztandarowy po zatrzymaniu w ustalonym miejscu przenosi sztandar do pozycji „prezentuj”.

Żegnany schodzi z trybuny i podchodzi do sztandaru, zatrzymuje się trzy kroki przed sztandarem i salutuje. Sztandarowy pochyla sztandar pod kątem 45°, żegnany klęka na prawe kolano podnosi płat sztandaru do ust całuje go, a następnie wstaje. Sztandarowy wykonuje sztandarem chwyt „prezentuj”. Żegnający salutuje, wykonuje w tył zwrot i powraca na trybunę.

Dowódca uroczystości wydaje komendę do wstąpienia sztandaru do szyku:

„Poczet sztandarowy - BACZNOŚĆ, do szyku - MARSZ”

Po zajęciu miejsca w szyku przez poczet sztandarowy dowódca uroczystości wydaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Głos zabiera strażak żegnający się z OSP. Następnie wręczane są okolicznościowe upominki i składane gratulacje przez kolegów i znajomych. Dowódca uroczystości melduje o zakończeniu uroczystości i podaje komendę do odprowadzenia sztandaru:

„Pododdział – BACZNOŚĆ”

„Pododdział na prawo – PATRZ”

„Sztandar – ODPROWADZIĆ”

Poczet sztandarowy oddaje honory, trębacz gra „**Sygnal straży pożarnych**”, po czym poczet sztandarowy opuszcza miejsce uroczystości.

Żegnany zaprasza gości na pożegnalny poczęstunek.

ŚLUB STRAŻAKA

Jednym z ważniejszych momentów w życiu człowieka jest zawarcie związku małżeńskiego. Dlatego też ślub strażaka powinien mieć uroczystą strażacką oprawę, organizowaną za zgodą zainteresowanej pary młodej.

Druhny i druhowie mogą zorganizować z tej okazji asystę honorową. Może nią być szpaler reprezentacyjny złożony z członków OSP, MDP i KDP. Asystę honorową wystawia się przed wejściem do kościoła, innym miejscem kultu religijnego lub przed urzędem stanu cywilnego. Strażak (Panna Młoda/Pan Młody) może występować w uroczystości zaślubin (ceremonii ślubnej) w umundurowaniu galowym ze sznurem i baretkami.

Asysta w mundurach galowych towarzyszy zawierającemu związek przez cały czas trwania uroczystości. Prezes OSP, na wniosek strażaka Panny Młodej/Pana Młodego może wyrazić zgodę na udział w uroczystości zabytkowego lub historycznego pojazdu pożarniczego, którym para młoda może zostać przewieziona na miejsce uroczystości i do domu weselnego.

Jeżeli uroczystość odbywa się z oprawą religijną, wówczas należy przejąć wszystkie funkcje asysty przy liturgii (czytania, śpiewy itp.).

Kapelan wychodzi wraz ze strażakami pełniącymi funkcje liturgiczne przed wejście do kościoła, aby powitać nowożeńców, po wyjściu z kościoła kapelan i towarzyszący mu strażacy zakładają nakrycia głowy. Po słowach powitania wprowadza się nowożeńców do kościoła, kapelan i asystujący mu strażacy wykonują zwrot w tył, w drzwiach kościoła zdejmują nakrycia głowy. Za kapelanem postępują nowożeńcy, świadkowie i zaproszeni goście. Kapelan i poprzedzający go strażacy podchodzą do ołtarza, zatrzymują się i zajmują wyznaczone miejsca przy ołtarzu, podobnie zachowują się nowożeńcy i świadkowie. Gdy wszyscy goście zajmą ustalone dla nich miejsca w kościele, wchodzi asysta honorowa i ustawia się kilka kroków za miejscem zajmowanym przez świadków, do momentu zatrzymania się asysty honorowej kapelan stoi obok ołtarza, a następnie ubiera się w szaty liturgiczne. Jeżeli w ceremonii ślubu uczestniczą inne poczty sztandarowe, to

wchodzą one przed pożarniczą asystą honorową i ustawiają się na wyznaczonym miejscu. Jak podczas mszy świętej /Patrz Zał. nr 1/.

Miłym akcentem jest oddanie honorów młodej parze po wyjściu z kościoła lub urzędu stanu cywilnego. Wówczas ustawia się szpaler reprezentacyjny w dwóch szeregach, zwróconych frontem do siebie po obu stronach wejścia. Wskazane jest także oddanie honorów przez salutowanie, wykonanie np. daszka toporków, pod którym przechodzi para młodych. Dowódca szpaleru stoi na czele prawego szeregu (bliżej drzwi wyjściowych). Dowódca wydaje komendę do wyjęcia przez strażaków toporka strażackiego z pochewki (torby). Gdy młoda para wychodzi z urzędu stanu cywilnego lub obiektu sakralnego, dowódca podaje komendy: „**BACZNOŚĆ**”, „**Na prawo – PATRZ**”. Po tej komendzie, strażacy unoszą toporki w górę pod takim kątem, aby para młoda mogła swobodnie przejść.

Młoda para przechodzi między szeregami szpaleru do wyznaczonego miejsca (poza szpalerem). Szpaler odchodzi z miejsca uroczystości po zatrzymaniu się pary młodej do przyjmowania życzeń.

Dobrym obyczajem jest złożenie kwiatów przez młodą parę w miejscu pamięci narodowej, szczególnie czczonym przez społeczeństwo danej miejscowości.

Szczególnie uroczyście powinno się przyjąć młodych małżonków na terenie strażnicy. Po ich wejściu na salę przez szpaler reprezentacyjny w towarzystwie asysty honorowej, złożonej z druhen i druhów, gospodarz powitania (prezes lub naczelnik) w imieniu OSP wręcza okolicznościowe upominki, wiązanekę kwiatów.

Wskazaniem jest, aby uroczystość tę wzbogacić treściami i tradycjami regionalnymi.

Uroczysty przebieg można zaplanować przy innych okolicznościach, takich jak:

- chrzest lub uroczyste nadanie imienia dziecku,
- urodziny, imieniny,
- jubileusze zaślubin, pracy, działalności społecznej.

OFICJALNE CZĘŚCI ZAWODÓW SPORTOWO-POŻARNICZYCH

Oficjalnymi częściami zawodów są:

- otwarcie zawodów,
- dekoracja zwycięzców i zakończenie zawodów.

Podany porządek przebiegu uroczystości dotyczy zawodów organizowanych na obszarze kraju.

Dopuszcza się możliwość uproszczenia lub pominięcia niektórych elementów porządku przebiegu oficjalnej części zawodów.

W szczegółowym scenariuszu uroczystości należy uwzględnić:

- 1) alfabetyczną kolejność ustawienia startujących drużyn, pamiętając, że drużyna reprezentująca gospodarza zawodów ustawia się w szyku jako ostatnia;
- 2) rodzaj ugrupowania drużyn (w szyku rozwiniętym lub kolumnie dwójkowej, czwórko-wej);

3) miejsce ustawienia komisji sędziowskiej.

Przykładowy przebieg uroczystości otwarcia zawodów:

Uczestnicy uroczystości ustawiają się w następującym szyku:

- 1) orkiestra
- 2) komendant zawodów
- 3) poczet flagowy
- 4) komisja sędziowska
- 5) osoba niosąca znak drużyny
- 6) dowódca drużyny oraz drużyna

Drużyny ustawiają się frontem do trybuny honorowej, na wytyczonej linii. Po zajęciu miejsc przez uczestników uroczystości komendant zawodów podaje komendy:

„Pododdziały, na moją komendę – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, równaj – W PRAWO”

Po wyrównaniu szyku komendant zawodów podaje komendy:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały – SPOCZNIJ”

Po przybyciu na miejsce uroczystości Prezesa, komendant zawodów podaje komendy:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo – PATRZ”

Orkiestra rozpoczyna wówczas granie marsza powitalnego, a dowódcy drużyn, jeżeli występują w umundurowaniu oddają honory przez salutowanie.

Komendant zawodów oddaje honory przez salutowanie i składa meldunek, np.: **„Druhu Prezesie, komendant zawodów, Druh (imię, nazwisko), melduje drużyny gotowe do rozpoczęcia zawodów sportowo-pożarniczych”**.

Po tej czynności udają się w kierunku mikrofonu na środek placu, (orkiestra rozpoczyna granie marsza). Komendant zawodów idzie z lewej strony prezesa. Zatrzymują się przed mikrofonem, orkiestra przerywa granie marsza, salutują.

Prezes pozdrawia pododdziały: **„CZOŁEM DRUHN Y I DRUHOWIE”** lub **„CZOŁEM STRAŻACY”**.

Pododdziały równo, głośno i wyraźnie odpowiadają **„CZOŁEM DRUHU PREZESIE”** lub **„CZOŁEM”** itp.

Prezes odbierający raport zwraca się do dowódcy uroczystości: **„Dziękuję, proszę prowadzić dalej zgodnie z programem”** i udaje się na trybunę honorową/podium.

Komendant zawodów odpowiada: **„Rozkaz”**, oddaje honory przez salutowanie, wykonuje w tył zwrot, przechodzi na ustalone miejsce i podaje komendy do podniesienia flagi państwowej/Związku OSP RP.

Po podniesieniu flagi, zgodnie z zasadami określonymi dla uroczystego apelu, komendant zawodów podaje komendy:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały – SPOCZNIJ”

Konferansjer prosi o zabranie głosu przez organizatora zawodów, który dokonuje ich oficjalnego otwarcia, kończąc swoje przemówienie np. słowami: **„Gminne zawody sportowo-pożarnicze gminy uważam za otwarte”**.

Komendant zawodów podaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, w prawo – ZWROT”

„Do rozpoczęcia konkurencji – MARSZ”

„Pododdziały – SPOCZNIJ”

Pododdziały opuszczają miejsce uroczystości w takt utworu okolicznościowego (marszowego). Orkiestra opuszcza swoje miejsce, jako ostatnia.

Po przejściu orkiestry przed trybuną honorową komendant zawodów podchodzi do trybuny honorowej, oddaje honory przez salutowanie i składa meldunek, np.: **„Komendant zawodów (imię i nazwisko), melduje zakończenie uroczystości otwarcia gminnych zawodów sportowo-pożarniczych”**, oddaje honory przez salutowanie i odmaszerowuje na wyznaczone miejsce.

Jeżeli w zawodach uczestniczą reprezentacje OSP z innych zaproszonych państw, wówczas ustawia się je w szyku za poczem flagowym, w kolejności alfabetycznej według alfabetu polskiego. Jeżeli reprezentacja zagraniczna występuje ze swoją flagą narodową, niesie ją jeden z jej członków. Maszeruje on w odległości trzech kroków za osobą niosącą tabliczkę z nazwą państwa danej reprezentacji i trzy kroki przed dowódcą własnej drużyny.

Przykładowy przebieg uroczystości zamknięcia zawodów:

Na zakończeniu zawodów wprowadzenie ugrupowania drużyn oraz komisji sędziowskiej, przebiega w takim samym porządku, jak podczas uroczystości otwarcia zawodów.

Po ustawieniu drużyn komendant zawodów podaje komendy:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo - PATRZ”

po czym podchodzi do trybuny honorowej i składa meldunek, np.: **„Druhu Prezesie, komendant zawodów (imię i nazwisko), melduje drużyny do ogłoszenia końcowych wyników i zakończenia zawodów”**.

Po otrzymaniu od przyjmującego meldunek dyspozycji do realizacji scenariusza zakończenia zawodów odpowiada: **„Rozkaz”** i podaje komendy:

„Pododdziały BACZNOŚĆ”

„Pododdziały – SPOCZNIJ”

Konferansjer prosi Sędziego Głównego o odczytanie sprawozdania z przeprowadzonych zawodów, po którym następuje dekoracja zwycięzców.

Do udziału w dekoracji zwycięzców konkurencji zespołowych może zostać zaproszony prezes OSP, która wystawiła wyróżnianą drużynę.

Po zakończeniu dekoracji i wręczeniu wyróżnień we wszystkich konkurencjach przewidzianych regulaminem zawodów osoba dokonująca tego aktu i osoby jej towarzyszące wracają na trybunę honorową.

Głos zabierają przybyli goście.

Organizator zawodów wygłasza przemówienie końcowe, zamykając je słowami np. **„Gminne zawody sportowo-pożarnicze uważam za zakończone”**.

Komendant zawodów podaje komendy:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, w ugrupowanie marszowe, kierunek w prawo – MASZEROWAĆ”

„SPOCZNIJ”

Dowódcy drużyn podają komendy do zmiany szyku i rozpoczęcia marszu ustaloną trasą do opuszczenia miejsca uroczystości (można zaplanować także przemarsz drużyn przed trybuną honorową).

W czasie, gdy pododdziały opuszczają miejsce uroczystości, orkiestra gra utwór okolicznościowy (marszowy). Orkiestra odchodzi za ostatnią drużyną.

Komendant zawodów podchodzi do trybuny honorowej, oddaje honory przez salutowanie i składa meldunek, np.: **„Druhu Prezesie, melduję zakończenie gminnych zawodów sportowo-pożarniczych”**, ponownie oddaje honory przez salutowanie i czeka na opuszczenie trybuny przez Prezesa i zaproszonych gości. Meldunek ten kończy uroczystość.

POGRZEB ZE STRAŻACKĄ ASYSTĄ HONOROWĄ

Uroczystości pogrzebowe ze względu na rodzaj ceremoniału dzielą się na: bezwyznaniowe (świeckie) oraz wyznaniowe (np. katolicka, prawosławna, ewangelicka, itd.).

Intencję włączenia ceremoniału strażackiego do uroczystości pogrzebowych należy zawrzeć w uzgodnieniu z rodziną zmarłego.

Na wiadomość o zgonie strażaka, działacza Związku OSP RP i wszystkich tych, którzy wspierali działania OSP lub oddziału Związku, należy reagować niezwłocznie i samorzutnie. Należy tym osobom zapewnić godną ostatnią posługę wystawiając strażacką asystę honorową. Decyzję o udziale asysty honorowej w uroczystości pogrzebowej podejmuje zarząd OSP w uzgodnieniu z rodziną zmarłego i organizatorem uroczystości pogrzebowej. W przypadku pogrzebu strażaka (zawodowego), który zginął podczas działań ratowniczych, jako członek Ochotniczej Straży Pożarnej, organizacją uroczystości pogrzebowej powinna się zająć np. właściwa terytorialnie komenda powiatowa (miejska) Państwowej Straży Pożarnej, we współpracy z zarządem właściwej OSP.

Asystę honorową w uroczystości pogrzebowej może stanowić: kompania honorowa (pododdział honorowy) z poczem sztandarowym lub pododdział bez pocztu sztandarowego, orkiestra, strażacy wyznaczeni do pełnienia służby na posterunku honorowym przy trumnie oraz strażacy do posługi liturgicznej, strażacy do niesienia orderów i odznaczeń, wianek kwiatów i krzyża z klepsydrą zmarłego. Skład strażackiej asysty honorowej powinien ustalać prezes (naczelnik) OSP oraz prezesi zarządów oddziałów ZOSP RP. Jeśli pozwalają na to warunki w obiekcie sakralnym lub domu pogrzebowym (jest odpowiednia ilość miejsca), po umieszczeniu wszystkich elementów przy trumnie/urnie, na 5 minut

przed ceremonią wprowadza się kompanię honorową do środka obiektu. Kompania honorowa zajmuje miejsce z lewej strony patrząc od stron ołtarza. Dopuszcza się ustawienie kompanii w nawie głównej, ale należy zapewnić możliwość wprowadzenia/zmiany posterunku honorowego.

Zarząd OSP kierujący asystę honorową do udziału w ceremonii pogrzebowej ustala jej elementy w miarę posiadanych możliwości. O składzie asysty należy poinformować organizatora pogrzebu. Jeżeli w składzie asysty honorowej występuje sztandar, na jego drzewcu mocowany jest kir.

Uroczystość pogrzebową o charakterze wyznaniowym prowadzi duchowny. Msza żałobna i nabożeństwo żałobne może odbyć się w kościele wskazanym przez rodzinę bądź organizatora pogrzebu lub w kaplicy cmentarnej. W czasie mszy żałobnej lub nabożeństwa żałobnego wystawiany jest posterunek honorowy, posługę liturgiczną mogą sprawować strażacy.

Uroczystość pogrzebową o charakterze świeckim prowadzi mistrz ceremonii. Rozpoczyna się ona wystawieniem zwłok w domu pogrzebowym, przebiega zgodnie z porządkiem opracowanym przez mistrza ceremonii, z uwzględnieniem postanowień niniejszego ceremoniału. W czasie wystawienia zwłok w domu pogrzebowym wystawiany jest posterunek honorowy.

Trumnę ze zwłokami (urnę z prochami) ustawia się w kościele (domu pogrzebowym) na specjalnie przygotowanym katafalku. Na wieku trumny, na wysokości piersi zmarłego umieszcza się nakrycie głowy (czapkę rogatywkę, kapelusz, hełm), zwrócone daszkiem w stronę nóg. Na urnie nakrycia głowy nie mocuje się. Przed trumną układa się poduszki z odznakami orderów, odznaczeń, wieńce i wiązanki kwiatów oraz, jeśli rodzina wyrazi takie życzenie, może zostać wystawiona fotografia zmarłego.

Delegacje strażaków składające wieńce lub wiązanki kwiatów przy trumnie przed nabożeństwem żałobnym wchodzi do kaplicy lub kościoła bez nakrycia głowy. Składają wieńiec (kwiaty), oddają honory przez skłon głowy i zajmują miejsca w kościele.

Jeśli rodzina tak zdecyduje, uroczystość pogrzebowa może odbyć się bez ceremonii wystawienia zwłok w domu pogrzebowym. Nie jest wskazane przybijanie gwoździem nakrycia głowy do trumny. Nakrycie głowy po zakończeniu uroczystości jest przekazywane rodzinie. Fotografia zmarłego ma wyłącznie charakter dekoracyjny i po zakończeniu ceremonii powinna zostać przekazana rodzinie zmarłego. Czynność przekazania fotografii nie wymaga specjalnej oprawy ceremonialnej.

Na pogrzebach osób wybitnie zasłużonych dla ochrony przeciwpożarowej lub które zginęły przy pożarach i innych klęskach żywiołowych, bądź też zginęły w trakcie wykonywania obowiązków służbowych, trumnę zmarłego okrywa się flagą państwową o wymiarach 100x240 cm lub związkową 100x160 cm.

Obowiązek zapewnienia flagi do dekoracji trumny spoczywa na organizatorze uroczystości pogrzebowej.

Flagę państwową rozwija się wzdłuż trumny białym pasem od lewego boku zmarłego a flagę związkową w poprzek, tak by środek znajdował się na wysokości daszka czapki i mocuje się u dołu brzegów trumny. Flaga przypinana jest do trumny przed jej wystawieniem na katafalk.

Urnę dekoruje się szarfą biało-czerwoną lub w barwach związkowych (czerwono-niebiesko-biało-czerwono-biało-niebiesko-czerwonych) o wymiarach: 100x6 cm.

Na trumnie udekorowanej flagą państwową nie umieszcza się rogatywki/kapelusza/hełmu oraz kwiatów. Trumny udekorowanej flagą państwową lub Związku OSP RP nie posypuje się ziemią itp.

W zależności od warunków lokalowych za trumną ustawia się krzesła dla najbliższej rodziny zmarłego. Częścią uroczystości pogrzebowej podczas wystawienia trumny w domu pogrzebowym może być wykonywanie utworów żałobnych granych przez orkiestrę lub odtwarzanych z nagrań przez urządzenia nagłaśniające.

Na 15 minut przed rozpoczęciem uroczystości pogrzebowej w obiekcie sakralnym rozprawdający wprowadza posterunek honorowy. Na posterunku honorowym przy trumnie (urnie) wartę honorową mogą pełnić również strażacy niewchodzący w skład asysty honorowej oraz przedstawiciele władz państwowych, organizacji pozarządowych, przyjaciele zmarłego i inne osoby. Osoby te stają bez nakrycia głowy w sposób ustalony dla wartowników. Na 5 minut przed rozpoczęciem uroczystości pogrzebowej rozprawdający dokonuje zmiany na posterunku honorowym.

Czterooosobowy posterunek honorowy ustawia się w odległości kroku od trumny. Dwóch strażaków ustawia się u wezglowia, dwóch na wysokości stóp, frontem do trumny. Przy urnie ustawia się dwóch strażaków w podobny sposób. Posterunek honorowy towarzyszy trumnie (urnie) do zakończenia ceremonii na cmentarzu.

Podczas ceremonii świeckiej organizowanej w domu pogrzebowym ustawia się czterooosobowy posterunek honorowy w odległości kroku od trumny, frontem do zebranych. Przy urnie ustawia się dwóch strażaków w podobny sposób.

W ceremonii wyznaniowej zmiana posterunku honorowego następuje w trakcie liturgii w czasie ustalonym z kapelanem.

W ceremonii świeckiej moment zmiany posterunku honorowego należy uzgodnić z mistrzem ceremonii. Czynność tę wykonuje się w następujący sposób: strażak wyznaczony na dowódcę posterunku honorowego wchodzi z czterema wartownikami do domu pogrzebowego, staje przed trumną i oddaje honory przez salutowanie. Wprowadzeni wartownicy podchodzą do wyznaczonych miejsc i ustawiają się na miejscu dotychczasowych wartowników, którzy odstepują od trumny o jeden krok w bok, odpowiednio w lewo i w prawo, a następnie razem opuszczają za dowódcą dom pogrzebowy.

Jeżeli w uroczystości biorą udział sztandary OSP, komend PSP, organizacji pozarządowych itp. zajmują one miejsca w obiekcie sakralnym (domu pogrzebowym) na 5 minut przed rozpoczęciem ceremonii i wychodzą przed wyniesieniem trumny (urny).

Po zakończeniu uroczystości dowódca kompanii honorowej (pododdziału honorowego) wydaje stosowne komendy do wyjścia z obiektu sakralnego lub domu pogrzebowego. Po wyjściu z ww. obiektów, kompania/pododdział zajmuje ustalone miejsce w kondukcji żałobnym w szyku rozwiniętym. Również poczty sztandarowe towarzyszące oraz orkiestra opuszczają ww. obiekty i zajmują ustalone miejsce w kondukcji. Jeżeli kompania honorowa (pododdział honorowy) nie została wprowadzona do kościoła to piętnaście minut przed wyprowadzeniem trumny strażacka asysta honorowa ustawia się w szyku rozwiniętym frontem do wyjścia z kościoła, kaplicy (domu pogrzebowego). Orkiestra staje na prawym skrzydle.

Po zakończeniu modlitw, jeżeli wieko trumny jest zdjęte, następuje pożegnanie rodziny ze zmarłym.

Pięć minut przed wyprowadzeniem trumny dokonuje się zmiany wartowników na posterunku honorowym.

Po zakończeniu mszy żałobnej lub nabożeństwa żałobnego (wystawienia zwłok) wyznaczony dowódca wprowadza strażaków w celu zebrania poduszek z odznakami orderów i odznaczeń oraz wieńców, po czym wyprowadza ich i ustawia w miejscu umożliwiającym włączenie się do konduktu.

Wyznaczeni strażacy z asysty honorowej (pracownicy zakładu pogrzebowego) wynoszą trumnę (urnę), w asyście posterunku honorowego, z obiektu sakralnego (domu pogrzebowego), ustawiają ją w pojeździe (na drabinie), wynoszą również wieńce i wiązanki. Posterunek honorowy zajmuje miejsce po obu stronach pojazdu.

Podczas formowania konduktu pogrzebowego, gdy trumna/urna ukaże się w wyjściu dowódca strażackiej asysty honorowej podaje komendę:

„Pododdział – BACZNOŚĆ”

Trębacze sygnaliści grają sygnał **„BACZNOŚĆ”**

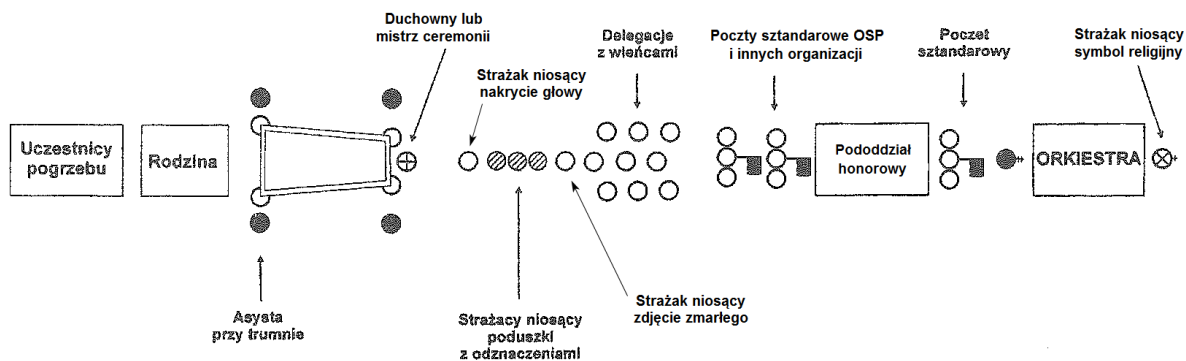
Następnie pada komenda:

„Pododdział, na prawo - PATRZ”

Werbliści wykonują modulowane „tremolo”. Sztandarowy salutuje sztandarem (pochyla pod kątem 45°), w tym czasie strażacy znajdujący się poza szykiem salutują. Niosący trumnę zatrzymują się na minutę, aby uczestnicy uroczystości oddali honory zmarłemu.

Kondukt pogrzebowy ustawia się w następującej kolejności:

1. Symbol religijny np. krzyż, w przypadku pogrzebu wyznaniowego. Strażakowi niosącemu krzyż w kondukcie mogą asystować dwaj strażacy, którzy zajmują miejsca po jego prawej i lewej stronie.
2. Orkiestra, trębacz, werblista.
3. Kompania honorowa (pododdział honorowy) z poczem sztandarowym lub pododdział honorowy bez pocztu sztandarowego.
4. Pocztu sztandarowe strażackie i innych organizacji.
5. Strażacy niosący wieńce i delegacje z wieńcami. W pierwszej kolejności ustawia się wieńce i wiązanki od rodziny zmarłego, następnie od przedstawicieli władz państwowych, administracyjnych i samorządowych itp. Liczba wieńców i wiązańek zabieranych przez strażaków powinna być ustalona z zakładem pogrzebowym. Strażacy zabierają i niosą po jednym wieńcu lub wiązance. Pozostałe wieńce i wiązanki zabierają pracownicy zakładu pogrzebowego.
6. Strażak niosący zdjęcie zmarłego.
7. Strażacy niosący poduszki z odznakami orderów i odznaczeń stają według kolejności starszeństwa orderów i odznaczeń, poczynając od niesionego najbliżej trumny /urny/.
8. Strażak niosący nakrycie głowy zmarłego strażaka, jeżeli nie jest przenoszone na trumnie.
9. Kapelan strażacki, inny duchowny lub mistrz ceremonii.
10. Trumna (urna) z asystą złożoną z czterech wartowników.
11. Najbliższa rodzina.
12. Delegacje oraz inne osoby uczestniczące w uroczystości pogrzebowej.

Rys. Nr 13 Ugrupowanie konduktu pogrzebowego

W przypadku, gdy na cmentarzu nie ma kaplicy, domu pogrzebowego, trumnę ze zwłokami przewozi się samochodem do bramy cmentarnej. Kondukt pogrzebowy ustawia się wówczas za bramą cmentarną w taki sposób, jak przed kościołem, kaplicą, domem pogrzebowym.

Jeżeli przejazd z kościoła na cmentarz odbywa się samochodami, to samochód z trumną poprzedza oznakowany samochód strażacki (lub policyjny) z włączoną sygnalizacją świetlną i akustyczną oraz samochód, w którym jedzie kapelan. Za samochodem z trumną jadą samochody z rodziną i uczestnikami pogrzebu. Asysta honorowa, orkiestra oraz poczty sztandarowe powinny pojechać na cmentarz bezpośrednio po nabożeństwie żałobnym, aby tam przygotować się do wystąpienia w kondukcie pogrzebowym.

W pogrzebach bezwyznaniowych skład asysty oraz ceremoniał jest taki sam. Nie występują elementy kultu religijnego, osobę duchowną zastępuje mistrz ceremonii.

Po uformowaniu konduktu pogrzebowego dowódca asysty honorowej podaje komendy:

„Pododdział - BACZNOŚĆ”

„W czwórki, w prawo - ZWROT”

„Pododdział, za mną - MARSZ”

Po tej komendzie rusza kondukt pogrzebowy w takt marsza żałobnego. Kompania honorowa (pododdział honorowy) oraz wartownicy honorowi maszerują bez wymachu rąk w odstępach jednego kroku od pojazdu, na którym znajduje się trumna. Mundurowi idący w kondukcie pogrzebowym nie zdejmują nakrycia głowy.

Po przybyciu konduktu pogrzebowego do grobu orkiestra przerywa grę i ustawia się wraz z kompanią honorową (pododdziałem honorowym) w szyku rozwiniętym, w odległości nie większej niż 50 kroków od grobu. Pozostałą część asysty ustawia się po obu stronach grobu w odległości dwóch - trzech kroków w pobliżu grobu, wartownicy bezpośrednio przy grobie.

Po ustawieniu trumny nad grobem lub kolumbarium (nie zdejmuje się czapki z trumny) trębacz gra sygnał „Słuchajcie wszyscy”. Jeżeli w ceremonii bierze udział orkiestra po

ustawieniu trumny /urny/ przy grobie lub kolumbarium wykonuje hymn Związku OSP RP. Następnie kapelan strażacki (inny duchowny) odprawia egzekwie pogrzebowe/mistrz ceremonii wygłasza mowę pożegnalną, po czym prezes (naczelnik) lub inny przedstawiciel władz ZOSP RP żegna zmarłego, po nim czyni to jeden z jego kolegów oraz przedstawiciel rodziny.

Po uzgodnieniu mowy pożegnalne mogą być wygłaszane w kościele lub w domu pogrzebowym.

W przypadku, gdy trumnę zmarłego okrywa flaga państwowa lub związkowa, flagę zdejmuje się po zakończeniu ostatniego przemówienia, po czym następuje złożenie flagi. Asysta honorowa oddaje honory, flaga po złożeniu przez asystę przekazywana jest przez jednego z nich najwyższemu funkcją działaczowi Związku uczestniczącemu w ceremonii pogrzebowej, który następnie wręcza ją członkowi najbliższej rodziny. Flagę państwową składa się w prostokąt 40x30 cm. Flagę Związku OSP RP składa się w kwadrat o boku 40x40 cm.

Po przemówieniach i złożeniu flagi dowódca asysty honorowej podaje komendy:

„Kompania/pododdział - BACZNOŚĆ”

„Kompania/pododdział, na prawo - PATRZ”

Sztandarowy salutuje sztandarem (pochyla pod kątem 45°), dowódca poczty i asystujący salutują, mundurowi stojący poza szykiem salutują.

W tym czasie pracownicy zakładu pogrzebowego opuszczają trumnę do grobu lub wkładają urnę do miejsca przygotowanego w kolumbarium, trębacz trzykrotnie gra „**Sygnal straży pożarnych**”. Kierowcy OSP uruchamiają na 1 minutę syreny alarmowe w samochodach. Po opuszczeniu trumny do grobu lub wstawieniu urny do kolumbarium przy akompaniamencie werbla, werblista gra „tremolo”, strażacy oraz pracownicy zakładu pogrzebowego składają na grobie lub w miejscu złożenia urny wieńce i wiązanki. Składający wieńce i wiązanki oddają honory zmarłemu przez salutowanie lub skłon głowy. Po złożeniu ostatniego wieńca i wiązanki na grobie werblista przerywa grę.

Dowódca podaje komendę:

„Kompania/pododdział - BACZNOŚĆ”

„Kompania/pododdział - SPOCZNIJ”

Orkiestra wykonuje „**Marsz żałobny**” Fryderyka Chopina lub inny utwór uzgodniony z rodziną lub organizatorem. W przypadku, gdy zamiast orkiestry występuje trębacz, wykonuje on melodię „**Cisza**” lub trzykrotnie „**Spój kolego**”, po czym asysta honorowa odchodzi z miejsca uroczystości.

Strażacy niosący poduszki z odznakami orderów i odznaczeń odchodzą od grobu, odpinają ordery/odznaczenia, przekładają do etui i przekazują najwyższemu funkcją członkowi władz Związku lub OSP, który składa na ręce przedstawiciela rodziny zmarłego czapkę lub hełm, etui z orderami i odznaczeniami. Następnie członkowie władz Związku/OSP składają kondolencje, po nich kondolencje składają delegacje i przyjaciele zmarłego.

Jeżeli zmarły zostanie pośmiertnie odznaczony, a order lub odznaczenie nie został wręczony wcześniej to odczytanie postanowienia (uchwały) odbywa się w uzgodnieniu z rodziną zmarłego strażaka, w trakcie ceremonii pogrzebowej, nabożeństwa żałobnego albo na cmentarzu przed przemówieniami pożegnalnymi. Nadany order (odznaczenie) jest

przypinany do specjalnej poduszki przez uprawnionego przedstawiciela przyznającego to wyróżnienie. Order (odznaczenie) umieszcza się przed trumną (urną), jeśli odczytanie postanowienia ma miejsce w trakcie ceremonii pogrzebowej, nabożeństwa żałobnego. Jeśli odbywa się to na cmentarzu, wręcza się najbliższej rodzinie zmarłego strażaka.

Na znak żałoby w dniu pogrzebu na kilka godzin przed rozpoczęciem ceremonii naczelnik OSP wyznacza asystę do podniesienia i opuszczenia do połowy masztu flagi państwowej/związkowej. Do podniesienia flagi wyznacza się asystę w składzie: dowódca sekcji, poczet flagowy, trębacz.

Aby flaga została podniesiona, naczelnik lub prezes OSP wydaje komendy takie same, jak przy wciągnięciu flag na poprzednio opisanych uroczystościach, z tym jednak warunkiem, że chorąży pocztu w pierw podnosi flagę do wierzchołka masztu a następnie opuszcza do jego połowy.

Z chwilą rozpoczęcia podnoszenia flagi trębacz gra „**Sygnal straży pożarnych**”.

Po zakończeniu ceremonii pogrzebowej flaga państwowa/związkowa powinna zostać podniesiona do szczytu masztu.

Na znak żałoby na flagach państwowych/związkowych wywieszanych na budynku strażnicy (remizie) wiąże się kiry. Po zakończeniu ceremonii pogrzebowej, kiry zawiązane na flagach państwowych/związkowych powinny zostać rozwiązane.

UROCZYSTE WRĘCZANIE PROPORCA MŁODZIEŻOWEJ DRUŻYNY POŻARNICZEJ

Proporzec jest symbolem Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej, nadanym jej przez zarząd Ochotniczej Straży Pożarnej w uznaniu dorobku i tradycji.

Wzór i sposób nadawania proporca określa „Regulamin sztandarów oddziałów ZOSP RP i OSP, proporca MDP”.

Wręczenie dowódcy nadanego MDP proporca odbywa się w trakcie **uroczystego apelu/uroczystej zbiórki** z udziałem całego stanu osobowego OSP np. na placu przed remizą. Uroczystość można zorganizować także podczas obchodów świąt państwowych, strażackich lub rocznic historycznych wydarzeń. Ceremonia wręczenia proporca jest wówczas jednym z elementów części okolicznościowego apelu/zbiórki.

Podczas uroczystości przed trybuną honorową ustawiony jest stół, na którym umieszczony jest proporzec. Asystę honorową podczas okolicznościowego apelu może stanowić kompania honorowa (pododdział honorowy) i orkiestra.

Przykładowy scenariusz

Uroczystość do momentu rozpoczęcia części okolicznościowej przebiega zgodnie ze scenariuszem uroczystego apelu/zbiórki.

Następnie opiekun MDP lub wyznaczona osoba odczytuje akt nadania proporca MDP. Prezes OSP podchodzi do stołu z wyłożonym proporcem. Dowódca uroczystości podaje komendę do wystąpienia dowódcy MDP, który po wystąpieniu zatrzymuje się trzy kroki przed prezesem OSP, który ujmuje oburącz proporzec, prezentuje go przez podniesienie

na wysokość wyciągniętych rąk i następnie robiąc wykrok do przodu przekazuje dowódcy MDP wypowiadając słowa: „**Wręczam Druhowi/Druhnie proporzec (nazwa MDP)**”. Dowódca, któremu wręczono proporzec robi wykrok w stronę przekazującego, chwytając proporzec oburącz, odpowiada: „**ku chwale Ojczyzny**” i stawia go przy bucie prawej nogi.

Następnie dowódca uroczystości podaje komendę:

„Poczet proporca, do wręczenia proporca - WYSTĄP”

W tym czasie dowódca MDP zajmuje miejsce z prawej strony prezesa OSP.

Poczet proporca występuje z szyku i stają trzy kroki przed dowódcą MDP. Ten ujmuje oburącz proporzec i przekazuje go proporcowemu /noszącemu proporzec/.

Na komendę dowódcy uroczystości poczet z proporcem i dowódca MDP wstępują do szyku maszerując obok siebie. Proporcowy podczas marszu niesie proporzec na prawym ramieniu. Po wstąpieniu do szyku poczet z proporcem zajmuje miejsce na lewo od dowódcy MDP.

MDP z proporcem występuje podczas zbiórek, apeli i innych uroczystości. W przypadku występowania proporca z rozwiniętym płatem asystę honorową stanowi MDP.

Tradycje drużyny określają sposób i zasady postępowania z proporcem MDP.

W przypadku rozwiązania Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej proporzec pozostaje w OSP i powinien być przekazany do izby tradycji OSP lub dla MDP dziedziczącej jej tradycje.

UROCZYSTE PRZYJĘCIE KANDYDATÓW DO MŁODZIEŻOWEJ DRUŻYNY POŻARNICZEJ

Ceremonia oparta jest na wzorach rycerskich, tradycji pasowania na rycerza, nadania adeptowi rzemiosła rycerskiego godności rycerza. Uroczystość można zorganizować w ramach **uroczystej zbiórki**.

Uroczystość może dotyczyć nowo wstępujących kandydatów do MDP lub całej nowopowstałej drużyny.

Przykładowy przebieg uroczystości:

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Drużyna młodzieżowa do pasowania – WYSTĄP”

Wówczas dowódca drużyny przyjmując postawę zasadniczą występuje krok w przód z równoczesnym zwrotem w lewo i stojąc w postawie zasadniczej, podaje komendy:

„BACZNOŚĆ”

„W prawo – ZWROT”

„Kierunek za mną – MARSZ”

Dowódca drużyny prowadzi drużynę w ustalone wcześniej miejsce przed trybuną. Zbliżając się do ustalonego miejsca dowódca drużyny zwraca głowę w lewo i podaje komendę:

„Drużyna - STÓJ”

Po zatrzymaniu dowódca drużyny występuje przed drużyną i przyjąwszy postawę zasadniczą podaje komendy:

„W lewo – ZWROT”

„SPOCZNIJ”

Następnie zajmuje miejsca na czele drużyny. Na komendę: „SPOCZNIJ” członkowie drużyny dołączają do prawego, równają i kryją.

Dowódca uroczystości wydaje komendę:

„Pierwszy szereg (członkowie MDP w pierwszym szeregu przyjmują postawę zasadniczą), do pasowania - WYSTĄP”

Pierwszy szereg występuje trzy kroki w przód, klękając na prawe kolano (na rozłożonym chodniku lub dywanie), lewa noga zgięta pod kątem prostym, lewa dłoń wyprostowana spoczywa na lewym kolanie, prawe ramię opuszczone pionowo w dół.

W tym czasie drugi szereg zajmuje jego miejsce wykonując dwa krótkie kroki w przód.

Osobą dokonującą aktu pasowania może być prezes lub naczelnik OSP bądź działacz Związku o najwyższej funkcji spośród uczestników uroczystości.

Spiker zwraca się o dokonanie aktu pasowania. Osoba dokonująca pasowania ująwszy w prawą dłoń ozdobny toporek staje w postawie zasadniczej przed klęczącymi w odległości 3-5 kroków. Po zasalutowaniu toporkiem opuszcza go w dół i podchodzi do prawoskrzydłowego, zatrzymuje się przed nim w postawie „na baczność”, dotyka klęczącego toporkiem w lewe ramię i wypowiada słowa: **„Pasuję druha (druhnę) na członka Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej”**. Pasowany wstaje i przyjmuje postawę „na baczność”, saltuje. Pasujący przekładając toporek do lewej ręki podaje mu prawą dłoń. Pasowany mówi: **„ku chwale Ojczyzny”**. Po zasalutowaniu stoi w postawie „na baczność”, dopóki pasujący nie podejdzie do trzeciego pasowanego. Pasujący przesuwając się krok w prawo przekłada toporek do prawej dłoni i dokonuje pasowania kolejnej osoby. Po pasowaniu pierwszego szeregu dowódca uroczystości wydaje komendę:

„Pierwszy szereg, w lewo – ZWROT”

„Naprzód - MARSZ”

„STÓJ”

„W prawo – ZWROT”

„Drugi szereg do pasowania - WYSTĄP”

Następuje pasowanie drugiego szeregu.

W czasie pasowania drugiego szeregu, pierwszy szereg otrzymuje „akty pasowania”, które wręcza np. opiekun MDP. Z chwilą, gdy wręczający podchodzi do prawoskrzydłowego, ten saltuje. Po wręczeniu „aktu pasowania” wręczający podaje prawą dłoń i mówi: **„gratuluje”**, pasowany odpowiada: **„ku chwale Ojczyzny”** i saltuje równocześnie z następnym otrzymującym akt pasowania.

Po wręczeniu „aktów pasowania” pierwszemu szeregowi, wręczający podchodzi do drugiego szeregu i powtarza te same czynności. Po zakończeniu dowódca uroczystości wydaje komendy:

„Drugi szereg, krok w tył - MARSZ”

„W lewo – ZWROT”

„Kierunek na wprost - MARSZ” drugi szereg zachodzi za pierwszy na swoje miejsce

„STÓJ”

„W prawo - ZWROT”

Po wykonaniu zwrotu dowódca drużyny MDP zajmuje miejsce na czele drużyny.

Dowódca uroczystości wydaje komendę:

„Pasowana drużyna do szyku – WSTĄP”

Dowódca drużyny występuje krok w przód z jednoczesnym zwrotem w lewo i podaje komendy:

„Bacność, w prawo – ZWROT”

„Kierunek za mną (dowódca drużyny powraca na czoło drużyny i zwracając głowę w lewo kończy komendę hasłem) – **MARSZ”**

Drużyna maszeruje na swoje miejsce w szyku. Zbliżając się do swego miejsca w szyku dowódca zwraca głowę w lewo i podaje komendę:

„Drużyna – STÓJ”

Dowódca wykonuje w tył zwrot i podaje komendy:

„W lewo – ZWROT”

„SPOCZNIJ”

Drużyna dołącza do prawego, równa i kryje. Dowódca wykonuje w prawo zwrot i przyjmuje postawę „na spocznij”.

ŚLUBOWANIE MŁODZIEŻOWEJ DRUŻYNY POŻARNICZEJ

Ślubowanie MDP jest podniosłym aktem i ważną deklaracją składaną przez młode osoby, które publicznie zobowiązują się (przysięgają, obiecują) osiągnąć wskazany cel i przestrzegać określonych zasad, świadczy również o patriotycznej postawie młodzieży. Przygotowanie tej ceremonii powinno być szczególnie staranne. W uroczystości powinien uczestniczyć cały stan osobowy OSP oraz rodziny składających ślubowanie. Asystę honorową podczas ślubowania organizowanego na otwartej przestrzeni stanowi kompania honorowa (pododdział honorowy), ewentualnie orkiestra a podczas ceremonii organizowanej w pomieszczeniu poczet sztandarowy, trębacz.

Ślubowanie Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej na sztandar

W przypadku braku sztandaru ślubowanie może zostać złożone na porzecz MDP wg poniższych zasad.

Uroczystość do momentu wprowadzenia sztandaru, podniesienia flagi państwowej/związkowej i odegrania hymnu RP/Związku OSP RP, przebiega zgodnie ze scenariuszem **uroczystego apelu lub uroczystej zbiórki**.

Prezes OSP wita uczestników uroczystości; po czym dowódca uroczystości wydaje komendy do wystąpienia pocztu sztandarowego:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo - PATRZ”

„Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ, do ślubowania - MARSZ”

Dowódca pocztu zwracając głowę w lewo podaje komendę:

„Poczet - MARSZ”

Poczet maszeruje na wyznaczone miejsce, na którym ustawia się frontem do pododdziałów (tyłem do trybuny). Gdy zbliża się do oznaczonego miejsca przed trybuną, dowódca pocztu podaje komendę:

„Poczet (sztandarowy wykonuje sztandarem chwyt „prezentuj” i dowódca pocztu na oznaczonej linii zatrzymania, kończy komendę hasłem) – **STÓJ”**

Dowódca uroczystości podaje komendy:

„Drużyna młodzieżowa przystępująca do ślubowania - BACZNOŚĆ”

„Do ślubowania - WYSTĄP”

Dowódca MDP wyprowadza drużynę na ustalone miejsce, 6 kroków przed sztandarem, analogicznie jak w przypadku pasowania.

Dowódca uroczystości wydaje komendy członkom MDP wyznaczonym do złożenia ślubowania na sztandar:

„Wyznaczone rotty, do ślubowania na sztandar – WYSTĄP”

Do ślubowania występują dwie rotty.

Dowódca drużyny zwraca głowę w lewo i podaje komendę:

„Roty - MARSZ”

Roty maszerują do sztandaru. Zbliżając się do sztandaru dowódca wydaje komendę:

„Roty – STÓJ”

tak, aby ślubujący zatrzymali się na wysokości sztandaru po jego obu stronach. Następnie wydaje komendę:

„ZWROT”

Obie rotty wykonują zwrot do środka, twarzami do siebie. W tym czasie dowódca drugiej drużyny wykonuje krok w lewo dla wypełnienia luki po wystąpieniu rotty do ślubowania.

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Do - ŚLUBOWANIA”

Sztandarowy na tę komendę salutuje sztandarem (pochyla sztandar), skrzydłowi pocztu salutują. Członkowie MDP składający ślubowanie na sztandar kierują wyprostowane prawe ręce w jego kierunku, dłonie (złożone jak do salutowania) dotykając dwoma palcami górnej części drzewca. Pozostali członkowie składający ślubowanie, stojący w szyku pododdziału unoszą prawe dłonie do góry na wysokość oczu, ułożone jak do salutowania. Członkowie OSP salutują.

Spiker zwraca się do opiekuna drużyny lub naczelnika, prezesa OSP:

„O odczytanie rotty ślubowania proszę Druha/Druhnę”

Drużyna powtarza chórem słowa ślubowania zawarte tylko w pierwszym zdaniu roty, natomiast po odczytaniu następnych zdań członkowie MDP powtarzają „**Ślubujemy**”. (Rota ślubowania zgodnie z Regulaminem MDP).

Po ślubowaniu dowódca uroczystości podaje komendę:

„Po - ŚLUBOWANIU”

Ślubujący opuszczają prawe ręce, sztandarowy podnosi sztandar do pozycji „prezentuj”, członkowie pocztu przestają salutować.

Na rozkaz dowódcy uroczystości:

„Roty po ślubowaniu na sztandar, do szeregu - WSTĄP”

Dowódca drużyny wydaje komendę:

„Roty – ZWROT”

„Do szeregu – MARSZ”

Roty wracają na poprzednie miejsce w szyku.

Gdy rotę dochodzą do drużyny dowódca drużyny wydaje komendę:

„Roty – STÓJ”

„W tył - ZWROT”

Następnie dowódca uroczystości wydaje komendę:

„Drużyna młodzieżowa, do szyku - WSTĄP”

Dowódca drużyny odprowadza drużynę do szyku, analogicznie jak w przypadku pasowania.

Dowódca uroczystości wydaje komendę:

„Poczet sztandarowy - BACZNOŚĆ”

„Do szyku - WSTĄP”

Dowódca pocztu sztandarowego wydaje analogiczną komendę jak przy występowaniu do ślubowania:

„Poczet – MARSZ”

Sztandarowy pocztu przenosi sztandar w położenie „na ramię”. Poczet sztandarowy rozpoczyna marsz w kierunku pododdziałów, po dojściu do prawego skrzydła, poczet zajmuje swoje miejsce w szyku.

„Poczet - Stój”

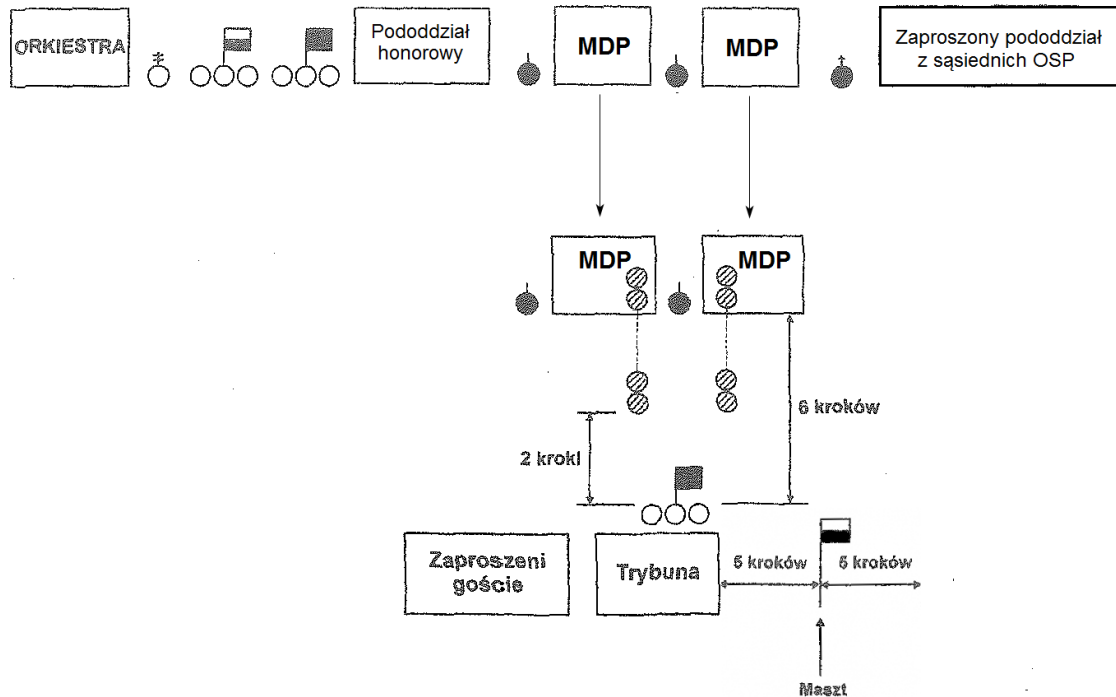
Po powrocie pocztu do szyku pododdziału, dowódca uroczystości wydaje komendę:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

W tym miejscu może nastąpić wręczenie wyróżnień. Wyznaczona osoba odczytuje pochwały lub listy gratulacyjne prezesa OSP dla członków MDP składających ślubowanie. Dowódca uroczystości podaje komendę do wystąpienia wyróżnionych, którzy występują na wyznaczone miejsca. Do wyróżnionych członków MDP mogą dołączyć ich rodzice lub prawni opiekunowie.

Podobnie należy przeprowadzać ślubowanie dla nowych członków OSP, którzy wstępując do OSP ukończyli 18 lat i nie składali ślubowania.

Rys. Nr 14 Ustawienie podczas ślubowania MDP na sztandar

Ślubowanie Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej bez sztandaru

Ślubowanie MDP może być częścią składową **uroczystego apelu lub uroczystej zbiórki**, w miejscu i terminie ustalonym przez prezesa OSP.

Po części wstępnej uroczystości i zapowiedzi spikera o ślubowaniu, dowódca uroczystości wydaje komendę:

„Drużyna młodzieżowa OSP do ślubowania - WYSTĄP”

Dowódca drużyny wyprowadza drużynę w wyznaczone miejsce (trzy kroki przed wyłożonym chodnikiem, w analogiczny sposób jak do pasowania).

Dowódca uroczystości wydaje komendę:

„Pododdziały, na moją komendę - BACZNOŚĆ”

„Do - ŚLUBOWANIA”

Na hasło komendy członkowie drużyn prawą ręką zdejmują czapki, które kładą na zgiętym przedramieniu lewej ręki, trzymając palcami za daszek czapki od dołu. Czapka jest ułożona emblematem do przodu, denkiem do góry. Prawą rękę unoszą tak, aby przedramię było skierowane pionowo do góry, dłoń zwrócona w przód a końce palców ułożone jak do salutowania i trzymane na wysokości oczu.

Członkowie MDP występujący podczas ślubowania w hełmach, nie zdejmują ich.

Spiker zwraca się do opiekuna drużyny lub naczelnika, prezesa OSP:

„O odczytanie roty ślubowania proszę Druha/Druhnę”

Ślubowanie odbywa się w podany sposób, jak opisano w „ŚLUBOWANIE MŁODZIEŻOWEJ DRUŻYNY POŻARNICZEJ na SZTANDAR”

Po ślubowaniu dowódca uroczystości wydaje komendę:

„Po - ŚLUBOWANIU”

Ślubujący wykonują w odwrotnej kolejności te same czynności jak po komendzie „Do – ŚLUBOWANIA”. Następnie dowódca uroczystości wydaje komendę:

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

„Drużyna młodzieżowa do szyku – WSTĄP”

Dowódca drużyny odprowadza drużynę do szyku, jak po pasowaniu.

W tym miejscu może nastąpić wręczenie wyróżnień. Wyznaczona osoba odczytuje pochwały lub listy gratulacyjne prezesa OSP dla członków MDP składających ślubowanie. Dowódca uroczystości podaje komendę do wystąpienia wyróżnionych, którzy występują na wyznaczone miejsca. Do wyróżnionych członków MDP mogą dołączyć ich rodzice lub prawni opiekunowie.

WIZYTY W OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ

Oficjalnie zapowiedziane wizyty w Ochotniczej Straży Pożarnej mogą składać:

- przedstawiciele władz państwowych,
- przedstawiciele władz Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP i jego oddziałów,
- przedstawiciele władz samorządowych: wojewódzkich, powiatowych, miejskich, miejsko-gminnych i gminnych,
- przedstawiciele władz resortowych, MSWiA, Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, komend wojewódzkich i powiatowych PSP, delegacje krajowe i zagraniczne.

Podczas składania wizyty w OSP przez Prezydenta RP, Marszałka Sejmu RP i Marszałka Senatu RP oraz Prezesa RM towarzyszy im Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, pozostałym przedstawicielom władz państwowych towarzyszą przedstawiciele Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji lub inne osoby, stosownie do rangi wizytującego.

W powitaniu przedstawicieli najwyższych władz państwowych uczestniczą: Prezes ZG ZOSP RP, Komendant Główny PSP lub ich zastępcy, prezes ZOW ZOSP RP, komendant wojewódzki PSP, prezesi i komendanci powiatowi oraz przedstawiciele władz administracyjnych i samorządowych regionu.

Uczestników spotkania obowiązuje ubiór galowy z odznaczeniami.

Asystę honorową podczas wizyty najwyższych władz państwowych stanowi kompania honorowa (pododdział honorowy) i orkiestra.

Przykładowy przebieg uroczystości

Odległość od przewidywanego miejsca powitania gościa, w jakiej ustawia się kompanię honorową (pododdział honorowy) i przedstawicieli OSP, zależy od wybranego miejsca ceremonii, dojazdu lub dojścia. Wsiadający z samochodu lub wychodzący z budynku (pomieszczenia) gość powinien być zwrócony twarzą do witających.

Na 30 minut przed planowaną wizytą naczelnik OSP zarządza zbiórkę kompanii (pododdziału honorowego), drużyn MDP i KDP, wprowadza poczty: flagowy i sztandarowy oraz podnosi się flagę na maszt.

W chwili, gdy osoba składająca wizytę opuści samochód, dowódca uroczystości (naczelnik OSP) wydaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Na prawo - PATRZ”

Orkiestra gra marsza powitalnego. W przypadku, gdy honorowym gościem jest Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej lub Prezes Rady Ministrów, dowódca uroczystości (naczelnik OSP) składa meldunek **„Panie Prezydencie/Premierze, naczelnik Druh melduje Ochotniczą Straż Pożarną do powitania”**. Wizytujący podchodzi do sztandaru, zatrzymuje się trzy kroki przed nim i oddaje honory, osoba w cywilu przez skłon głowy, w mundurze przez salutowanie. Następnie w towarzystwie dowódcy uroczystości przechodzi przed frontem pododdziałów, wraca na środek szyku i wita się słowami: **„Czołem strażacy”**, pododdział odpowiada **„Czołem Panie Prezydencie/Premierze”**. Dowódca odprowadza wizytującego do osób przybyłych na jego powitanie ustawionych w szeregu do prezentacji. Po czym dowódca salutuje i wraca przed front pododdziału. W tym czasie prezes OSP (naczelnik) przedstawia wizytującemu gości.

Dowódca uroczystości wydaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Powitanie kończy defilada (przemarsz) kompanii honorowej (pododdziału honorowego) i innych uczestników powitania.

Dalszy pobyt w OSP przebiega według przyjętych ustaleń.

Pożegnanie przebiega w kolejności odwrotnej niż powitanie, na życzenie wizytującego można zrezygnować z udziału orkiestry i pododdziału honorowego.

Podczas **wizyty gości zagranicznych**, delegacji towarzyszy przedstawiciel instytucji zapraszającej i tłumacz.

Prezes OSP otrzymuje wcześniej dokładny plan pobytu delegacji. Powitanie delegacji zagranicznej może odbywać się w podobny sposób, jak powitanie przedstawicieli najwyższych polskich władz państwowych, Związku.

Podczas powitania w pierwszej kolejności grany jest hymn państwa, z którego przybyła delegacja. Asystę honorową podczas wizyty stanowi kompania honorowa (pododdział honorowy), orkiestra.

Zasady wywieszania flag państwowych

Generalną zasadą przy wieszaniu flagi państwowej RP jest jej pierwszeństwo przed innymi flagami, w każdym wypadku. Flaga państwowa RP powinna być sytuowana na pierwszym miejscu, które zgodnie z zasadami heraldyki określone jest od strony stojącego za trzymaną w lewej ręce tarczą. Krawędź tarczy od prawej ręki, to strona prawa.

Sposób i kolejność wieszania flagi państwowej RP:

1. stawiając dwa maszty, flagę państwową RP podnosimy na prawym maszcie, a inną na lewym; gdy chcemy przemiennie zawiesić flagę państwową RP z flagą inną, na większej, ale parzystej liczbie masztów, flaga państwowa RP zawsze będzie w poszczególnych sekwencjach pierwszą (po prawej);
2. w przypadku trzech masztów najważniejszym jest maszt środkowy, na nim podnosimy flagę państwową RP, na prawym i lewym maszcie inne flagi;
3. przy czterech masztach, najważniejszym jest skrajny maszt prawy, następnie w kolejności drugi, trzeci i czwarty;
4. przy pięciu masztach najważniejszy jest środkowy, następnie drugi i trzeci (po bokach środkowego) oraz czwarty i piąty (skrajne z obu stron).

W przypadku, kiedy w miejscu uroczystości nie ma masztu, powitanie może odbyć się bez tego elementu.

W powitaniu uczestniczą: prezes OSP i wyznaczone przez niego osoby z zarządu OSP. Delegację wita się przy głównym wejściu na teren OSP. Naczelnik OSP składa towarzyszącemu delegacji przedstawicielowi władz Związku lub jego oddziału meldunek: „**Druhu np. Prezesie, naczelnik OSP wita delegację na terenie strażnicy**”. Wymieniają uścisk dłoni z przewodniczącym delegacji, po czym przedstawia mu osoby asystujące. Przy powitaniu pozostałych członków delegacji wymienia funkcję i nazwisko.

Po powitaniu prezes OSP zaprasza gości do zwiedzania OSP, izby tradycji, świetlicy, gdzie przedstawia plan pobytu.

Podczas posiłku powitalnego i pożegnalnego (lub jednego uroczystego posiłku, gdy wizyta trwa kilka godzin) goście zajmują miejsca uważane za honorowe, które znajdują się w zależności od usytuowania drzwi wejściowych. Jeśli te drzwi będą po bokach sali obrad, to miejsca honorowe będą znajdować się naprzeciwko okien, na wprost których powinni usiąść goście; jeżeli na środku ściany sali obrad, to goście usiądą na wprost tego wejścia. Razem z gośćmi siadają najbardziej zasłużeni strażacy, wskazani przez prezesa OSP.

Na stołach można ustawić proporczyki o polskich barwach państwowych i barwach państwa, które reprezentuje delegacja.

Pożegnanie delegacji odbywa się w świetlicy OSP. Po krótkich wystąpieniach, złożeniu życzeń, podziękowań i ewentualnie upominków oraz dokonaniu wpisu do książki pamiątkowej lub kroniki OSP, prezes OSP odprowadza delegację do samochodu, autokaru lub na dworzec kolejowy czy lotniczy. W czasie odjazdu (odlotu) delegacji, żegnający oddają honory w chwili, gdy żegnani salutują przed wejściem do środka lokomocji oraz gdy środek lokomocji rusza.

PRZEKAZYWANIE TRADYCJI OSP: NADANIE IMIENIA PATRONA, NAZWY WYRÓŻNIAJĄCEJ

Przekazanie tradycji OSP polega na: przekazaniu jej dziedzictwa, tradycji, nadaniu imienia patrona, nazwy wyróżniającej.

Uroczystość nadania imienia patrona lub nazwy wyróżniającej w OSP powinna być przeprowadzona w formie **uroczystego apelu** na placu przed remizą (strażnicą) albo w uzgodnieniu z władzami samorządowymi lub administracyjnymi, w innym miejscu.

W uroczystości powinien uczestniczyć cały stan osobowy OSP. Do udziału w uroczystości zaprasza się, jako gości honorowych przedstawiciela rodziny patrona, a także weteranów, z którymi patron był związany.

Asystę honorową podczas uroczystości stanowi kompania honorowa (pododdział honorowy) i orkiestra. Jeżeli uroczystość jest połączona z odsłonięciem tablicy pamiątkowej ku czci patrona OSP, wówczas pół godziny przed jej rozpoczęciem wystawia się przy niej posterunek honorowy. Tablicę pamiątkową odsłania się po zakończeniu uroczystego apelu zgodnie z zasadami dotyczącymi odsłaniania pomników i tablic pamiątkowych.

Przykładowy scenariusz uroczystości

Uroczystość do momentu wprowadzenia sztandaru, podniesienia flagi państwowej/związkowej i odegrania hymnu RP/Związku, przebiega zgodnie ze scenariuszem **uroczystego apelu**.

Następnie głos zabiera prezes OSP, który wita uczestników uroczystości. Wyznaczona osoba odczytuje decyzję o nadaniu imienia patrona lub nazwy wyróżniającej. W tym punkcie scenariusza należy przewidzieć przemówienia okolicznościowe osób związanych z patronem (np. członek rodziny) lub wygłoszenie referatu, a w przypadku nadania nazwy wyróżniającej wystąpienia przedstawicieli władz Związku OSP RP i jego oddziałów lub władz samorządowych.

W scenariuszu można przewidzieć również inne elementy strażackich uroczystości np. wręczenie odznaczeń lub wyróżnień.

Dalszy przebieg uroczystości jak w uroczystym apelu.

SKŁADANIE WIEŃCÓW PRZY POMNIKACH, TABLICACH PAMIĄTKOWYCH I W MIEJSCACH PAMIĘCI

Uroczystość składania wieńców i wiązanek przy pomnikach i w miejscach pamięci odbywa się przy udziale asysty honorowej, posterunku honorowego, strażaków do składania wieńców, trębacza i werblisty. W szczególnych przypadkach asystę honorową może stanowić poczet sztandarowy, pododdział honorowy i orkiestra. Skład asysty honorowej organizator uroczystości ustala każdorazowo z prezesem OSP, biorąc pod uwagę jej rangę i wymogi protokołu. Składanie wieńców i wiązanek odbywa się zgodnie z zasadami precedencji. Uwzględniając charakter uroczystości dopuszcza się udzielenie pierwszeństwa delegacji szczególnie związanej z uroczystością.

Przykładowy scenariusz uroczystości

Przebieg uroczystości z udziałem kompanii honorowej (pododdziału honorowego), posterunku honorowego, strażaków do składania wieńca, trębacza i werblisty:

1. wystawienie posterunku honorowego:

dowódca pożarniczej asysty honorowej podchodzi do strażaków wyznaczonych do pełnienia posterunku honorowego, staje naprzeciw nich, w odległości trzech kroków, wykonuje w tył zwrot, podaje komendę (przez lewe ramię): „**Za mną - MARSZ**” i prowadzi ich do miejsca pamięci.

W ustalonej wcześniej odległości przed miejscem pamięci dowódca pożarniczej asysty honorowej zatrzymuje się i oddaje honory przez salutowanie. Strażacy (wchodzący w skład posterunku honorowego), nie zatrzymując się, podchodzą do miejsca pamięci, zatrzymują się na komendę dowódcy – „**STÓJ**” po obu jego stronach, na umówioną komendę wykonują równocześnie zwrot w tył i pozostają na posterunku.

Po wykonaniu przez posterunek honorowy czynności określonych powyżej dowódca pożarniczej asysty honorowej oddaje honory przez salutowanie i powraca na swoje miejsce

2. wprowadzenie pozostałych elementów asysty honorowej: strażacy do składania wieńca, trębacz i werblista zajmują wyznaczone miejsce,

3. wprowadzenie kompanii honorowej (pododdziału honorowego),

4. wejście zaproszonych gości honorowych, w tym czasie trębacz gra sygnał „**Baczność**”, asysta honorowa oddaje honory,

5. prezes OSP wita przybyłych uczestników uroczystości i wygłasza okolicznościowe przemówienie oraz informuje o przebiegu uroczystości,

6. ceremonia złożenia wieńca:

a. delegacja pożarnicza przewidziana do złożenia wieńca ustawia się naprzeciwko miejsca pamięci, dowódca kompanii honorowej podaje komendy: „**Kompania - BACZNOŚĆ**”, „**Na prawo – PATRZ**”,

b. trębacz gra „**Sygnał straży pożarnych**”,

c. strażacy z wieńcem występują i ustawiają się przed delegacją składającą wieniec, werblista gra „tremolo”,

d. delegacja idzie za strażakami niosącymi wieniec,

e. strażacy składają wieniec przed pomnikiem, tablicą pamiątkową,

f. przewodniczący delegacji podchodzi do wieńca, poprawia szarfę i wraca na poprzednie miejsce i salutuje wraz z delegacją

g. trębacz gra sygnał „**Cisza**” lub utwór „**Śpij kolego**”

7. dowódca uroczystości podaje komendy do odprowadzenia kompanii honorowej (pododdziału honorowego): „**Kompania - BACZNOŚĆ**”, „**W czwórki, w prawo - ZWROT**”, „**Kierunek za mną - MARSZ**”. Kompania honorowa opuszcza miejsce uroczystości.

Następuje zakończenie uroczystości. Po opuszczeniu miejsca uroczystości przez delegację pożarniczą, dowódca asysty honorowej odwołuje posterunek honorowy i podchodzi do miejsca pamięci, zatrzymuje się i oddaje honory przez salutowanie. Wykonuje w tył

zwrot, podaje komendę dla posterunku honorowego: „**Za mną – MARSZ**” i rozpoczyna równocześnie ze strażakami marsz, odprowadzając ich na miejsce określone w scenariuszu

Przebieg uroczystości z udziałem delegacji zagranicznej

Uroczystość składania wieńców i wiązanek przy pomnikach i w miejscach pamięci narodowej przez delegacje zagraniczne odbywa się przy udziale: asysty honorowej, posterunku honorowego oraz strażaków do składania wieńca, trębacza i werblisty. W szczególnych przypadkach asystę honorową może stanowić pododdział honorowy i orkiestra.

W uroczystości uczestniczą przedstawiciele oddziału i władz Związku OSP RP, władz samorządowych i administracyjnych.

Przykładowy scenariusz

1. wprowadzenie asysty honorowej: pododdział honorowy, orkiestra zajmują wyznaczone miejsce,
2. przybycie delegacji, w tym czasie trębacz grają sygnał „**Bacność**”, pododdział honorowy oddaje honory, spiker informuje o przebiegu uroczystości.
3. ceremonia złożenia wieńca:
 - a. orkiestra wykonuje hymn państwa, z którego przybyła delegacja,
 - b. strażacy z wieńcem występują i ustawiają się przed delegacją,
 - c. werbliści grają „tremolo”,
 - d. delegacja idzie za strażakami niosącymi wieniec,
 - e. strażacy składają wieniec przed pomnikiem, przewodniczący delegacji podchodzi do wieńca, poprawia szarfę i wraca na poprzednie miejsce,
 - f. orkiestra gra hymn państwowy RP,
4. jeśli miejsce pamięci posiada księgę pamiątkową, powinna być ona wyłożona. Przewodniczący delegacji dokonuje w niej wpisu.

Następuje zakończenie uroczystości.

ODSŁONIĘCIE TABLIC PAMIĄTKOWYCH I INNYCH MIEJSC PAMIĘCI

Odsłonięcie tablic pamiątkowych i innych miejsc pamięci jest zazwyczaj organizowane z okazji rocznic historycznych wydarzeń. Do udziału w tych uroczystościach można zaprosić członków władz Związku OSP RP i oddziałów, przedstawicieli władz administracyjnych i samorządowych regionu, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych, księży oraz młodzież.

Sposób okrycia tablicy pamiątkowej przed odsłonięciem uzależniony jest od możliwości organizacyjnych i technicznych. Przyjmuje się, że do tego celu wystarczy przepasanie (przesłonięcie) odsłanianego obiektu wstęgą (szarfą) o barwie biało-czerwonej lub w barwach związkowych, którą np. w przypadku tablicy pamiątkowej przymocowuje się w górnym prawym rogu tablicy pamiątkowej i przeciąga skośnie do jej dolnego lewego rogu.

W przypadku innych obiektów pamięci można wykorzystać wstęgę (szarfę) o barwie biało-czerwonej, którą podczas odsłonięcia obiektu przecina się nożyczkami.

Uroczystość może być połączona z apelem pamięci lub apelem poległych, które są związane z odsłanianą tablicą pamiątkową. Odsłonięcie tablic pamiątkowych i innych miejsc pamięci odbywa się przy udziale asysty honorowej zgodnie z zasadami jej uczestnictwa w uroczystościach o charakterze patriotyczno-religijnym.

Odsłonięcie pomnika (tablicy pamiątkowej) odbywa się podczas **uroczystego apelu lub uroczystej zbiórki**.

Przykładowy scenariusz

Wystawienie posterunku honorowego powinno nastąpić pół godziny przed rozpoczęciem uroczystości, a jego zmiana na pięć minut przed jej rozpoczęciem. Kompanię honorową oraz pododdziały towarzyszące, poczty sztandarowe organizacji pozarządowych, szkół i innych partnerów społecznych, wprowadza się na miejsce uroczystości na 15 minut, a asystę honorową na 5 minut przed przybyciem osoby dokonującej odsłonięcia.

Uroczystość do momentu wprowadzenia sztandaru, podniesienia flagi państwowej/związkowej i odegrania hymnu RP/Związku OSP RP lub **„Sygnału straży pożarnych”**, przebiega zgodnie ze scenariuszem **uroczystego apelu lub uroczystej zbiórki**.

Po odegraniu hymnów lub sygnału spiker/konferansjer przedstawia uczestnikom przebieg uroczystości oraz wprowadza w jej tematykę. Na początku uroczystości głos zabiera prezes OSP/zarządu oddziału Związku, który wita uczestników oraz wygłasza okolicznościowe przemówienie. Następnie głos zabierają goście honorowi wygłaszając przemówienia okolicznościowe, referaty historyczne.

Spiker prosi o odsłonięcie i poświęcenie tablicy pamiątkowej/innego obiektu.

Dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo – PATRZ”

Osoba (lub osoby) dokonująca aktu odsłonięcia podchodzi do tablicy/pomnika i dokonuje jego odsłonięcia - zdejmując wstęgę (szarfę). Trębacz gra **„Sygnał straży pożarnej”**, osoba dokonująca aktu odsłonięcia oraz strażacy znajdujący się poza szykiem oddają honory przez salutowanie.

Dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały – BACZNOŚĆ”

„Pododdziały – SPOCZNIJ”

Osoba dokonująca odsłonięcia opuszcza miejsce przed tablicą/pomnikiem i wraca na poprzednie.

Jeżeli organizator zaplanował, następuje poświęcenie tablicy pamiątkowej/innego obiektu. Kapelan/duchowny odmawia modlitwy i dokonuje jego poświęcenia.

Po czym następuje ceremonia złożenia wieńców i wiązanek, ewentualnie odegranie utworu okolicznościowego.

Zakończenie uroczystości przebiega zgodnie z porządkiem uroczystego apelu lub uroczystej zbiórki.

APEL PAMIĘCI LUB APEL POLEGŁYCH

Apel pamięci lub apel poległych przeprowadza się w wieczór poprzedzający dzień uroczystości organizowanych z okazji:

- Dnia Wszystkich Świętych,
- ważnych rocznic historycznych,
- Dnia Strażaka,
- jubileuszu OSP.

Apel może być także elementem uroczystości o charakterze patriotycznym lub patriotyczno-religijnym.

Apel poległych można łączyć z odsłonięciem pomnika lub tablicy pamiątkowej, uroczystym capstrzykiem i składaniem wieńców.

Dopuszcza się przeprowadzenie apelu poległych podczas uroczystego apelu, jeżeli w scenariuszu uroczystości przewidziano składanie wiązanek i wieńców na grobach oraz pod tablicami pamiątkowymi i pomnikami.

W apelu pamięci lub apelu poległych uczestniczą ustalone przez organizatora uroczystości:

- kompania honorowa (pododdział honorowy) z poczem sztandarowym,
- orkiestra,
- pododdziały towarzyszące,
- poczty sztandarowe,
- posterunki honorowe,
- zaproszone delegacje.

Strażaków na posterunkach honorowych, po obu stronach pomnika lub tablicy pamiątkowej, wystawia się przed rozpoczęciem uroczystości. Zapala się znicze.

Po zajęciu miejsca na trybunie honorowej przez Prezesa i zaproszonych gości, następuje podniesienie flagi zgodnie z opisem w rozdziale „Uroczysty apel”.

Po czym głos zabiera gospodarz. Następnie przemawiają przedstawiciele władz administracyjnych i samorządowych regionu. Po zakończeniu oficjalnych przemówień dowódca uroczystości wydaje komendę do odczytania apelu pamięci lub apelu poległych:

„Druh (nazwisko strażaka) odczytać apel pamięci/poległych”

W uzgodnieniu z organizatorem po każdym zwrocie: „**Wzywam was do apelu**” lub „**Stańcie do apelu**” strażacy stojący w szyku kompanii honorowej/pododdziałów odpowiadają: „**Zginęli w obronie życia i mienia**” lub „**Chwała bohaterom**”.

Werbliści każdorazowo po odpowiedzi grają „tremolo”.

Na zakończenie apelu strażak odczytujący apel mówi: „**Cześć ich pamięci**”.

Strażacy odpowiadają: „**Cześć ich pamięci**”.

Podczas apelu organizowanego z okazji jubileuszu OSP można wymienić jej założycieli oraz tych, którzy szczególnie zasłużyli się dla organizacji i rozwoju OSP.

Na zakończenie apelu dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

Fanfarzyści (trębacze) grają „**Sygnal straży pożarnych**”. Jeśli nie przewidziano składania wieńców to sygnał ten kończy apel poległych.

Składanie wieńców zostało opisane w części dotyczącej składania wieńców i wiązanek przy pomnikach i w miejscach pamięci narodowej.

Dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały – ODMASZEROWAĆ”

„Pododdziały – SPOCZNIJ”

Na komendy swoich dowódców pododdziały opuszczają miejsce apelu.

Strażacy na posterunkach honorowych pozostają do czasu ustalonego przez organizatora uroczystości, a następnie odprowadzani są przez ich dowódcę.

Załącznik Nr 1 **OGÓLNE ZASADY UDZIAŁU W UROCZYŚCIOŚCIACH** **PATRIOTYCZNO-RELIGIJNYCH**

W tradycji Ochotniczych Straży Pożarnych jest uczestniczenie w uroczystościach patriotycznych i religijnych. Również uroczystości organizowane przez OSP zawierają bogate treści patriotyczne i religijne. Właśnie te treści i związana z nimi symbolika uświetniają organizowane spotkania i uroczystości. Wystąpienie OSP w szyku zwartym, jednolitość umundurowania, komend, wystąpienie z flagą państwową lub związkową, ze sztandarami, hymnem i defiladą nawiązują do patriotycznych wartości i świadczą o zwartości oraz dyscyplinie OSP, jako zorganizowanej strukturze ratowniczej.

Święta państwowe, strażackie oraz uroczystości patriotyczne mogą być poprzedzone mszami świętymi i nabożeństwami odprawianymi w obiektach sakralnych lub polowymi mszami świętymi i nabożeństwami polowymi organizowanymi poza obiektami sakralnymi.

Strażacka asysta honorowa ze sztandarem uczestniczy w uroczystościach patriotyczno-religijnych o szczególnym charakterze, jak święta państwowe, regionalne, strażackie oraz z okazji specjalnych uroczystości kościelnych, w których uczestniczy oficjalna delegacja strażacka.

Udział strażaków w części liturgicznej uroczystości patriotyczno-religijnych oraz w uroczystościach o charakterze tylko religijnym, np. mszy świętej czy nabożeństwie, powinien być uzgodniony w szczegółach z kapelanem.

Kapelan i miejscowy duszpasterz podejmują ustalenia w zakresie liturgii, w tym:

1. Kto będzie celebrawsem mszy św., nabożeństwa?
2. Z ilu ludzi w strażackich mundurach powinna składać się posługa liturgiczna mszy św., nabożeństwa (asysta celebransa)?
3. Kogo wyznaczyć do czytania tekstów liturgicznych i kto wygłasza homilię?
4. Kogo należy powitać na uroczystym nabożeństwie?
5. Kto dokonuje poświęceń?
6. Jakie pieśni będą grane przez orkiestrę i śpiewane przez zgromadzonych?
7. Ustalenie udziału w komunii św. członków pocztów sztandarowych, kompanii honorowej i innych pododdziałów.

W części, która odbywa się poza obiektem sakralnym uzgodnień dokonuje się w porozumieniu z władzami samorządowymi i instytucjami administracyjnymi.

Udział strażaków w uroczystościach o charakterze patriotyczno-religijnym w ramach asysty honorowej jest przedsięwzięciem służbowym.

Uroczystości o charakterze patriotyczno-religijnym z udziałem asysty honorowej mogą być organizowane (w porozumieniu z władzami administracyjnymi lub samorządowymi, przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych) w obiekcie sakralnym (np. msza święta połączona z odsłonięciem tablicy pamiątkowej umieszczonej wewnątrz świątyni) lub poza obiektem sakralnym (np. polowa msza święta połączona z odsłonięciem pomnika na rynku miasta).

Uroczystość o charakterze patriotyczno-religijnym może składać się z dwóch części, organizowanych w różnych miejscach np.: część religijna – msza święta lub nabożeństwo

w obiekcie sakralnym, część patriotyczna – poza obiektem sakralnym. W części religijnej uroczystości mogą wziąć udział wybrane elementy asysty honorowej, np. poczet sztandarowy, trębacz, strażacy do posługi liturgicznej, zgodnie z zasadami dotyczącymi organizowania uroczystości o charakterze religijnym. W części patriotycznej uroczystości organizowanej poza obiektem sakralnym może uczestniczyć asysta honorowa, która brała udział w części religijnej. Można rozszerzyć jej skład o elementy dodatkowe np. kompanię honorową (pododdział honorowy), orkiestrę, posterunek honorowy, strażaków do składania wieńców i wiązanek. Wówczas dodatkowe elementy asysty honorowej oczekują w miejscu przeprowadzenia części patriotycznej uroczystości, bądź mogą przemaszerować w to miejsce z uczestnikami części religijnej. W takim przypadku na 15 minut przed zakończeniem części religijnej kompania honorowa (pododdział honorowy) i orkiestra, (jeżeli nie brała udziału w religijnej części uroczystości) zajmują miejsce przed obiektem sakralnym. Poczet sztandarowy wstępuje do szyku kompanii (pododdziału) po zakończeniu mszy świętej lub nabożeństwa i wspólnie maszerują do miejsca, w którym odbywa się część patriotyczna uroczystości. Organizując uroczystość o charakterze patriotyczno-religijnym poza obiektem sakralnym należy zapewnić właściwe warunki do jej przeprowadzenia.

Prezesa OSP przy typowaniu członków OSP do udziału w uroczystościach religijnych kierują się poszanowaniem zasad wolności sumienia i wyznania. Indywidualne uczestnictwo strażaków w tych uroczystościach odbywa się na zasadzie dobrowolności.

Jeżeli w OSP są strażacy innych wyznań to należy zadbać, aby kapelani tych wyznań byli obecni na uroczystości. W przypadku przewagi liczebnej strażaków danego wyznania, pierwszeństwo przewodnictwa w liturgii przysługuje duszpasterzowi większości.

OGÓLNE ZASADY UDZIAŁU W UROCZYSTOŚCIACH RELIGIJNYCH

Uroczystości o charakterze religijnym organizowane są z okazji świąt religijnych i państwowych, rocznic historycznych wydarzeń, zdarzeń losowych (np. pogrzeby) i indywidualnych (np. zawarcie małżeństwa). Msze święte, nabożeństwa odprawiane w intencji strażaków, Związku OSP RP odbywają się w szczególności z okazji: świąt narodowych/państwowych, Dnia Strażaka, ślubowania, wręczenia sztandaru, obchodów jubileuszy itp.

Uroczystości o charakterze religijnym z udziałem asysty honorowej mogą być organizowane (w uzgodnieniu z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych) w obiektach sakralnych np. msza święta, nabożeństwo lub poza nimi np. polowa msza święta, nabożeństwo polowe. W tych uroczystościach mogą brać udział strażacy w składzie oficjalnej delegacji oraz asysty honorowej.

Podczas uroczystości o charakterze religijnym oficjalna delegacja i asysta honorowa postępuje zgodnie z ceremoniałem oraz przepisami liturgicznymi. Strażacy wytypowani do udziału w uroczystościach o charakterze religijnym, jako oficjalna delegacja lub asysta honorowa, bez względu na wyznawaną religię i przekonania światopoglądowe – kierują się poszanowaniem zasad obowiązujących w danym wyznaniu.

Członkowie oficjalnych delegacji strażackich, jeżeli to możliwe zajmują miejsca siedzące. Podczas mszy świętej i nabożeństw w momentach, gdy wierni przyklękają, umundurowani strażacy przyjmują postawę zasadniczą, kładą prawą dłoń na piersi i pochylają głowę.

W miejscach kultu religijnego strażaków występujących indywidualnie obowiązuje zdjęcie nakrycia głowy. Nie dotyczy to kobiet występujących w umundurowaniu.

Kompania honorowa (pododdział honorowy) oraz poczet sztandarowy biorący udział w uroczystościach występują w nakryciach głowy. Orkiestra występuje bez nakryć głowy. Wyznaczeni strażacy do posługi liturgicznej wykonują czynności w umundurowaniu bez nakrycia głowy, zgodnie z przepisami liturgicznymi.

Przygotowaniem strażaków do posługi liturgicznej zajmuje się kapelan. Ze względu na specyfikę wynikającą z liturgii, skład asysty honorowej oraz liczba strażaków do posługi liturgicznej w uroczystościach o charakterze religijnym powinny być każdorazowo ustalone z władzami kościelnymi.

Strażaków wytypowanych do posługi liturgicznej nie należy wyznaczać do zbierania ofiary (tacy, datków) podczas mszy świętej.

Msze święte i nabożeństwa z udziałem asysty honorowej mogą odbywać się również poza obiektem sakralnym. Polowe msze święte i nabożeństwa polowe organizuje się na otwartej przestrzeni np. na placu apelowym, placu wiejskim/miejskim lub w odpowiednio przygotowanym niesakralnym obiekcie zamkniętym np. hala sportowa, sala widowiskowa. Zarówno ołtarz, jak i miejsce odprawiania polowej mszy świętej lub nabożeństwa polowego powinny znajdować się w miejscu godnym, przygotowane z zachowaniem przepisów liturgicznych danego wyznania. Za przygotowanie tych miejsc oraz przebieg liturgii odpowiedzialny jest kapelan lub duchowny danego wyznania.

Po zgromadzeniu się uczestników uroczystości asysta honorowa zajmuje miejsce wskazane przez organizatorów, a opuszcza je po zakończeniu uroczystości (przed rozejściem się zgromadzonych).

POSTERUEK HONOROWY PRZY GROBIE PAŃSKIM

Zarząd OSP/oddziału ZOSP RP kierujący asystę honorową ustala jej elementy w miarę posiadanych możliwości. Liczba osób mających pełnić służbę na posterunku honorowym uzależniona jest od czasu jego trwania. Skład strażackiej asysty honorowej powinien ustalać prezes (naczelnik) OSP oraz prezesi zarządów oddziałów ZOSP RP z właściwym duchownym.

Strażacką asystę honorową przy Grobie Pańskim wykonuje się w następujący sposób:

1. w czasie ustalonym z kapłanem, dowódca wprowadza strażaków na posterunek honorowy;
2. strażacy posterunku honorowego idą w odległości trzech kroków za dowódcą;
3. dowódca udaje się przed Grób Pański, zatrzymując się około sześciu kroków od niego i oddaje honory przez salutowanie;
4. strażacy posterunku honorowego, nie zatrzymując się, podchodzą do Grobu Pańskiego;
5. w ustalonym wcześniej miejscu zatrzymują się i wykonują jednocześnie zwrot w miejscu w prawo i w lewo, stając twarzą do siebie;
6. dowódca oddaje honory przez salutowanie, wykonuje w tył zwrot przez lewe ramię i odchodzi od Grobu Pańskiego.

Zmiany posterunku honorowego przy Grobie Pańskim przebiegają według następującego porządku:

1. dowódca wprowadza następną zmianę posterunku honorowego tak jak zmianę pierwszą;
2. Wprowadzeni wartownicy podchodzą do wyznaczonych miejsc i ustawiają się na miejscu dotychczasowych wartowników, którzy odstepują od trumny o jeden krok w bok, odpowiednio w lewo i w prawo, a następnie razem opuszczają za dowódcą dom pogrzebowy.
3. Po dojściu posterunku zdającego na odległość 3 kroków, dowódca rozpoczyna marsz i odprowadza posterunek honorowy na wyznaczone miejsce;
4. po ostatnią zmianę przychodzi dowódca, odprowadzając ją tak, jak wcześniejsze zmiany.

POŚWIĘCENIE SZTANDARU W KOŚCIELE LUB PODCZAS MSZY POLOWEJ/NABOŻEŃSTWA

Jeżeli poświęcenia dokonuje się podczas mszy św., nabożeństwa w kościele lub podczas mszy św. polowej, nabożeństwa polowego to ma ono miejsce po homilii.

Celebrujący mszę św., nabożeństwo przechodzi od ołtarza do ustawionego wcześniej stołu ze sztandarem. Sztandar do kościoła lub na mszę polową, nabożeństwo polowe przynoszą lub przywożą samochodem wcześniej fundatorzy (rodzice chrzestni) i układają na stole tak, aby drzewce położone było przy prawej krawędzi stołu, prostopadle do ołtarza.

Kapelan przed poświęceniem sztandaru (o ile nie uczynił tego w homilii) w wypowiedzi nawiązuje do zaszczytu i godności posiadania sztandaru.

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„BACZNOŚĆ”

Kapłan odmawia okolicznościową modlitwę i dokonuje poświęcenia sztandaru, po czym zajmuje swoje poprzednie miejsce.

Podczas mszy św. polowej, nabożeństwa polowego może teraz nastąpić czynność przekazania sztandaru oraz prezentacja. Wszystkie czynności wykonuje się tak samo jak w rozdziale „Wręczenie sztandaru”. Wskazane jest, aby czynności pozaliturgiczne odbywały się poza mszą św., a zwłaszcza przemówienia gości.

Poświęcony sztandar z kościoła na plac uroczystości (do położenia na stoliku), gdzie ma nastąpić oficjalne wręczenie, mogą nieść fundatorzy (tworzą oni wtedy 3-osobowy poczet) lub rodzice chrzestni. Nie idą wtedy z pododdziałem honorowym tylko, jako pierwsi wraz innymi pocztami.

Sztandar na plac uroczystości może być przewieziony samochodem (należy to omówić i przećwiczyć przed uroczystością).

SZCZEGÓŁOWE ZASADY UDZIAŁU ASYSTY HONOROWEJ W UROCZYSTOŚCIACH RELIGIJNYCH

Jeżeli w mszy świętej lub nabożeństwie odprawianym w obiekcie sakralnym bierze udział kompania honorowa (pododdział honorowy), zajmuje ona miejsce w szyku marszowym w kolumnie dwójkowej na wprost ołtarza z możliwością odstąpienia pierwszego i drugiego rzędu w lewo dla utworzenia szpaleru na przejście kapelana z komunią świętą lub w szyku rozwiniętym w lewej części obiektu sakralnego, patrząc od strony ołtarza. Inne pododdziały strażackie ustawia się w kolumnach na wprost ołtarza za kompanią honorową (pododdziałem honorowym). W polowej mszy świętej lub nabożeństwie polowym kompania honorowa zajmuje miejsce na wprost ołtarza. Kompanię honorową oraz pododdziały towarzyszące biorące udział we mszy świętej, nabożeństwie w szyku zwartym wprowadza się do kościoła na 5 minut przed uroczystością. Z chwilą wejścia do świątyni kompanii reprezentacyjnej/honorowej oraz pocztów sztandarowych towarzyszących, wszyscy strażacy wstają oddając w ten sposób cześć sztandarom.

Gdy kompania honorowa (pododdział honorowy) zajmie wyznaczone miejsce, na komendę dowódcy pododdziału poczet sztandarowy występuje z szyku, podchodzi do ołtarza, po zatrzymaniu oddaje honory i następnie zajmuje miejsce z jego lewej strony, patrząc od strony ołtarza.

Jeżeli brak miejsca nie pozwala na wprowadzenie do obiektu sakralnego kompanii honorowej (pododdziału honorowego), można pozostawić ją na zewnątrz, a wówczas wprowadza się tylko poczet sztandarowy.

Poczty sztandarowe wprowadza się na wyznaczone miejsce, kilka minut przed zajęciem przez celebransa miejsca przy ołtarzu. Dopuszcza się by poczty sztandarowe przed zajęciem miejsca w kościele pochylały sztandar przed ołtarzem.

Jeżeli w uroczystości bierze udział orkiestra, należy zapewnić jej miejsca siedzące przed ołtarzem, w prawej części obiektu sakralnego, patrząc od strony ołtarza lub inne wyznaczone miejsce.

Jeżeli w uroczystości bierze udział trębacz występuje on w nakryciu głowy.

Poczet sztandarowy (poczty sztandarowe), wchodzi do obiektu sakralnego na prośbę ceremoniarza lub innej osoby albo na komendę dowódcy uroczystości.

Poczet podchodzi do ołtarza, po zatrzymaniu oddaje honory i następnie zajmuje miejsce z jego lewej strony, patrząc od strony ołtarza.

Gdy w uroczystości biorą udział sztandary innych OSP, organizacji pozarządowych i instytucji, ustawia się je przed rozpoczęciem uroczystości, po jednej lub po obu stronach ołtarza. Dopuszcza się żeby poczty sztandarowe przed zajęciem miejsca w kościele pochylały sztandar przed ołtarzem.

Strażacy uczestniczący w liturgii mszy św. poza szykiem a występujący w umundurowaniu, w czasie podniesienia, komunii św. nie klękają. Czynią to tylko osoby cywilne. Strażacy stoją, kładąc prawą rękę na sercu.

Strażacy kompanii honorowej ustawionej na wprost ołtarza pragnący przyjąć komunię świętą wykonują – rząd 1 – w prawo zwrot, rząd 2 – w lewo zwrot. Strażacy kompanii honorowej ustawionej w szyku rozwiniętym w lewej części obiektu sakralnego, patrząc od strony ołtarza pragnący przyjąć komunię świętą kładą lewą rękę na pierś, w okolicy serca. Po komunii samorzutnie, bez komend, wracają do poprzednio zajmowanego miejsca.

Funkcyjni pocztów sztandarowych, pragnący przyjąć komunię świętą kładą lewą rękę na pierś, w okolicy serca. Zwrot w szyku i ręka na piersi jest oznaką dla kapelana o chęci przyjęcia komunii świętej. Pododdziały w szyku, poczty sztandarowe przyjmują komunię na stojąco, bez zdejmowania nakryć głowy i uzbrojenia osobistego.

Załącznik do ewentualnego wykorzystania podczas uroczystości sakralnych

ZACHOWANIE SIĘ ASYSTY HONOROWEJ PODCZAS MSZY ŚWIĘTYCH I NABOŻEŃSTW RÓŻNYCH WYZNAŃ

Msza święta organizowana w obrządku rzymskokatolickim

Msza święta dla wspólnoty Kościoła Rzymsko-Katolickiego jest najważniejszym wydarzeniem i najświętszą czynnością. Ze względu na powagę mszy świętej uczestniczący w niej strażacy powinni przyjąć postawę godną w zachowaniu i ubiorze, z pełnym poszanowaniem zwyczajów, przestrzegając przepisów liturgicznych oraz zasad ceremoniału.

Msza święta z udziałem pocztu sztandarowego i trębacza

Przykładowy scenariusz

Komendy podawane dla asysty honorowej do przyjęcia postawy zasadniczej i swobodnej powinny być poprzedzane sygnałem granym przez trębacza.

Przed rozpoczęciem mszy świętej, w momencie, gdy celebrans wychodzi z zakrystii (po dzwonku), trębacz gra sygnał „**Słuchajcie wszyscy**”.

Po przybyciu kapłana i asysty liturgicznej do ołtarza, ceremoniarz lub inna osoba prosi o wprowadzenie sztandaru:

„**Proszę o wprowadzenie sztandaru**”

albo na komendę dowódcy uroczystości:

„**Sztandar – WPROWADZIĆ**”

Trębacz gra sygnał „**Baczność**”.

Poczet sztandarowy wchodzi do obiektu sakralnego, zatrzymuje się przed ołtarzem i oddaje honory. Trębacz gra „**Sygnał straży pożarnych**”, po odegraniu sygnału dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę do przemieszczenia się i zajęcia wyznaczonego miejsca w kościele.

Trębacz gra sygnał „**Spocznij**”. Kapłan rozpoczyna mszę świętą.

Liturgia Słowa i Liturgia Eucharystyczna

W trakcie mszy świętej organizowanej w obiektach sakralnych oraz podczas polowej mszy świętej poczet sztandarowy wykonuje następujące czynności:

W następujących momentach mszy świętej z udziałem pocztu sztandarowego OSP/pocztów sztandarowych (poniżej przykład dla wyznania rzymskokatolickiego) dowódca pocztu sztandarowego podaje komendy:

„**Poczet - BACZNOŚĆ**”

„**Poczet, na prawo - PATRZ**” (dowódca i asystujący pocztu sztandarowego oddaje honory przez salutowanie, a sztandarowy salutuje sztandarem)

1. przed podejściem do sztandaru celebransa mszy świętej;
2. przed czytaniem Ewangelii, gdy wierni zakończą śpiew „Alleluja”, a po słowach: „Oto Słowo Pańskie - Chwała Tobie, Chryste”, dowódca pocztu sztandarowego podaje komendy:

„Poczet - **BACZNOŚĆ**”

„Poczet - **SPOCZNIJ**”

3. przed przeistoczeniem, po słowach: „... ciałem i krwią Pana naszego, Jezusa Chrystusa”, a po opuszczeniu kielicha dowódca pocztu sztandarowego podaje komendy:

„Poczet-**BACZNOŚĆ**”

„Poczet - **SPOCZNIJ**”

4. gdy wierni zakończą śpiew „Baranku Boży”, a po opuszczeniu hostii dowódca pocztu sztandarowego podaje komendy:

„Poczet - **BACZNOŚĆ**”

„Poczet - **SPOCZNIJ**”

5. przed błogosławieństwem, po słowach: „Przyjmijcie Boże błogosławieństwo”, a po słowach: „Idźcie w pokoju Chrystusa - Bogu niech będą dzięki” dowódca pocztu sztandarowego podaje komendy:

„Poczet - **BACZNOŚĆ**”,

„Poczet - **SPOCZNIJ**”

Obrzędy rozestania

Czynności wykonywane przez asystę honorową:

po „**Błogosławieństwie**” i odśpiewaniu hymnu „**Boże coś Polskę**” lub innej pieśni religijnej, ceremoniarz lub inna osoba prosi o wyprowadzenie sztandaru:

„**Proszę o wyprowadzenie sztandaru**”

trębacz gra sygnał „**Baczność**”,

poczet sztandarowy przechodzi przed ołtarz, zatrzymuje się i oddaje honory,

trębacz gra „**Sygnał straży pożarnych**”,

po odegraniu sygnału dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę do przemieszczenia się i opuszczenia świątyni,

po poczcie „głównym” towarzyszące poczty sztandarowe opuszczają świątynię /dopuszcza się żeby poczty przechodziły przed ołtarz i oddały honory, (jeżeli na początku uroczystości nastąpiło powitanie z ołtarzem),

trębacz gra sygnał „**Spocznij**”,

kapłan z asystą liturgiczną wychodzi z prezbiterium do zakrystii.

Msza święta z udziałem kompanii honorowej (plutonu honorowego), orkiestry lub trębacza

Przykładowy scenariusz:

Obrzędy wstępne.

Czynności wykonywane przez asystę honorową:

Gdy w mszy świętej lub nabożeństwie odprawianym w obiekcie sakralnym biorą udział towarzyszące poczty sztandarowe, wchodzi one do niego na prośbę ceremoniarza lub innej osoby, na 10 min przed rozpoczęciem mszy świętej

„Proszę o wprowadzenie sztandarów”,

albo na komendę dowódcy uroczystości:

„Sztandary – WPROWADZIĆ”, trębacz gra sygnał **„Baczność”**.

Ustawiają się z prawej strony ołtarza, patrząc od strony ołtarza (dopuszcza się żeby poczty sztandarowe przed zajęciem miejsca w kościele pochylały sztandar przed ołtarzem).

Po wprowadzeniu towarzyszących pocztów sztandarowych dowódca kompanii honorowej (plutonu honorowego) wprowadza pododdział na miejsce celebry.

Po wprowadzeniu kompanii honorowej (plutonu honorowego) trębacz gra sygnał **„Spocznij”**.

Po przybyciu kapłana i asysty liturgicznej do ołtarza, ceremoniarz lub inna osoba prosi o wprowadzenie sztandaru:

„Proszę o wprowadzenie sztandaru”

Poczet sztandarowy może również wejść razem z kompanią (plutonem honorowym) i przez całą mszę świętą stać w szyku kompanii honorowej (plutonu honorowego).

Trębacz gra sygnał **„Baczność”**.

Kompania honorowa (pluton honorowy) oddaje honory, poczet sztandarowy na komendę dowódcy pocztu maszeruje do ołtarza, zatrzymuje się i oddaje honory. Gdy w połowej mszy świętej uczestniczy więcej pododdziałów, zachowują się one tak, jak kompania honorowa (pluton honorowy).

Trębacz gra **„Sygnał straży pożarnych”**.

Po odegraniu sygnału dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę do przemieszczenia się i zajęcia wyznaczonego miejsca.

Trębacz gra sygnał **„Spocznij”**.

Kapłan rozpoczyna mszę świętą.

Liturgia Słowa i Liturgia Eucharystyczna

W następujących momentach Mszy świętej dowódca kompanii honorowej OSP podaje komendy:

„Pododdział - BACZNOŚĆ”

„Pododdział, na prawo - PATRZ"

(dowódca kompanii honorowej OSP, dowódcy i asystujący pocztów sztandarowych oddają honory przez salutowanie, sztandarowi salutują sztandarami):

1. przed podejściem do sztandaru celebransa Mszy świętej, a po odejściu dowódca kompanii honorowej OSP podaje komendy:

„Pododdział - BACZNOŚĆ"

„Pododdział - SPOCZNIJ"

2. przed czytaniem Ewangelii, gdy wierni zakończą śpiew „Alleluja", a po słowach: „Oto Słowo Pańskie - Chwała Tobie, Chryste", dowódca kompanii honorowej OSP podaje komendy:

„Pododdział - BACZNOŚĆ"

„Pododdział - SPOCZNIJ"

3. przed przeistoczeniem, po słowach: „... ciałem i krwią Pana naszego, Jezusa Chrystusa", a po opuszczeniu kielicha dowódca kompanii honorowej OSP podaje komendy:

„Pododdział - BACZNOŚĆ"

„Pododdział - SPOCZNIJ"

4. gdy wierni zakończą śpiew „Baranku Boży", a po opuszczeniu hostii dowódca kompanii honorowej OSP podaje komendy:

„Pododdział - BACZNOŚĆ"

„Pododdział - SPOCZNIJ"

5. przed błogosławieństwem, po słowach: „Przyjmijcie Boże błogosławieństwo", a po słowach: „Idźcie w pokoju Chrystusa - Bogu niech będą dzięki" dowódca kompanii honorowej OSP podaje komendy:

„Pododdział - BACZNOŚĆ"

„Pododdział - SPOCZNIJ"

Jeżeli we mszy świętej bierze udział orkiestra, to wykonuje te same czynności, co kompania honorowa (pluton honorowy).

Obrzędy rozesłania

Czynności wykonywane przez asystę honorową:

po zakończeniu śpiewu przez wiernych ceremoniarz lub inna osoba prosi o wyprowadzenie sztandaru:

„Proszę o wyprowadzenie sztandaru"

Trębacz gra sygnał „**Baczność**".

Dowódca kompanii honorowej (plutonu honorowego) podaje komendę do oddania honorów.

Poczet sztandarowy przechodzi przed ołtarz, zatrzymuje się i oddaje honory.

Trębacz gra „**Sygnał straży pożarnych**", poczet sztandarowy wstępuje do szyku kompanii honorowej (plutonu honorowego).

Towarzyszące poczty sztandarowe opuszczają świątynię (dopuszcza się żeby poczty przechodziły przed ołtarz i oddały honory, jeżeli na początku uroczystości nastąpiło powitanie z ołtarzem).

Kompania honorowa (pluton honorowy) wychodzi z obiektu sakralnego.

Trębacz gra sygnał „**Spocznij**”.

Nabożeństwo organizowane w obrządku prawosławnym

Nabożeństwo dziękczynne

Przykładowy scenariusz

Nabożeństwo z udziałem pocztu sztandarowego. W prawosławnym nabożeństwie dziękczynnym organizowanym w cerkwi może uczestniczyć kompania honorowa na zasadach dotyczących jej udziału w uroczystościach o charakterze religijnym.

Nabożeństwo sprawowane przez biskupa

Czynności przed nabożeństwem

W ustalonym czasie, na 15 minut przed nabożeństwem poczet sztandarowy zajmuje miejsce przed cerkwią, frontem do niej.

10 minut przed przybyciem biskupa do cerkwi wchodzi goście honorowi, zajmują w niej miejsca. Po lewej stronie, patrząc od strony wejścia głównego, miejsce zajmują przedstawiciele władz państwowych, mundurowych i samorządowych.

Na 10 minut przed rozpoczęciem nabożeństwa biskup podchodzi do pocztów sztandarowych stojących przed cerkwią i oddaje honory poprzez pochylenie głowy.

Wariant A

Biskup udaje się do cerkwi. Przed wejściem do cerkwi na biskupa czekają duchowni odziani w szaty liturgiczne. Biskup podchodzi pod „Święte Drzwi” ikonostasu, odwraca się do zebranych i udziela im błogosławieństwa. Po odśpiewaniu przez chór „**Ton Despotin ...**” kapelan prosi o wprowadzenie sztandaru: „**Poczet sztandarowy (poczty sztandarowe), sztandar (sztandary) wprowadzić**”.

Poczet sztandarowy wchodzi do cerkwi, zatrzymuje się przed ikonostasem, na wprost „Świętych Drzwi” u podnóża schodów i oddaje honory.

Biskup oddaje honor sztandarowi, po czym poczet sztandarowy zajmuje miejsce po lewej stronie cerkwi, patrząc od strony ikonostasu. Sztandary współuczestniczące w nabożeństwie, stają w rzędzie za sztandarem wprowadzonym, jako główny.

Biskup powraca na podwyższone miejsce na środku cerkwi i odziewa szaty liturgiczne. Po odzianiu przez biskupa szat liturgicznych, kapelan straży pożarnej wita przybyłych na uroczystość gości.

Na początku Boskiej Liturgii biskup stoi na podwyższonym miejscu na środku cerkwi.

Wariant B

Biskup udaje się do cerkwi i udaje się do ołtarza, w którym odziewa szaty liturgiczne. Po wejściu biskupa do ołtarza kapelan prosi o wprowadzenie sztandaru „**Poczet sztandarowy (poczty sztandarowe), sztandar (sztandary) wprowadzić**”.

Poczet sztandarowy wchodzi do cerkwi, zatrzymuje się przed ikonostasem, na wprost „Świętych Drzwi” u podnóża schodów i oddaje honory. Kapelan oddaje honor sztandarowi, po czym poczet sztandarowy zajmuje miejsce po lewej stronie cerkwi, patrząc od

strony ikonostasu. Sztandary współuczestniczące w nabożeństwie, stają w rzędzie za sztandarem wprowadzonym, jako główny.

Po odzianiu przez biskupa szat liturgicznych wychodzi z ołtarza i staje na podwyższone miejsce na środku cerkwi. Kapelan wita przybyłych na uroczystość gości.

Na początku Boskiej Liturgii biskup stoi na podwyższonym miejscu na środku cerkwi.

Ceremoniał w trakcie Boskiej Liturgii

W liturgii prawosławnej podczas nabożeństwa nie używa się sygnałów granych na trąbce do podawania komend. Komendy podaje dowódca pocztu sztandarowego lub dowódca uroczystości głosem wyraźnym, ale ściszym.

Poczet sztandarowy oddaje honory w następujących momentach Boskiej Liturgii przy służbie biskupiej:

- 1) przed rozpoczęciem Boskiej Liturgii, dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę: „**BACZNOŚĆ**”.
 - kapłan stojąc w ołtarzu wygłasza słowa rozpoczynające Boską Liturgię: „**Błogosławione królestwo Ojca i Syna, i Świętego Ducha, teraz i zawsze, i na wieki wieków**”;
 - chór śpiewa „**Amen**”,
 - dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”.
- 2) przed tzw. „**Małym Wejściem**” po trzeciej ektenii, po wypowiedzeniu słów przez kapłana: „**Albowiem jesteś Bogiem Dobrym, Miłującym człowieka, i Tobie chwałę oddajemy, Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, teraz i zawsze, i na wieki wieków**”, na trzeciej pieśni antyfonalnej dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**BACZNOŚĆ**”; a po udzieleniu przez biskupa błogosławieństwa dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”;
- 3) przed odczytaniem Ewangelii dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**BACZNOŚĆ**”, po jej odczytaniu i udzieleniu błogosławieństwa przez biskupa dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”;
- 4) podczas tzw. „**Wielkiego Wejścia**” w trakcie śpiewu hymnu cherubinów dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**BACZNOŚĆ**”, a po jego zakończeniu, udzieleniu błogosławieństwa przez biskupa, dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”;
- 5) podczas Kanonu Eucharystycznego, po symbolu wiary: „**Stańmy dobrze! Stańmy z bojaźnią!**” dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**BACZNOŚĆ**”, po zakończeniu modlitwy epiklezy i wypowiedzeniu przez biskupa słów: „**Szczególnie za najświętszą, przeczystą, błogosławioną, pełną chwały Władczynię naszą, Bogurodnicę i zawsze Dziewicę Marię**” dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”;
- 6) wraz z intonacją słów przez celebranta: „**I uczynź nas godnymi, Władco ...**”, przed modlitwą „**Ojczy nasz**” dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**BACZNOŚĆ**”, po zamknięciu „**Świętych Drzwi**” w ikonostasie i po intonacji słów „**Święte świętym**” dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”;

Po zakończeniu Boskiej Liturgii, odśpiewaniu przez chór życzeń „**Wielu lat ...**” i słowach okolicznościowych kapelan wypowiada słowa „**Poczet sztandarowy (poczty sztandarowe), sztandar (sztandary) odprowadzić**”.

Poczet sztandarowy opuszczając cerkiew podchodzi na wprost ikonostasu, zatrzymuje się i oddaje honory;

Biskup wraz z duchowieństwem oddaje honor sztandarowi, następnie poczet sztandarowy odchodzi z miejsca uroczystości.

Nabożeństwo sprawowane przez kapelana

W ustalonym czasie, na 15 minut przed nabożeństwem poczet sztandarowy zajmuje miejsce przed cerkwią, frontem do niej. 10 minut przed rozpoczęciem Nabożeństwa goście honorowi zajmują w cerkwi miejsca, po prawej stronie, patrząc od strony ikonostasu, miejsce zajmują przedstawiciele władz państwowych, mundurowych i samorządowych.

Kapelan prosi o wprowadzenie sztandaru „**Poczet sztandarowy (poczty sztandarowe), sztandar (sztandary) wprowadzić**”.

Poczet sztandarowy wchodzi do cerkwi, zatrzymuje się przed ikonostasem, na wprost „Świątych Drzwi” u podnóża schodów i oddaje honory. Kapelan oddaje honor sztandarowi, po czym poczet sztandarowy zajmuje miejsce po lewej stronie cerkwi, patrząc od strony ikonostasu. Sztandary współuczestniczące w nabożeństwie, stają w rzędzie za sztandarem wprowadzonym jako główny.

Kapelan wita przybyłych na uroczystość gości.

Poczet sztandarowy oddaje honory w następujących momentach Boskiej Liturgii przy służbie kapelana:

- 1) przed rozpoczęciem Boskiej Liturgii, dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**BACZNOŚĆ**”;
 - kapłan stojąc w ołtarzu wygłasza słowa rozpoczynające Boską Liturgię: „**Błogosławione królestwo Ojca i Syna, i Świętego Ducha, teraz i zawsze, i na wieki wieków**”;
 - chór śpiewa „**Amen**”;
 - dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”.
- 2) przed tzw. „**Małym Wejściem**” po trzeciej ektenii, po wypowiedzeniu słów przez kapłana: „**Albowiem jesteś Bogiem Dobrym, Miłującym człowieka, i Tobie chwałę oddajemy, Ojcu i Synowi, i Świętemu Duchowi, teraz i zawsze, i na wieki wieków**”, na trzeciej pieśni antyfonalnej dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**BACZNOŚĆ**”, a po udzieleniu przez kapelana błogosławieństwa dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”;
- 3) przed odczytaniem Ewangelii dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**BACZNOŚĆ**”, po jej odczytaniu i udzieleniu błogosławieństwa ewangeliarzem przez kapelana dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”;
- 4) podczas tzw. „**Wielkiego Wejścia**” w trakcie śpiewu hymnu cherubinów dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**BACZNOŚĆ**”, a po jego zakończeniu, dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”;

- 5) podczas Kanonu Eucharystycznego, po symbolu wiary: „**Stańmy dobrze! Stańmy z bojaźnią!**” dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**BACZNOŚĆ**”, po zakończeniu modlitwy epiklezy i wypowiedzeniu przez kapelana słów: „**Szczególnie za najświętszą, przeczystą, błogosławioną, pełną chwały Władczynię naszą, Bogurodnicę i zawsze Dziewicę Marię**” dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”.
- 6) wraz z intonacją słów przez celebranta: „**I uczyn nas godnymi, Władco ...**”, przed modlitwą „**Ojcze nasz**” dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**BACZNOŚĆ**”, po zamknięciu „Świętych Drzwi” w ikonostasie i po intonacji słów „**Święte świętym**” dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”.

Po zakończeniu Boskiej Liturgii, odśpiewaniu przez chór życzeń „**Wielu lat ...**” i słowach okolicznościowych kapelan wypowiada słowa: „**Poczet sztandarowy (poczty sztandarowe), sztandar (sztandary) odprowadzić**”. Poczet sztandarowy opuszczając cerkiew podchodzi na wprost ikonostasu, zatrzymuje się i oddaje honory. Kapelan oddaje honor sztandarowi, następnie poczet sztandarowy odchodzi z miejsca uroczystości.

Modlitwa dziękczynna - molebień

Początek patrz: czynności przed nabożeństwem.

Nabożeństwo z biskupem

Biskup udaje się do cerkwi i udaje się do ołtarza, w którym odziewa szaty liturgiczne. Po wejściu biskupa do ołtarza, kapelan prosi o wprowadzenie sztandaru: „**Poczet sztandarowy (poczty sztandarowe), sztandar (sztandary) wprowadzić**”.

Poczet sztandarowy wchodzi do cerkwi, zatrzymuje się przed ikonostasem, na wprost „Świętych Drzwi” u podnóża schodów i oddaje honory. Kapelan oddaje honor sztandarowi, po czym poczet sztandarowy zajmuje miejsce po lewej stronie cerkwi, patrząc od strony ikonostasu. Sztandary współuczestniczące w nabożeństwie, stają w rzędzie za sztandarem wprowadzonym jako główny.

Po odzianiu przez biskupa szat liturgicznych wychodzi z ołtarza i staje na podwyższone miejsce na środku cerkwi.

Kapelan wita przybyłych na uroczystość gości.

Nabożeństwo sprawowane przez kapelana

Przed nabożeństwem kapelan prosi o wprowadzenie sztandaru „**Poczet sztandarowy (poczty sztandarowe), sztandar (sztandary) wprowadzić**”.

Poczet sztandarowy wchodzi do cerkwi, zatrzymuje się przed ikonostasem, na wprost „Świętych Drzwi” u podnóża schodów i oddaje honory. Kapelan oddaje honor sztandarowi, po czym poczet sztandarowy zajmuje miejsce po lewej stronie cerkwi, patrząc od strony ikonostasu. Sztandary współuczestniczące w nabożeństwie, stają w rzędzie za sztandarem wprowadzonym jako główny.

Po czyn duchowni uczestniczący w Nabożeństwie udają się na środek cerkwi. Kapelan wita przybyłych na uroczystość gości.

Poczet sztandarowy oddaje honory w następujących momentach Molebna przy służbie biskupa/kapelana:

- 1) przed rozpoczęciem Molebna, dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**BACZNOŚĆ**”;
 - biskup/kapelan stojąc po środku cerkwi wygłasza słowa rozpoczynające Molebień: „**Chwała Świętej i Jednoistotnej, i Życiodajnej, i Nierozdzielnej Trójcy, w każdym czasie, teraz i zawsze, i na wieki wieków**”;
 - chór śpiewa „**Amen**”;
 - dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”.
- 2) przed czytaniem Ewangelii przez diakona dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**BACZNOŚĆ**”, po jej odczytaniu dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę „**SPOCZNIJ**”.

Po zakończeniu Molebna, odśpiewaniu przez chór życzeń „**Wielu lat ...**” i słowach okolicznościowych kapelan wypowiada słowa: „**Poczet sztandarowy (poczty sztandarowe), sztandar (sztandary) odprowadzić**”.

Poczet sztandarowy opuszcza cerkiew, podchodzi na wprost ikonostasu, zatrzymuje się i oddaje honory. Biskup/kapelan oddaje honor sztandarowi, następnie poczet sztandarowy odchodzi z miejsca uroczystości.

Nabożeństwo organizowane w obrządku ewangelicko-augsburskim

Podczas nabożeństw komendy do przyjęcia postawy zasadniczej i swobodnej powinny być poprzedzane sygnałem granym przez trębacza.

Nabożeństwo z udziałem tylko pocztu sztandarowego (pocztów sztandarowych).

Przykładowy scenariusz

Obrzędy wstępne

W nabożeństwie odprawianym w obiekcie sakralnym biorą udział pocztu sztandarowe towarzyszące i na 10 minut przed rozpoczęciem nabożeństwa na prośbę ceremoniarza lub innej funkcyjnej osoby wchodzi do świątyni.

„Proszę o wprowadzenie sztandarów”

albo na komendę dowódcy uroczystości:

„Sztandary – WPROWADZIĆ” trębacz gra sygnał **„BACZNOŚĆ”**

Poczty sztandarowe ustawiają się z prawej strony ołtarza (patrzac od strony ołtarza), albo w uzgodnieniu z celebransem mogą być ustawiane, zależnie od warunków przestrzennych, po jednej lub po obu stronach ołtarza.

W przypadku większej ilości pocztów w uzgodnieniu pomiędzy organizatorami dopuszcza się żeby tylko poczet sztandarowy GŁÓWNY przechodził przed ołtarz i oddał honory.

Po wprowadzeniu towarzyszących pocztów sztandarowych zostaje odegrany sygnał **„SPOCZNIJ”**

Indywidualni uczestnicy uroczystości oraz orkiestra także winni przybyć do świątyni na 10 min. przed nabożeństwem.

Nabożeństwo z Sakramentem Komunii Świętej i Nabożeństwo Słowa

Po zakończeniu preludium organowego w momencie, gdy celebrans wychodzi z zakrystii, trębacz gra sygnał **„Słuchajcie wszyscy”**.

– Po przybyciu głównego celebransa i asysty liturgicznej do ołtarza, ceremoniarz lub inna osoba funkcyjna prosi o wprowadzenie sztandaru:

– **„Proszę o wprowadzenie sztandaru”**

– Trębacz gra sygnał **„Baczość”**.

– Poczet sztandarowy na komendę dowódcy pocztu maszeruje do ołtarza, zatrzymuje się i oddaje honory.

– Trębacz gra **„Sygnał straży pożarnych”**.

– Po odegraniu sygnału dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę do przemieszczenia się i zajęcia wyznaczonego miejsca po prawej stronie ołtarza patrząc od str. ołtarza.

– Trębacz gra sygnał **„Spocznij”**.

– celebrans rozpoczyna nabożeństwo.

Czynności w trakcie nabożeństwa:

Poczet sztandarowy oddaje honory w następujących momentach nabożeństwa:

– podczas czytania „Słowa Bożego”, po zapowiedzi czytania „**Słowa Ewangelii zapisane są...**” trębacz gra sygnał „**BACZNOŚĆ**”

Dowódca pocztu sztandarowego głównego podaje komendę:

„**BACZNOŚĆ**”

„**Na prawo - PATRZ**” sztandarowy saltuje sztandarem

po słowach „**Oto Słowo Pańskie**” i odśpiewaniu przez wiernych „**Chwała Tobie, Jezu Chryste**”

Trębacz gra sygnał „**SPOCZNIJ**”

dowódca pocztu sztandarowego głównego podaje komendę:

„**BACZNOŚĆ**”

„**SPOCZNIJ**”

– w czasie Liturgii spowiedzi i Komunii Świętej, przed słowami ustanowienia Sakramentu Komunii Świętej; po modlitwie „**Ojciec nasz...**”, trębacz gra sygnał „**BACZNOŚĆ**”

dowódca pocztu sztandarowego głównego podaje komendę:

„**BACZNOŚĆ**”

„**Na prawo - PATRZ**” sztandarowy saltuje sztandarem

Po słowach: „**To czyńcie ilekroć pić będziecie na pamiątkę moją**” trębacz gra sygnał „**SPOCZNIJ**”

dowódca pocztu sztandarowego głównego podaje komendę:

„**BACZNOŚĆ**”

„**SPOCZNIJ**”

– przed błogosławieństwem końcowym Po słowach: „**Przyjmijcie Boże błogosławieństwo**” trębacz gra sygnał „**BACZNOŚĆ**”

dowódca pocztu sztandarowego głównego podaje komendę:

„**BACZNOŚĆ**”

„**Na prawo - PATRZ**” sztandarowy saltuje sztandarem

a po słowach „**Niech ci błogosławi Pan i niechaj cię strzeże, niech rozjaśni Pan oblicze swoje nad tobą i niech ci miłościw będzie. Niech obróci Pan twarz swoją ku tobie i niechaj ci da swój święty pokój**” trębacz gra sygnał „**SPOCZNIJ**”

dowódca pocztu sztandarowego głównego podaje komendę:

„**BACZNOŚĆ**”

„**SPOCZNIJ**”

Obrzędy rozestania

Poczet sztandarowy „główny” i poczty towarzyszące wychodzą z miejsca sakralnego podczas postludium. Wyjście pocztów sztandarowych może być poprzedzone odegraniem „Roty” lub „Boże, coś Polskę”.

Po odśpiewaniu pieśni zboru na zakończenie nabożeństwa:

- ceremoniarz lub inna osoba funkcyjna prosi o wyprowadzenie sztandaru/ów: „**Proszę o wyprowadzenie sztandaru/ów**”;
 - trębacz gra sygnał „**BACZNOŚĆ**”, dowódca pocztu sztandarowego głównego podaje komendę do oddania honorów;
 - poczet sztandarowy przechodzi przed ołtarz, zatrzymuje się i oddaje honory;
 - trębacz gra „**Sygnał straży pożarnych**”, poczet sztandarowy główny wychodzi z obiektu sakralnego. Po poczcie „głównym” towarzyszące poczty sztandarowe opuszczają świątynię.
- Dopuszcza się żeby poczty przechodziły przed ołtarz i oddały honory, jeżeli na początku uroczystości nastąpiło powitanie z ołtarzem;
- trębacz gra sygnał „**SPOCZNIJ**”.

Nabożeństwo z udziałem kompanii honorowej (pododdziału honorowego)

Przykładowy scenariusz

Obrzędy wstępne

W nabożeństwie odprawianym w obiekcie sakralnym biorą udział poczty sztandarowe towarzyszące i na 10 minut przed rozpoczęciem nabożeństwa na prośbę ceremoniarza lub innej funkcyjnej osoby wchodzi do świątyni.

„**Proszę o wprowadzenie sztandarów**”

albo na komendę dowódcy uroczystości:

„**Sztandary – WPROWADZIĆ**”, trębacz gra sygnał „**BACZNOŚĆ**”

Poczty sztandarowe ustawiają się z prawej strony ołtarza (patrząc od str. ołtarza), w uzgodnieniu z celebrazem mogą być ustawiane, zależnie od warunków przestrzennych, po jednej lub po obu stronach ołtarza.

W przypadku większej ilości pocztów w uzgodnieniu pomiędzy organizatorami dopuszcza się żeby tylko poczet kompanii honorowej przechodził przed ołtarz i oddał honory,

Indywidualni uczestnicy uroczystości oraz orkiestra także winni przybyć do świątyni na 10 min. przed nabożeństwem.

Po wprowadzeniu towarzyszących pocztów sztandarowych na 5 minut przed rozpoczęciem nabożeństwa, trębacz gra sygnał „**BACZNOŚĆ**”.

Dowódca kompanii honorowej (plutonu honorowego) wprowadza pododdział na miejsce celebry.

Po wprowadzeniu kompanii honorowej (plutonu honorowego) zostaje odegrany sygnał „**SPOCZNIJ**”.

Po przybyciu głównego celebransa i asysty liturgicznej do ołtarza, ceremoniarz lub inna osoba funkcyjna prosi o wprowadzenie sztandaru:

„Proszę o wprowadzenie sztandaru”

Poczet sztandarowy może również wejść razem z kompanią (plutonem honorowym) i przez całe nabożeństwo stać w szyku kompanii honorowej (plutonu honorowego).

Trębacz gra sygnał „**BACZNOŚĆ**”

Kompania honorowa (pluton honorowy) oddaje honory, dowódca kompani podaje komendy:

„Baczność”

„Na prawo - PATRZ”

poczet sztandarowy na komendę dowódcy pocztu maszeruje do ołtarza, zatrzymuje się i oddaje honory. Gdy w nabożeństwie polowym uczestniczy więcej pododdziałów, zachowują się one tak, jak kompania honorowa (pluton honorowy).

Trębacz gra „**Sygnał straży pożarnych**”

Po odegraniu sygnału dowódca pocztu sztandarowego podaje komendę do przemieszczenia się i zajęcia wyznaczonego miejsca.

Trębacz gra sygnał „**SPOCZNIJ**”

dowódca kompani podaje komendy

„BACZNOŚĆ”

„SPOCZNIJ”

Główny celebrans rozpoczyna nabożeństwo

Nabożeństwo z Sakramentem Komunii Świętej i Nabożeństwo Słowa

Czynności w trakcie nabożeństwa:

Kompania honorowa (pododdział honorowy) przyjmuje postawę zasadniczą, a poczet sztandarowy oddaje honory w następujących momentach nabożeństwa:

– podczas czytania „Słowa Bożego”, po zapowiedzi czytania „**Słowa Ewangelii zapisane są...**” trębacz gra sygnał „**BACZNOŚĆ**”.

Dowódca kompanii honorowej podaje komendę:

„Pododdział – BACZNOŚĆ”

„Na prawo - PATRZ”, sztandarowy salutuje sztandarem

po słowach „**Oto Słowo Pańskie**” i odśpiewaniu przez wiernych „**Chwała Tobie, Jezu Chryste**”

Trębacz gra sygnał „**Spocznij**”

dowódca podaje komendę:

„Pododdział – BACZNOŚĆ”

„Pododdział – SPOCZNIJ”

– w czasie Liturgii spowiedzi i Komunii Świętej, przed słowami ustanowienia Sakramentu Komunii Świętej; po modlitwie „**Ojciec nasz...**”, trębacz gra sygnał „**BACZNOŚĆ**”

dowódca podaje komendę:

„Pododdział – BACZNOŚĆ”

„Na prawo - PATRZ” sztandarowy salutuje sztandarem

Po słowach: „**To czyńcie ilekroć pić będziecie na pamiątkę moją**”, trębacz gra sygnał „**SPOCZNIJ**”

dowódca podaje komendę:

„Pododdział - BACZNOŚĆ”

„Pododdział – SPOCZNIJ”

– przed błogosławieństwem końcowym Po słowach: „**Przyjmijcie Boże błogosławieństwo**” trębacz gra sygnał „**BACZNOŚĆ**”

– dowódca podaje komendę:

„Pododdział – BACZNOŚĆ”

„Na prawo - PATRZ” sztandarowy salutuje sztandarem

po słowach „**Niech ci błogosławi Pan i niechaj cię strzeże, niech rozjaśni Pan oblicze swoje nad tobą i niech ci miłościw będzie. Niech obróci Pan twarz swoją ku tobie i niechaj ci da swój święty pokój**”, trębacz gra sygnał „**SPOCZNIJ**”

dowódca podaje komendę:

„Pododdział – BACZNOŚĆ”

„Pododdział – SPOCZNIJ”

Obrzędy rozestania

Poczet sztandarowy „główny”, kompania honorowa i poczty towarzyszące wychodzą z miejsca sakralnego podczas postludium. Wyjście pocztów sztandarowych może być poprzedzone odegraniem „**Roty**” lub „**Boże, coś Polskę**”.

Po odśpiewaniu pieśni zboru na zakończenie nabożeństwa:

– ceremoniarz lub inna osoba prosi o wyprowadzenie sztandaru: „**Proszę o wyprowadzenie sztandaru**”;

– trębacz gra sygnał „**Baczność**”, dowódca kompanii honorowej (pododdziału honorowego) podaje komendę do oddania honorów;

– poczet sztandarowy przechodzi przed ołtarz, zatrzymuje się i oddaje honory;

– trębacz gra „**Sygnał straży pożarnych**”, poczet sztandarowy wstępuje do szyku kompanii honorowej (pododdziału honorowego);

– kompania honorowa (pododdział honorowy) wychodzi z obiektu sakralnego. Po poście „głównym” i kompanii honorowej towarzyszące poczty sztandarowe opuszczają

świętynię. Dopuszcza się żeby poczty przechodziły przed ołtarz i oddały honory, jeżeli na początku uroczystości nastąpiło powitanie z ołtarzem;

- trębacz gra sygnał „**Spocznij**”.

UDZIAŁ POŻARNICZEJ ASYSTY HONOROWEJ W UROCZYSTOŚCIACH EKUMENICZNYCH

Nabożeństwa ekumeniczne organizuje się w ramach Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan, a także w ramach Ekumenicznych Spotkań Strażaków. Organizowane są na przemian w różnych świątyniach chrześcijańskich. Porządek uroczystości jest ustalony przez odpowiednie kościelne komisje.

Dowódca kompanii honorowej, dowódcy i asystujący pocztów sztandarowych oddają honory przez salutowanie, sztandarowi salutują sztandarami.

1. przed czytaniem Ewangelii, gdy wierni zaśpiewają „**Alleluja**”, dowódca kompanii honorowej (pododdziału honorowego) podaje komendę:

„**Pododdział – BACZNOŚĆ**”

„**Pododdział, na prawo – PATRZ**”

A po słowach „**Oto Słowo Pańskie – Chwała Tobie, Chryste**” pada komenda:

„**Pododdział – BACZNOŚĆ**”

„**Pododdział – SPOCZNIJ**”

2. przed błogosławieństwem, po słowach: „**Przyjmijcie Boże Błogosławieństwo**”, dowódca kompanii honorowej (pododdziału honorowego) podaje komendę:

„**Pododdział – BACZNOŚĆ**”

„**Pododdział, na prawo – PATRZ**”

A po słowach „**Idźcie w pokoju Chrystusa**” pada komenda:

„**Pododdział – BACZNOŚĆ**”

„**Pododdział – SPOCZNIJ**”

Poczet sztandarowy kompanii honorowej i poczty towarzyszące wychodzą z miejsca sakralnego podczas postludium. Wyjście pocztów sztandarowych może być poprzedzone odegraniem „**sygnału straży pożarnych**” oraz odegraniem „**Roty**” lub „**Boże, coś Polskę**”.

Celebrujący nabożeństwo odchodzą wraz z asystą liturgiczną od ołtarza dopiero po wyjściu z miejsca sakralnego kompanii honorowej i pocztów sztandarowych.

KOLEJNOŚĆ SYGNAŁÓW WYKONANYCH NA TRĄBCE W CZASIE MSZY ŚWIĘTEJ ORGANIZOWANEJ W OBRZĄDKU RZYMSKOKATOLICKIM

1	„SŁUCHAJCIE WSZYSCY”	przed rozpoczęciem mszy świętej w momencie, gdy celebrans wychodzi z zakrystii (po dzwonku)
2	„SYGNAŁ STRAŻY POŻARNYCH”	gdy w uroczystości bierze udział poczet sztandarowy (poczty), wykonuje się przed rozpoczęciem mszy św. w momencie, gdy celebrans wychodzi po dzwonku z zakrystii
3	„BACZNOŚĆ”	wykonuje się przed Ewangelią w momencie, gdy wierni skończą śpiewać „Alleluja...”
3	„SPOCZNIJ”	po słowach: „Oto słowo Pańskie”, „Chwała Tobie Chryste”.
4	„BACZNOŚĆ”	wykonuje się przed podniesieniem po słowach „...ciałem i krwią naszego Pana Jezusa Chrystusa”
4	„SPOCZNIJ”	wykonuje się po opuszczenia kielicha
5	utwór „INTRADA”	podczas przeistoczenia, po ukazaniu kolejno postaci Najświętszego Sakramentu Eucharystii. (Utwór ten odgrywany jest tylko w przypadku udziału orkiestry we mszy świętej).
6	„BACZNOŚĆ” „NA PRAWO PATRZ”	bezpośrednio przed komunią po sygnale dzwonka przed słowami kapłana „Oto Baranek Boży...”
7	„BACZNOŚĆ” „SPOCZNIJ”	kiedy wierni wypowiadają „...a będzie uzdrowiona dusza moja” – na sygnał dzwonka
8	„BACZNOŚĆ”	wykonuje się przed błogosławieństwem po słowach „a teraz udzielię błogosławieństwa”
9	„SPOCZNIJ”	wykonuje się po słowach „idźcie ofiara spełniona”

10	„SYGNAŁ STRAŻY POŻARNYCH	wykonuje się, jeżeli w mszy św. uczestniczy poczet (poczty) sztandarowy, po słowach „Idźcie w pokoju Chrystusa”
11	„SPOCZNIJ”	po wyjściu pocztów sztandarowych z obiektu sakralnego.

KOLEJNOŚĆ SYGNAŁÓW WYKONANYCH NA TRĄBCE W CZASIE NABOŻEŃSTWA ORGANIZOWANEGO W OBRZĄDKU EWANGELICKIM

1	„SŁUCHAJCIE WSZYSCY”	przed rozpoczęciem nabożeństwa w momencie, gdy celebrans wychodzi z zakrystii
2	„SYGNAŁ STRAŻY POŻARNYCH”	gdy w uroczystości bierze udział poczet sztandarowy (poczty), wykonuje się przed rozpoczęciem nabożeństwa w momencie gdy celebrans wychodzi z zakrystii
3	„BACZNOŚĆ”	wykonuje się przed Ewangelią po słowach: „Słowa Ewangelii zapisane są ...”
	„SPOCZNIJ”	po słowach: „Oto słowo Pańskie” i odśpiewaniu przez wiernych „Chwała Tobie, Jezu Chryste”
4	„BACZNOŚĆ” „NA PRAWO PATRZ”	bezpośrednio po modlitwie Ojcze nasz... i przed słowami ustanowienia Sakramentu Komunii Świętej: „Pan nasz Jezus Chrystus tej...”
	„BACZNOŚĆ” „SPOCZNIJ”	kiedy wierni wypowiadają „...a będzie uzdrowiona dusza moja”
5	„BACZNOŚĆ”	wykonuje się przed błogosławieństwem po słowach „Przyjmijcie Boże Błogosławieństwo”
6	„SPOCZNIJ”	wykonuje się po odśpiewaniu przez wiernych Amen, Amen, Amen”

Sposób postępowania pododdziałów i pocztów sztandarowych w świątyniach innych wyznań należy uzgodnić z duchownymi tych wyznań.

Załącznik Nr 2

PRZYKŁADOWE ZADANIA DLA ORGANIZATORA UROCZYSTOŚCI

1. Wyznaczenie (uzgodnienie) miejsce uroczystości.
2. Powiadomienie i uzgodnienie warunków przebiegu uroczystości ze służbami (policja, straż miejska, pogotowie ratunkowe, komenda PSP itp.).
3. Przygotowanie masztu flagowego.
4. Przygotowanie flagi państwowej/związkowej.
5. Przygotowanie i ustawienie trybuny (podium, postument, przyczepa samochodowa).
6. Dekoracja trybuny.
7. Przygotowanie godła państwowego lub znaku Związku do zawieszenia na trybunie.
8. Przygotowanie nagłośnienia.
9. Oznaczenie linii i ustawienie znaków orientacyjnych.
10. Wykonanie i wywieszenie transparentów, banerów.
11. Ustawienie stołów (np. pod sztandar i na księgę pamiątkową, na kropidło, wodę święconą itd.).
12. Przygotowanie sztandaru oraz szarfy dla sztandarowego (np. przy dekoracji sztandaru odznaczeniem, umocowanie w drzewcu sztandaru uchwytu do przypięcia odznaczenia).
13. Przygotowanie nakrycia stołów (sukno lub inny estetyczny materiał, stonowany, bez wzorów).
14. Przygotowanie dokumentów (np. aktu nadania sztandaru, księgi pamiątkowej).
15. Zabezpieczenie młotka do wbijania gwoździ, nawiercenie otworów w drzewcu sztandaru lub tablicy pamiątkowej pod wbijane gwoździe.
16. Przygotowanie tekstu do ślubowania dla nowych członków OSP lub Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej.
17. Przygotowanie ozdobnego toporka do pasowania.
18. Przygotowanie dywanu lub chodnika – miejsca do przyklęknięcia pasowanych.
19. Przygotowanie tac z odznaczeniami (do każdego orderu, medalu szpilka lub agrafka a do odznaki „Strażak Wzorowy” pasek skórzany czarny, wstążka) i scenariusza wręczenia odznaczeń oraz legitymacji.
20. Przygotowanie wstęgi oraz nożyczek do jej przecięcia (np. otwarcie nowej remizy).
21. Zabezpieczenie na wypadek (deszczu, śniegu, wiatru) przedmiotów wymienionych w pkt. 12 - 20.
22. Zabezpieczenie po uroczystości wszystkich używanych przedmiotów i urządzeń.
23. Uporządkowanie niezwłocznie terenu i wszystkich obiektów użytkowanych w czasie uroczystości.

Załącznik Nr 3

Przykładowy scenariusz uroczystości

.....

1.	Termin	Data i godzina rozpoczęcia uroczystości
2.	Miejsce	Adres, nazwa miejsca, obiektu, itp.
3.	Uczestnicy	Zaproszeni goście, kompania honorowa, władze ZOSP RP i jego oddziałów, zaproszone OSP, gospodarze uroczystości
4.	Umundurowanie	Obowiązujące ze względu na charakter uroczystości
5.	Przebieg uroczystości:	
	godz.	Ustawienie OSP do uroczystości
	godz.	Wprowadzenie kompanii honorowej (ze sztandarem)
	godz.	Meldunek prezesowi lub jego upoważnionemu przedstawicielowi zgodnie z zasadą starszeństwa władz w strukturze OSP i ich Związku
	godz.	Podniesienie flagi (państwowej, Związku OSP RP)
	godz.	Powitanie gości (według procedencji)
	godz.	W zależności od uroczystości – odczytanie aktów, uchwał, wręczenie odznaczeń i wyróżnień
	godz.	Przemówienie prezesa, gospodarza uroczystości
	godz.	Przemówienia gości
	godz.	Defilada
	godz.	Odprowadzenie sztandaru przez kompanię honorowa
	godz.	Opuszczenie flagi i jej odprowadzenie

Załącznik Nr 4

POCZET SZTANDAROWY – POSTAWA ZASADNICZA I SWOBODNA, CHWYTY SZTANDAREM, SALUTOWANIE SZTANDAREM

Poczet sztandarowy tworzą strażacy – członkowie OSP.

Skład pocztu sztandarowego stanowią:

- dowódca pocztu sztandarowego,
- sztandarowy/chorąży (przenoszący sztandar),
- asystujący.

Podczas uroczystości dopuszcza się dokonywanie zmian w składzie pocztu sztandarowego. Zmian dokonuje się w czasie niezakłócającym przebieg uroczystości.

Dowódca pocztu sztandarowego zajmuje miejsce z prawej strony, a asystujący z lewej strony sztandarowego/chorążego.

Ubiór pocztu sztandarowego określa regulamin umundurowania Związku OSP RP.

Sztandarowy/chorąży, jako jedyny w składzie pocztu sztandarowego nosi szarfę (lub bandolier) w barwach Związku OSP RP, przełożoną przez prawe ramię pod pagonem. Dopuszcza się noszenie bandoliera na pagonie.

A. Postawa zasadnicza i swobodna

W postawie zasadniczej „na baczność” sztandarowy trzyma sztandar postawiony na trzewiku drzewca przy prawej nodze na linii czubka buta.

Drzewiec przytrzymuje prawą ręką powyżej pasa głównego, łokieć prawej ręki lekko przyciska do ciała (ramię i przedramię tworzą kąt prosty), lewa ręka przylega do lewego boku, wzrok skierowany na wprost.

Dowódca pocztu i asystujący trzymają ręce i dłonie wyprostowane, palec serdeczny lewej i prawej ręki ułożony wzdłuż na szwie spodni.

W postawie swobodnej po komendzie „spocznij” poczet sztandarowy pozostaje w pozycji jak w opisanej postawie zasadniczej

B. Chwyty sztandarem

Sztandarem wykonuje się następujące chwyt: „na ramię”, „prezentuj” i „do nogi” oraz „salutowanie”.

Wykonując chwyt „**prezentuj**” z położenia „**do nogi**”, sztandarowy podnosi sztandar prawą ręką i ustawia w położeniu pionowym przy prawym ramieniu (dłoń prawej ręki znajduje się na wysokości barku), następnie lewą ręką chwytą drzewiec sztandaru tuż pod prawą, po czym opuszcza prawą rękę na całą długość, obejmując nią dolną część drzewca.

Chwyt „prezentuj”, wykonuje się na komendę „**na prawo Patrz**”, a w przypadku, gdy na uroczystości występują pododdziały z bronią długą, na komendę „**Na ramię – broń**” (dowódca pocztu i asystujący salutują).

Wykonując chwyt „**do nogi**” z położenia „**prezentuj**”, sztandarowy przekłada prawą rękę nad lewą, stawia sztandar na trzewiku drzewca, a następnie lewą rękę opuszcza wzdłuż ciała, jak do postawy zasadniczej (dowódca pocztu i asystujący przestają salutować).

Chwyt „**do nogi**”, jest wykonywany także na komendę „**Spocznij**”, a w przypadku, gdy na uroczystości występują pododdziały z bronią długą, na komendę „**Do nogi – broń**”.

Chwyt „**na ramię**” wykonuje się po wykonaniu chwytu „**prezentuj**”. Wykonując chwyt „na ramię” sztandarowy kładzie drzewiec prawą ręką (pomagając sobie lewą) na prawe ramię i trzyma go pod kątem 45 stopni. Płat sztandaru musi być oddalony od barku sztandarowego na odległość około 30 cm. W praktyce, z uwagi na wielkość płata sztandaru, nie może on dotykać barku, ani pleców sztandarowego (dowódca pocztu i asystujący nie salutują).

C. Salutowanie sztandarem

Salutowanie sztandarem w miejscu.

Salutowanie sztandarem poprzez pochycenie sztandaru w przód pod kątem około 45°, prostopadle do szyku pododdziałów, wykonywane jest samorzutnie (bez komendy) **z chwytu prezentuj** (po komendzie „**Na prawo - PATRZ**”), dowódca pocztu i asystujący salutują. Gdy odbierający honory zbliży się na 5 kroków, sztandarowy robi energicznie zwrot „w prawo w skos” wysuwając lewą nogę w przód na odległość jednej stopy (lewa stopa prostopadle do szyku). Jednocześnie pochyla sztandar, trzymając drzewce lewą dłonią około 10 cm poniżej płata sztandaru (lewe przedramię przylega do tułowia na wysokości pasa głównego*), a wyciągniętą w tył prawą ręką trzyma dolną część drzewca, równoważąc ciężar sztandaru. Ciężar ciała spoczywa równomiernie na dwóch nogach. W chwili, gdy odbierający honory znajdzie się w odległości jednego kroku za sztandarem, sztandarowy podnosi sztandar wracając do chwytu prezentuj (pozycji „**Na prawo – PATRZ**”).

W czasie odgrywania niektórych sygnałów i hymnu państwowego, sztandarowy wykonuje dokładnie te same czynności i zaczyna salutować sztandarem na pierwsze takty utworu, a następnie wraca do chwytu „prezentuj” tuż po ostatnim takcie utworu.

Salutowanie sztandarem w marszu

W marszu salutuje się sztandarem na komendę „**Bacność**” – sztandarowy salutuje sztandarem przechodząc z chwytu „**na ramię**” do chwytu „**prezentuj**”, a następnie pochyla sztandar jak do salutowania w miejscu – na komendę „**Na prawo – PATRZ**”. Dowódca pocztu i asystujący nie salutują. Powrót do położenia „**na ramię**” następuje w kolejności odwrotnej: na komendę „**BACZNOŚĆ**” sztandarowy przechodzi do chwytu „**prezentuj**”, a następnie, na komendę „spocznij”, wykonuje chwyt „na ramię”. Uwaga: jeżeli w defiladzie uczestniczy więcej pocztów sztandarowych niż jeden, kolejne salutują samorzutnie rozpoczynając na 6 kroków przed trybuną honorową, a kończąc na 3 kroki po jej minięciu

Sztandar pochylają:

A. Wręczający sztandar - przed naczelnikiem lub prezesem w czasie jego wręczania

B. Naczelnik OSP - przed sztandarowym pocztu na moment jego wręczenia

C. Sztandarowy pocztu podczas:

- 1) prezentacji sztandaru – patrz opis uroczystości wręczenia sztandaru,
- 2) dekoracji sztandaru odznaczeniem,
- 3) prezentacji pododdziałom odznaczenia,
- 4) prowadzenia przeglądu pododdziałów przez gości honorowych – patrz salutowanie sztandarem w miejscu.
- 5) prowadzonej defilady – patrz salutowanie sztandarem w marszu.
- 6) ślubowania – patrz opis ślubowania na sztandar.
- 7) pożegnania sztandaru – patrz opis uroczystości pożegnania sztandaru,
- 8) w czasie grania (odtworzenia) hymnów państwowych, „Sygnału Straży Pożarnych”, „Hasła Wojska Polskiego”, sygnału „Służba wartownicza”, „Śpij kolego”
- 9) uroczystości kościelnych:
 - a) po wejściu i przy wychodzeniu z kościoła (przed ołtarzem),
 - b) podczas nabożeństw – patrz opis przebiegu liturgii różnych wyznań,
 - c) poświęcenia sztandaru w kościele,
- 10) uroczystości pogrzebowych (w momencie wyprowadzenia zwłok z kaplicy pogrzebowej oraz w czasie składania trumny do grobu) – patrz opis pogrzebu ze strażacką asystą honorową.
- 11) defilady samochodowej, gdy sztandar przewożony jest samochodem, sztandarowy salutuje sztandarem wykonując chwyt „prezentuj”, funkcyjni pocztu siedzą na siedzeniach w samochodzie.

Załącznik Nr 5

UROCZYSTY APEL OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH Z GMINY Z OKAZJI ROCZNICY ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI (przeprowadzona w dniu

(scenariusz dotyczy uroczystości w na placu apelowym lub innym przystosowanym do tego typu uroczystości i ma charakter roboczy - do modyfikacji wg potrzeb)

Uwaga:

Uroczystość ma na celu nie tylko uczczenie tej tak ważnej dla istnienia polskiej państwowości rocznicy, ale również podkreślenie wielkiego patriotycznego oddania naszych strażackich służb dla „małych ojczyzn”, w których działają. Dlatego bardzo istotne jest zapewnienie udziału w niej przedstawicieli różnych środowisk lokalnych: władz lokalnych, władz kościelnych, sołtysów, przedstawicieli innych działających na terenie organizacji, np. Kół Gospodyń Wiejskich, ZHP, lokalnych przedsiębiorców, itp.

W czasie uroczystego apelu Ochotnicze Straże Pożarne występują z pododdziałami jednolicie umundurowanych członków oraz z pocztami sztandarowymi. W uroczystości powinny brać udział również pododdziały MDP z poszczególnych OSP – jeśli takie w nich działają.

Miejsce uroczystości powinno być odpowiednio udekorowane akcentami patriotycznymi i związkowymi.

Ustawienie do uroczystego apelu pododdziałów OSP zarządza się z takim wyliczeniem czasowym, by dać możliwość dowódcy uroczystości na:

- skorygowanie i uformowanie pododdziałów,
- udzielenie niezbędnego instruktażu,
- przećwiczenie raportu i powitania,
- uformowanie pododdziałów i przygotowanie do rozpoczęcia uroczystości na 10 minut przed raportem.

Uformowanie pododdziałów zgodne z ceremoniałem pożarniczym. Od lewej:

1. Orkiestra (jeśli występuje)
2. Poczta flagowy/poczty flagowe
3. Poczty sztandarowe
4. Pododdział złożony z członków MDP
5. Pododdziały złożone z członków poszczególnych OSP w gminie

Ustawienie pocztów sztandarowych w następującej kolejności:

1. Sztandar oddziału gminnego ZOSP RP (jeśli oddział posiada sztandar)

2. Sztandar OSP – gospodarza uroczystości (jeśli uroczystość odbywa się w OSP)
3. Sztandary pozostałych OSP.

Ustawienie pododdziałów z poszczególnych OSP również powinno przewidywać ustawienie w pierwszej kolejności pododdział złożony z członków OSP – gospodarza uroczystości.

Uroczystość poprzedza zapowiedź spikera lub osoby reprezentującej zarząd oddziału gminnego ZOSP RP: *za chwilę rozpoczynamy uroczysty apel Ochotniczych Straży Pożarnych skupionych w Oddziale Gminnym ZOSP RP w Gminie z okazji rocznicy odzyskania niepodległości. Dowódcą uroczystości jest Druh*

Po przybyciu na miejsce uroczystego apelu np. prezesa zarządu oddziału powiatowego lub miejskiego/ miejsko-gminnego/gminnego ZOSP RP, (albo innego najwyższego funkcją członka władz Związku OSP RP) dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały BACZNOŚĆ”

„Pododdziały na prawo PATRZ”

i składa meldunek o następującej treści np.

„Druhu Prezesie, dowódca uroczystości (podaje swoje imię i nazwisko) melduje gotowość Ochotniczych Straży Pożarnych z Gminy do rozpoczęcia uroczystego apelu z okazji rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości”

Po przyjęciu meldunku Prezes wita się z dowódcą uroczystości.

Następnie Prezes i dowódca uroczystości dokonają przeglądu pododdziałów.

Prezes udaje się do pocztu flagowego. Dowódca uroczystości idzie z jego lewej strony, pół kroku z tyłu.

Po dojściu do pododdziałów Prezes zatrzymuje się w odległość trzech kroków przed pocztem z flagą państwową, oddaje honor salutując, następnie w miejscu wykonuje zwrot w prawo udaje się do następnego pocztu flagowego. Zatrzymuje się w odległość trzech kroków przed pocztem z flagą związkową, oddaje honor salutując a następnie w miejscu wykonuje zwrot w prawo i nadal salutując dokonuje dalszego przeglądu pododdziałów. Dowódca uroczystości idzie wówczas z jego prawej strony, pół kroku z tyłu i również saltuje.

Sztandarowi salutują sztandarami od chwili zbliżenia się Prezesa na odległość 5-ciu kroków i do przejścia jednego kroku za sztandar. Po zakończeniu przeglądu Prezes i dowódca uroczystości najkrótszą drogą udają się przed front pododdziałów uczestniczących w apelu, w kierunku mikrofonu, na środek placu. Zatrzymują się przed mikrofonem – salutują. Prezes pozdrawia pododdziały:

„Czołem Strażacy”

Pododdziały odpowiadają:

„Czołem Druhu Prezesie”

Dowódca uroczystości odprowadza Prezesa do ustalonego miejsca wśród gości honorowych.

Po tych komendach rozpoczyna się realizacja programu uroczystego apelu.

Zapowiedź:

obecnie nastąpi uroczyste podniesienie flagi państwowej na maszt

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Na prawo - PATRZ”

„Poczet flagowy do podniesienia flagi państwowej - MARSZ”.

W czasie podnoszenia flagi państwowej orkiestra gra hymn państwowy. Jeśli nie ma orkiestry – hymn jest odtwarzany z urządzeń nagłaśniających.

Poczet flagowy stoi za masztem do zakończenia uroczystości. Z chwilą opuszczenia miejsca uroczystości przez pododdziały, poczet flagowy opuszcza teren zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.

Po podniesieniu flagi państwowej dowódca uroczystości podaje komendę:

Zapowiedź: ***obecnie nastąpi podniesienie flagi Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej na maszt***

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Poczet flagowy do podniesienia flagi Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej - MARSZ”.

W czasie podnoszenia flagi związkowej orkiestra gra hymn Związku OSP RP. Jeśli nie ma orkiestry – hymn jest odtwarzany z urządzeń nagłaśniających.

Poczet flagowy również stoi za masztem do zakończenia uroczystości. Z chwilą opuszczenia miejsca uroczystości przez pododdziały, poczet flagowy opuszcza teren zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.

Po podniesieniu flagi związkowej dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Zapowiedź:

***Proszę o zabranie głosu Prezesa Zarządu Oddziału Gminnego ZOSP RP w
druha***

Głos zabiera Prezes Zarządu Oddziału Gminnego ZOSP RP

- Wita zaproszonych gości
- Informuje o celu uroczystego spotkania

Wystąpienie Prezesa Zarządu Oddziału Gminnego ZOSP RP

Propozycja wystąpienia, np.

Spotykamy się dzisiaj na uroczystym apelu z okazji rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę, uroczystości poświęconej ojczyźnie i wolności. Data 11 listopada 1918 roku jest jedną z najważniejszych w historii naszej ojczyzny. Po 123 latach niewoli

Polska odzyskała upragnioną niepodległość, którą utraciła w wyniku zagrabienia jej ziem przez Rosję, Prusy i Austrię. Nieustanne próby Polaków zmierzające do odzyskania niepodległości, szczególnie w XIX wieku, niestety nie przynosiły powodzenia. Państwo niegdyś tak wielkie i sławne przestało istnieć na wiele pokoleń. Marzenia Polaków o niepodległości po latach walki z germanizacją i rusyfikacją nareszcie się ziściły. Ziemie zaborów: pruskiego, rosyjskiego, austriackiego na powrót złączyły się w jedność. Odzyskaliśmy niepodległość.

Ochotnicze pożarnictwo ma swój wielki wkład w rozwijanie postaw patriotycznych społeczeństwa. Ma też wielki wkład w budowanie jedności Polaków we wszystkich trzech zaborach. Ma także swój niezaprzeczalny udział w odzyskaniu niepodległości.

Dzisiejsza uroczystość jest okazją, aby uczcić pamięć strażaków ochotników, którzy swą aktywnością wiernie służyli naszej Ojczyźnie. Szczególną czią otaczamy tych, co za nią walczyli i ginęli. Wspominamy tych, którzy w naszej małej Ojczyźnie (nazwa miejscowości/gminy) zawiązywali ochotnicze pożarnictwo i przez lata służyli wszystkim mieszkańcom niosąc pomoc i ratunek. Często z narażeniem życia i zdrowia. Wspominamy dzisiaj (podajemy przykłady strażaków, którzy zakładali OSP, którzy walczyli w czasie wojen, którzy zginęli w obozach, szczególnie zasłużonych dla danej miejscowości).

Nie sposób tu wymienić wszystkich. Jako spadkobiercy tych szczytnych tradycji świadomi jesteśmy tej wielkiej odpowiedzialności za kontynuację dorobku naszego środowiska i przekazywanie go kolejnym pokoleniom.

Następnie Prezes Zarządu Oddziału Gminnego ZOSP RP zaprasza gości do zabrania głosu. Szczególnie dotyczy to władz gminy i powiatu, parafii, organizacji działających na terenie gminy.

Najpierw prosi swego zastępcę, lub kogoś z zarządu, o przeczytanie listów okolicznościowych np. od Prezesa Zarządu Głównego lub Prezesa ZOW ZOSP RP, jeżeli ich nie będzie na apelu.

Listy powinny być krótkie.

W tym miejscu mile widziane będą okolicznościowe recytacje itp. dzieci i młodzieży z MDP lub okolicznych szkół. Tą część uroczystości można połączyć z Apelem Poległych, wręczaniem listów, dyplomów, odznaczeń.

Na zakończenie uroczystości dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały BACZNOŚĆ”

„Pododdziały na prawo PATRZ”

„Sztandary Oddziału Gminnego ZOSP RP i Ochotniczych Straży Pożarnych - OD-PROWADZIĆ”

po których poczty sztandarowe udają się do miejsca rozformowania. Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Hasłem tym kończy się oficjalna część uroczystego apelu.

Ważnym akcentem podkreślającym dbałość o kontynuację szczytnych tradycji w środowisku lokalnym będzie wyjazd delegacji przedstawicieli organizacji gminnej ZOSP RP na groby zasłużonych strażaków i złożenie na nich wiązanek kwiatów oraz zapalenie zniczy.

Załącznik Nr 6

UROCZYSTA ZBIÓRKA OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH Z GMINY

Z OKAZJI ROCZNICY ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

(przeprowadzona w dniu

(scenariusz roboczy - do modyfikacji wg potrzeb)

Uwaga:

Celem uroczystości jest nie tylko uczczenie tej tak ważnej dla istnienia polskiej państwowości rocznicy, ale również podkreślenie wielkiego patriotycznego oddania naszych strażackich służb dla „małych ojczyzn”, w których działają. Dlatego bardzo istotne jest zapewnienie udziału w niej przedstawicieli różnych lokalnych środowisk: władz samorządowych, kościelnych, sołtysów, przedstawicieli innych działających na terenie organizacji, np. Kół Gospodyń Wiejskich, ZHP, przedsiębiorców, itp.

Uroczystą zbiórkę prowadzi się w możliwie największej świetlicy OSP, izbie tradycji lub garażu. Pomieszczenie powinno być odpowiednio udekorowane akcentami patriotycznymi i związkowymi.

W czasie uroczystej zbiórki Ochotnicze Straże Pożarne występują z pododdziałami jednolicie umundurowanych członków oraz z pocztami sztandarowymi. Ze względu na wielkość pomieszczenia możliwe jest ustalenie ograniczenia wielkości pododdziałów reprezentujących poszczególne OSP w uroczystości.

W uroczystości powinny brać udział również drużyny MDP z poszczególnych OSP – jeśli takie w nich działają.

Podczas tej uroczystości nie podnosi się flagi państwowej (związkowej) na maszt.

Ustawienie do uroczystej zbiórki pododdziałów OSP zarządza się z takim wyliczeniem czasowym, by dać możliwość dowódcy uroczystości na:

- skorygowanie i uformowanie pododdziałów,
- udzielenie niezbędnego instruktażu,
- przeciwiczenie raportu i powitania,
- wprowadzenia sztandaru do szyku,
- uformowanie pododdziałów i przygotowanie do rozpoczęcia uroczystości na 10 minut przed raportem.

Uroczystość poprzedza zapowiedź spikera lub innej osoby reprezentującej Zarząd Gminny ZOSP RP: **za chwilę rozpoczynamy uroczystą zbiórkę Ochotniczych Straży Pożarnych członków Oddziału Gminnego ZOSP RP w Gminie z okazji rocznicy odzyskania niepodległości. Dowódcą uroczystości jest Druh**

Po przybyciu na miejsce uroczystej zbiórki np. Prezesa Zarządu Oddziału Powiatowego lub Gminnego ZOSP RP, albo innego najwyższego funkcją członka władz ZOSP RP, dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały na prawo - PATRZ”

i składa meldunek o następującej treści np.:

„Druhu Prezesie, dowódca uroczystości Druh (podaje swoje imię i nazwisko) melduje gotowość Ochotniczych Straży Pożarnych z Gminy do rozpoczęcia uroczystej zbiórki z okazji rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości”

Dowódca uroczystości odprowadza Prezesa do ustalonego miejsca wśród gości honorowych.

Następnie dowódca uroczystości podaje komendę do wprowadzenia sztandaru Oddziału Gminnego ZOSP RP - jeśli oddział posiada sztandar - i OSP uczestniczących w uroczystości:

„Sztandary: Oddziału Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej i Ochotniczych Straży Pożarnych - WPROWADZIĆ”

Poczty sztandarowe wprowadzają sztandary i ustawiają się w wyznaczonym wcześniej miejscu w następującej kolejności:

1. Sztandar Oddziału Gminnego ZOSP RP
2. Sztandar OSP – gospodarza uroczystości
3. Sztandary pozostałych OSP
4. Proporce MDP

Następnie dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Po tych komendach rozpoczyna się realizacja programu uroczystej zbiórki.

Zapowiedź :

obecnie nastąpi odegranie hymnu państwowego: „Mazurek Dąbrowskiego”

Dowódca uroczystości podaje komendę

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo - PATRZ”

„Do hymnu!”

Po hymnie dowódca uroczystości podaje komendę

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Zapowiedź: **Proszę o zabranie głosu Prezesa Zarządu Oddziału Powiatowego/Gminnego ZOSP RP w druha:**

Głos zabiera Prezes Zarządu Oddziału Powiatowego/Gminnego ZOSP RP

- Wita zaproszonych gości
- Informuje o celu uroczystego spotkania

Wystąpienie Prezesa Zarządu Oddziału Powiatowego/Gminnego ZOSP RP

Propozycja wystąpienia, np.:

Spotykamy się dzisiaj na uroczystej zbiórce z okazji rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę, uroczystości poświęconej ojczyźnie i wolności. Data 11 listopada 1918 roku jest jedną z najważniejszych w historii naszej ojczyzny. Po 123 latach niewoli Polska odzyskała upragnioną niepodległość, którą utraciła w wyniku zagrabienia jej ziem przez Rosję, Prusy i Austrię. Nieustanne próby Polaków zmierzające do odzyskania niepodległości, szczególnie w XIX wieku nie przynosiły niestety powodzenia. Państwo niegdyś tak wielkie i sławne przestało istnieć na wiele pokoleń. Marzenia Polaków o niepodległości po latach walki z germanizacją i rusyfikacją nareszcie się ziściły. Złączone ziemie zaborów pruskiego, rosyjskiego, austriackiego na powrót zrosły się w jedność. Odzyskaaliśmy niepodległość.

Ochotnicze pożarnictwo ma swój wielki wkład w rozwijanie postaw patriotycznych społeczeństwa. Ma też wielki wkład w budowanie jedności Polaków we wszystkich trzech zaborach. Ma swój niezaprzeczalny udział w odzyskaniu niepodległości.

Dzisiejsza uroczystość jest okazją, aby uczcić pamięć strażaków ochotników, którzy swą aktywnością wiernie służyli Ojczyźnie. Szczególną czcią otaczamy tych, co za nią walczyli i ginęli. Wspominamy tych, którzy w naszej małej Ojczyźnie (nazwa miejscowości/gminy) zawiązywali ochotnicze pożarnictwo i przez lata służyli wszystkim mieszkańcom niosąc pomoc i ratunek często z narażeniem życia i zdrowia. Wspominamy dzisiaj druhów (podajemy przykłady strażaków, którzy zakładali OSP, którzy walczyli w czasie wojen, którzy zginęli w obozach, szczególnie zasłużonych dla danej miejscowości).

Nie sposób tu wymienić wszystkich. Jako spadkobiercy tych szczytnych tradycji jesteśmy świadomi tej wielkiej odpowiedzialności za kontynuację dorobku naszego środowiska i przekazywanie go kolejnym pokoleniom.

Następnie Prezes Zarządu Oddziału Powiatowego/Gminnego ZOSP RP zaprasza gości do zabrania głosu. Szczególnie dotyczy to władz gminy i powiatu, parafii, organizacji działających na terenie Gminy.

Najpierw prosi swego zastępcę, lub kogoś z zarządu, o przeczytanie listu okolicznościowego np. od Prezesa Zarządu Głównego lub Prezesa ZOW ZOSP RP, jeżeli ich nie będzie na zbiórce. Listy powinny być krótkie.

Tu mile widziane okolicznościowe recytacje itp. dzieci i młodzieży z MDP lub okolicznych szkół. Tę część uroczystości można połączyć z wręczaniem listów, dyplomów, odznaczeń.

Następnie zapowiedź:

obecnie nastąpi odegranie hymnu Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP – „Rycerze Floriana”

Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały, na prawo - PATRZ”

„Do hymnu!”

Po hymnie dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Na zakończenie uroczystości dowódca uroczystości podaje komendy:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały na prawo - PATRZ”

„Sztandary Oddziału Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej i Ochotniczych Straży Pożarnych - ODPROWADZIĆ”

po których, poczty sztandarowe udają się do miejsca rozformowania. Dowódca uroczystości podaje komendę:

„Pododdziały - BACZNOŚĆ”

„Pododdziały - SPOCZNIJ”

Hasłem tym kończy się oficjalna część uroczystej zbiórki.

Ważnym akcentem podkreślającym dbałość o kontynuację szczytnych tradycji w środowisku lokalnym będzie wyjazd delegacji przedstawicieli organizacji gminnej ZOSP RP na groby zasłużonych strażaków i złożenie na nich wiązanek kwiatów oraz zapalenie zniczy.

Literatura

1. Zarządzenie nr 9/Reg. służby/2008 Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 27 czerwca 2008 r. w sprawie ramowego regulaminu służby w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej oraz regulaminu musztry i ceremoniału pożarniczego.
2. Regulamin Musztry Państwowej Straży Pożarnej (Dz.Urz. KG PSP.06.1.4 z dnia 01.07.2008).
3. Romuald Kocielski „Ceremonie strażackich uroczystości i spotkań” - praca zbiorowa z lat 1996 – 1998.
4. Ordynariat polowy WP „Modlitewnik żołnierski”, Warszawa 1994.
5. Nr 392/MON z dnia 30 września 2014 r. w sprawie wprowadzenia do użytku służbowego „Ceremoniału Wojskowego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” (Dz.Urz. MON z 2014 r. poz. 317).
6. Regulamin Musztry Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
7. Jerzy Kołodziejczak: Szczęść Boże „STRAŻAK” 2000 nr 7, 8, 9 i 10.
8. Ceremoniał strażacki, Kraków 1979.
9. Regulamin „Sztandary oddziałów Związku OSP RP i Ochotniczych Straży Pożarnych, proporzec Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej” przyjęty Uchwałą Nr 30/IX/2019 Zarządu Głównego Związku OSP RP z dnia 12.12.2019 r.